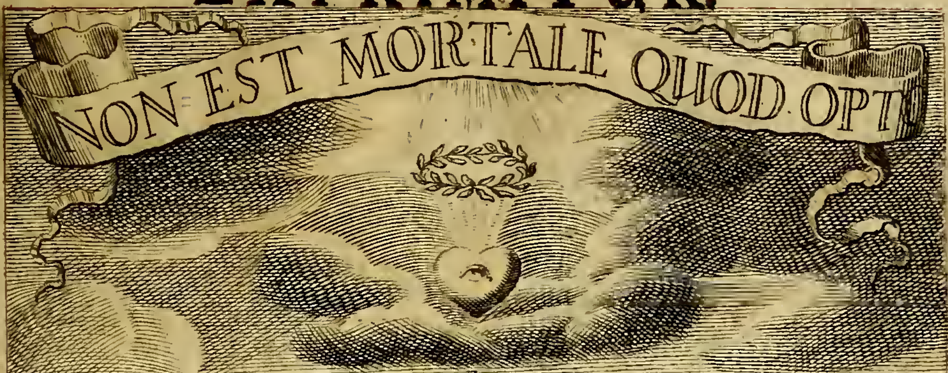
DUKE
UNIVERSITY
LIBRARY

Treasure Room

DOUT BLA

PHILOTHEI
SYMBO
LA
CHRISTI
ANA
Joh Georg Wagner
Inv. et delineavit
Martinus Hailler sculpsit
Francofurti

PHILOTHEI
SYMBOLA
CHRISTIANA
Quibus
IDEA HOMINIS CHRISTIANI
EXPRIMITUR.

FRANCOFURTI

Apud JOHANNEM PETRUM ZUBROD.

ANNO M DC LXXVII.

496449

PAULUS HACHENBERG,
Prof. Publ. in Acad. Heidelb.

LECTORIBUS SALUTEM.

VEterum Sapientia, quam recens cœlo demiſſam innocentes animæ exceperant, quum optimis inſtitutis auguſta, præceptis ſalubribus ampla, rerum cognitione interiore clara eſſet, tum ipsô modô, quo animis hominum inculcabatur, facta eſt admirabilis, eximiamq; ſui pulchritudinem omnibus commendavit. Neq; enim eam ambitio, quæ nunc inter prima bonæ mentis impedimenta eſt, factione, & diſcorde opinionum pugnâ lacerabat, aut intolerandâ ſuperbiâ, diro in æquales livore, procace in ſumma capita libertate contaminabat; ſed ea primorum mortalium fuit moderatio, ut quum veré eſſent ſapientes, ſeſe tantùm Sapientiæ profiterentur cultores, vitâq; magis ac moribus, quàm verbis philoſopharentur. Itaq; nec ineptiis occupati, ſterilem jejunamq; interpretationem ad hæc ſacra afferebant, aut moroſis tetricisq; præceptis, & obſcuris implexisq; quæſtionibus vim Sapientiæ adſtringebant: quum nuda ac ſimplici ratione, qualem veritatis propriam eſſe ait Euripides, explicanda ea putarent inſtituta, quæ animum terræ ſuæ tenaciùs affixum, revocare á vitiis, & à mortalitatis ſecerner contagione debebant. Hinc alii, ut ſuaviùs deſcenderent in animos, certis numeris ac pedibus vinxére verba, ſapientiæq; myſteria jucundis fabularum involucris texére: quas admirata rudis illa antiquitas, & ſuavitate cantuum irretita, traducendam ſe ex agreſti ac ferinâ ad mitiorem cultioremq; vitam permiſit. Alii tacentem Poeſin, pictas nempe rerum imagines, offundebant oculis, quæ eos ſcitâ paſcerent figurâ, & ſimul animum occuparent: facillimâ docendi ratione, quum magnam mens noſtra capiat voluptatem ex imitatione, cui pingendi ars in-

crementa ſua debet. In horum numero primi ſunt memorandi Ægyptii, veterum mortalium ſapientisſimi, qui civilis prudentiæ myſteria, religionisq; arcana hieroglyphicis adumbrabant notis, ſimulq; à profanorum oculis & contactu ſubmovebant. Quos imitatus Pythagoras literæ uni, & numeris inhæſit, omnemq; ſapientiam facili hoc figurarum ambitu concluſit. At Æſopus apertiorem etiam ingreſſus viam, brutorum imaginibus demonſtravit, quid fœdum exitu, quid pulchrum inceptu, Tibi Tuæq; Reipublicæ foret. Neq; heic ſilenda Cebetis Socratici tabula, quam qui totius Sapientiæ inſtar, & magiſtram dixit, omnium optimé de literis veterum judicavit. Atq; in his ſimilibusq; figuris Sapientes docent, & non loquuntur, quum imagines ſunt, quod verba, quæ alii aut magno laterum niſu eructant, aut inani tumore, & vaniſſimo ſententiarum ſtrepitu, perituris chartis faſtidioſé illinunt. Nec ſané hoc modo minùs prompté reſpondit Tarquinius filio, quum ſumma papaverum capita in horto virgulâ decuteret, quàm Ceſtius aliquis, aut Antiſthenes, qui, ne tuam, magniq; fortunam populi in ruinam agas, interficiendos eſſe civitatis Principes, prolixis declamationibus, gravibusq; argumentis adhortantur. Et vel una Athenienſium noctua, aut Thebanorum Sphynx, aut Romanorum aquila, ſuis expreſſa ſymbolis, ſatis docent, quâ vigilantiâ, quâ prudentiâ, quave fortitudine adminiſtranda ſit Reſpublica, quæ beatam civium vitam, gloriam amplam, virtutem honeſtam ſibi propoſuit. Cæterùm ejuſmodi Sapientiam adornamus potisſimùm in Emblematibus, quæ Symbolô ingenioſé excogitatô, picturâ conveniente, & lemmate arguto, mores hominum, virtutes, fortunam, vitamq; ipſam exprimunt, & velut in illuſtri poſita monumento, docent ſimul & oblectant. In quo Sapientiæ genere quum tantopere ab antiquis deſudatum eſſet, tum nuperi ſeculi felicitas, renaſcentibus literis, elegantiſſima quæq; ingenia exercuit, quæ Principum Heroumq; ingentes motus, illuſtres amores, ſumma conſilia, ipſasq; regnandi artes, hac arte adumbrârunt. Quin tanta hujus ſtudii habita eſt excellentia, ut ipſorum Regum Principumq; adverteret ingenia, quum volupe éſſet, pauciſſimis verbis, & unicâ exponere figurâ, quæ animum verſarent ingentia conſilia, quæ egregia virtutis flamma in pectoribus ſederet, quæ præclaræ cupiditates agitarent mentem, aut quo præclaro judiciô fortunam ipſi ſuam, ſortemq; alienam metirentur. Ut non ſiné cauſa, qui oculos in hæc inſignia deflectit monumenta, ipſa Emblemata jure vocaverit

pictu-

picturam Heroum, imaginem illuſtrium animarum, Hiſtoriam ingentium conſiliorum: quæ etſi indoctos ac rudes fallant, ingenuis tamen eruditos artibus haud præterunt. Et quid tam jucundum cognitu atq; viſu, quàm ſimplex illud, & argutum, & paucisſimis contentum verbis, & apertis rerum imaginibus decorum philoſophandi genus? quod inter cunctos excellentioris ingenii labores ſimplicitate perfectisſimâ ſe commendat, & in brevitate concinna eximium vigorem, in exiguo ſpatio maximas vires, in tacente imagine copioſam orationem oſtendit. Itaque quum Poëma poſtulet voces à plebe ſubmotas, & per ambages, deorumque miniſteria, & fabuloſum ſententiarum tormentum præcipitari gaudeat: quum Hiſtoria per prolixam rerum narrationem, accuratam negotiorum ſeriem, interjecta orationum diverticula diffundatur: Emblema unô momentô, primo intuitu, imagine ſimplici & nudâ clariſſimas & maximas res repræſentat, tantóq; maiorem ſibi circumponit gloriam, quantó faciliùs ſimpliciùsq; ſe exhibet. Neq; tamen hac ipſa ſimplicitate obvium eſt vulgaribus ingeniis, aut inventu factuq; facile; quum hunc ingenii partum neque concipere, neque edere mens poſſit, niſi ingenti flumine literarum inundata, *ut Arbiter loquitur. Nam ut quis ambigua litium fata, & perplexa atq; intorta legum oracula explicet, aut adversùs mortis imperium pugnans, morbos medicâ manu profliget, & inexorata Parcarum clauſtra perfringat, ſatis eſt, ſi uterq; ſe illis contineat finibus terminisq;, qui Jurisprudentiam & Medicinam certo ambitu circumſcribunt. At ut juſtum exſtruat Emblema, omne genus diſciplinarum artiumq; excutiendum eſt, natura hominis, animalium, plantarum cognoſcenda, & ipſum terris abditum Naturæ imperium ſcrutandum eſt: præterea ingenium adhibendum eſt generoſum & fœcundum, quod tum ad concipiendas animo rerum imagines, tum ad ea, quæ conceperit, vivâ expresſione, & applicatione minimé vulgari efferenda valeat: nec figura modó, ſed & lemmatis acumen, ſed totius corporis gratia veneresque perpendendæ ſunt, quum ſæpius una vocula, una figuræ labes, omnem Emblematis nitorem infuſcet. Non heic ago, ut Emblematum antiquitatem, uſumq;, & dignitatem oſtendam, quum id à clarisſimis viris operoſé jam factitatum ſit: ſed refellenda ſolùm obiter ſunt inepta eorum & cruda judicia, qui quæſtuoſis tantùm artibus dediti, & ab omni elegantioris ingenij humanitate alieni, leve quiddam & vulgare eſſe Emblema arbitrantur. Nimirum ea ſeculi noſtri infelicitas eſt, ut peſſimo*

utamur judice , id eſt , vulgo , cui ſemper deteriora placent : evenitque nobis , quod olim Athenis Anacharſis mirabatur , ut ſapientes orent , ſtultiſſimi judicent. Dicendum tamen illis eſt , quod ſentio : Vix centeſimus quisque eſt , qui juſtum atque probum Emblema componat : at vix milleſimus quisque eſt , qui de eo rectum verumque ferre judicium poſſit. Sed horum procax ignorantia , ſicut PHILOTHEUM , *Virum Summum , non abſterruit , quò minùs , quoties ab altiſſimæ fortunæ meditamentis ad diverticula amœnioris ingenii ſecedere libuit , divinum ingenium in hoc Sapientiæ genere exerceret ; ita me perpulit magis , & inflammavit , ut cæleſtes illos ingenii luſus in publicum proferre , ambitioso ſtudiô contenderim. Poſtquam enim iſte ſanctiſſima hæc Symbola , doctiſſimis explicata commentariis , mihi communicâſſet , ſollicitavi precibus modeſtiam ejus , & tandem expugnavi , ne clariſſimum opus invideret erudito orbi , tantoque munere poſteritatis ſpem defraudaret. Delectabat me illa ingenioſiſſima inventio , acuminis & ſolertiæ plena ; in qua nec ornatui facilitatem , nec facilitati ornatum deeſſe animadvertebam. Ac quum alii plerumq; Civilem Prudentiam , arcanis dominationum venerandam , majore audaciâ , quàm veritate , Emblematibus intexant , aut vanos amores , profuſasq; cupiditates illis celebrent ; ea inprimis Philothei placebat pietas , quòd ſancto & inuſitato ante cæteros conatu , hoc ſapientiæ genus ad ſanctiores mediationes transferret , cæloque ſuo intentus , vitam Chriſtiani hominis moresque emendaret. Quid enim eſt aut tam eximium & arduum , quàm Religionis noſtræ gravitatem , pietatis præcepta , Theologiæ ſanctioris momenta , amœniſſimis Symbolorum luſibus explicari ? aut tam admirabile , quàm inter ſummæ fortunæ blandimenta , & ætatis floreſcentis illecebras exiſtere unum , qui pietatem caſtiſſimam animo complexus , totam fortunæ rationem ſubducat , & mortalium ſceleri iniquus , ad ſanctioris vitæ contemplationem ſincerâ ſolidaque mente ſe convertat ? qui inanes hominum curas , cogitationesque à terra ſuæ ſordibus , & incertis fortunæ bonis ad quietem mentis , & amorem divinum revocet , eamque demum felicitatem ac ſupremum illud bonum judicet , non quod in opibus , honoribus , purpura ac ſceptro conſiſtit , ſed quod propiùs mentem noſtram conjungit Deo , caſtamque & illibatam conſcientiam cælo imponit ? Quæ quum primùm legerem , cæleſtem aliquem mihi intueri genium viſus*

ſum,

ſum, qui inferiora hæc, in quibus volutamur miſeri, ſupergreſſus ſe totum cælo ſuo tradit, & quum maxima mortalium pars terrenis luctetur votis, ſperandoque & optando conſeneſcat, ſolus nihil præter animi tranquillitatem optat, cætera Deo committit. Haud ſum neſcius, fore nonnullos, qui hæc tantùm ſacra relinquenda cenſeant illis, quorum munus eſt, ut ex publicis roſtris in vitia hominum declament; cæterùm ab venuſtioribus elegantioribusque ingeniis exſpectent, ut Politicis meditationibus impalleſcant, providis præceptis artes regnandi definiant, & quo vinculo, quo ſpiritu cohæreat Reſp., quo ſe diſſolvat, ſubtiliter enuncient. Perinde ac ſi in magna illa Dei civitate, in qua tot millia hominum ſpiritum trahimus, non præcipuum & unicuique maximum munus incumbat, ut vitæ probæ, æternæque ſalutis leges ſibi aliisque ponat? aut non ſatis Politicorum librorum ſit, quum & Magiſtelli, & in umbra latentes Pædagogi, à ferula crudum ingenium ad Civilis prudentiæ myſteria, ad Principum Regumq; determinanda conſilia, longe ab eorum captu ſubmota, audaciſſimâ curioſitate propellant? Sed & mihi in hoc caſtiſſimo opere magnam præbebat voluptatem terſa illa atq; ornata dictio, quam ad interpretandas imagines has pulcherrimas Auctor attulit; in qua me detinebat liquida ac profluens, & in nullas obſcuritatis ſalebras incidens Eloquentiæ copia, in qua naturalis, non fucatus nitor ineſt. Ac admirabili illa ſuavitate puritateque ſermonis recreatus, ſentiebam mihi tenerius obſequium addi, ut piæ ac divinæ mentis dotes in Philotheo venerarer; præſertim quum non tardis lucubrationibus, longoq; tempore proceſſiſſet hoc orationis flumen, ſed inexhauſto quodam & rapido fonte celeriter proſiliiſſet; ut & ipſe citiùs manum ſcribendo, quàm ingenium excogitando inveniendoque, fatigatum fateretur. Quod pariter fortaſſe parùm æſtimabunt ſtudiorum noſtrorum contemtores, qui quòd linguæ Latinæ paulò exactiori cognitione careant, eò ſe doctiores & meliores haberi volunt. At nec moramur ambitioſam eorum ſtultitiam, quum & eam ſeculi noſtri eſſe conſuetudinem ſciamus, ut ij plurimùm de Latina lingua judicent, qui malè, ne dicam peſſimè Latinè loquuntur; & facilè illis eam indulgeamus gloriam, ut cum Mileſiarum auctore rudant, aut cum alio duriore ſaxa & lapides loquantur, aut elumbi ac diſcincto ſermone balbutiant, quàm ut puram, atque majeſtatis ſuæ pondere ſuffultam orationem ad veterum Scriptorum elegantiam exigant. Mihi quidem facultatem eam eſſe præbitam vehementer gaudeo,

quâ

quâ ex doctiſſimis his Symbolis , eorumque commentariis exſtruere licuit carmen , quod tàm pulchro operi ſubjunctum , ſimul ad æternitanitatem ſuam caneſceret. Ita enim de hoc clariſſimo Philothei monumento augurari lubet , illud omni ære perennius fore : dum & olim poſteri linguas in Magni Auctoris laudes ſolvent , & animos in exemplum component , & illum rerum ac verborum ſplendorem , illam dignitatem ſermonis , illos cæleſtes impetus , & tot auguſtas ſententias , tot virtutis præcepta , tot oracula , admirari geſtient. Ac quamvis ipſe in tanto culmine collocatus , noſtri haud indigus ſit præconii : quamvis ſingulari modeſtiâ præditus , fortunæ ſuæ magnitudinem , ingeniique gloriam tegat ; hæc tamen vitæ ſanctitas , hæc erudita pietas , hi mores caſtiſſimi , hic inuſitatus virtutum omnium fulgor , oſtendent illum , & poſterorum ingenia laudibus ejus fatigabunt. Sed & hæ virtutes , dum præſentis ſeculi venerationem intendunt , dum alii quoque tantas inter laudes , illum tot Regum ac Principum ſanguinem , illum ſerenæ frontis honorem , illam placidi oris majeſtatem , & obviam omnibus humanitatem extollunt , atque ad ſidera plauſu vocant ; iſte præ cunctis unam illam & peculiarem ſibi adſcribit laudem , quòd fragilitatis humanæ conſcius , Deo ſuo omnem gloriam , vitæque ſuæ reddat ornamenta , & in publicæ munificentiæ præconio pietatem ſuam agnoſcat. Scribebam Heidelbergæ ad Kal. April. An. MDCLXXVII.

SYMBOLUM I.

ILLE HABEAT SERVETQUE.

VEteres Romani, quum ſe æternitati conſecrâſſent, nomen illi dedére Veſtæ, in cujus ſacrificio cultuq́, perpetuum ignem conſervârunt. Nimirum hoc agebant homines fortiſſimi, ut per lucentem flammam oſtenderetur imago immortalitatis, cui ſe devoverent, quos virtutis amor ex vitiorum ſordibus, ex ignaviæ vinculis ad res præclaras glorioſaſq́; incitaſſet.

Nobis Chriſtianis, qui ſanctioris immortalitatis cognitionem accepimus; longè majori ſtudio incumbit, illi nos devovere æternitati, quæ non ſolùm ad honeſtam vitæ noſtræ famam, ſed ad eam potiſſimùm felicitatem nos ducat, qua tandem animus, corpore relicto, glorioſam inter quietem, ſempiterno gaudio fruitur. Quæ demum æternitatis ſors perfectiſſima dicenda eſt, dum heic nos indies confuſa cupiditatum turba mox ad veſanam iracundiam, mox ad intempeſtivum gaudium, mox ad ſtolidum deducit timoris dolorem, ut continuo motu direpti á quiete, non ſentiamus vitæ noſtræ dulcedinem. Et quanquam fieri poſſit, ineſſe aliquam lætitiæ noſtræ conſtantiorem vim, tamen in omnibus perituris rebus nulla eſt exſpectanda perpetuitas, in quam ſolidâ ſpe incumbere poſſimus. Sed vera æternitas in Deo immortali eſt, qui nos invalidiſſimos homines, ſi illi nos devoverimus, conſtanti beat gaudio, inſigniq; illo fidei pignore per Servatorem noſtrum Jeſum Chriſtum erigit, ut nunc ejus gratiâ freti, validiſſimam immortalitatis ſpem capeſſamus. Fruſtrà autem ſe putant conſecrâſſe Deo, qui externis tantùm ritibus adhærent cultui illius, & moroſâ ſeveraq; pietate affligunt corpus, ut æternùm in animis linguisq; hominum ſedeant. Etenim ſincerum ipſe tantùm á nobis exſpectat pectus, cor cupit integrum, devotum, pium, quod caſtiſſimo amoris, fidei, ſanctitatis igni flagrat. Hoc *ille habeat ſervetq; ſibi*, hoc noſtrum admittat ſacrificium, quo ſinceram pietatis voluntatem dedicamus, & æternitatem ambimus nullâ unquam mutatione turbandam.

Non mea Pyramides commendent nomina vaſtæ,
Inſanæq; ferant noſtra trophæa ſtrues.
Hæc longinqua poteſt, & edax abolere vetuſtas,
Hæc effuſo Auſter diruit imbre ferox.
Sed mens æternis caleat pulcherrima flammis,
Et caſto flagret laudis amore ſacra.
Perpetuum quid, Veſta, tuum jactaveris ignem?
Hoc magnus noſtro gliſcit in igne DEUS.

Haud mea mens agitur torrente libidinis æſtu,
Nec ſitit has vanas, quas ſitit orbis opes.
Altiùs it pia mens, & ſe cæleſtibus infert,
Et ſuper has nubes plena caloris abit.
Mens mea divinos intra ſe concipit ignes,
Et ſitit æternum concita tota Deum.
Impia terrenis ardeſcant pectora curis:
Nil moror has ſordes, me pius urit amor.

SYMB. II.

SYMBOLUM II.

SECURA SUIS RADICIBUS.

ANimus Deo ſuo devotus, firmâ atq; conſtanti ſpe exſpectat felicem corporis ſui redemptionem, & neq; fluxis deliqueſcit gaudiis, neq; vitæ periculis trepidus ſuccumbit. Sui ſecurus ad ea adſpirat, quæ pertinent ad promovendum gloriæ divinæ nomen: nec movetur illis inſultibus, quibus

bus orbis pravitati ſuæ immerſus conatur impedire & ſeditioſé abſtrahere pios, conſtantiſſimo fundamento inſiſtentes. Alios leviſſimus turbo impellit, terræque ſuæ allidit, ut humi jacentes, ſe à Numine deſertos relictosque ingemiſcant; hunc tantò fortiùs res adverſæ erigunt, & cœlo admovent, quantò vehementiùs imminent, & inſontem quatiunt. Tanta animi virtus eſt, ut agitatione iſtâ robur induat, & pectus imperterritâ conſtantiâ muniat. Non illum fortunæ ſævientis rabies ſubvertit, ubi gravior incumbens calamitates, miſerias, paupertatem objicit: altior enim in eo vis eſt, quæ cæleſti animum robore confirmat, proximumq; illud divinitatis largitur, *Non moveri.* Fruſtra hunc dira exagitat invidia, & ſcelerato dente nomen ejus exiſtimationemq; ſauciat: validior quippe omnibus ſtat calumniis, & in cœlum ſuum intentus, inimica tela deſpicit. Non ſic ventorum furorem eludit arbor, validas quæ egit radices, fibriſq; fortiùs per terram diviſis, ipſam ſtirpem robore armavit. Validiùs iſte omnium tempeſtatum vigori reſiſtit, & quæ acerbitates in caput graſſantur innoxium, Deo ſuo innixus, impavidé perfert. Dum vivit, continuâ nutritur ſpe; dum moritur, aufert ſpem quies exoptatæ felicitatis, & veriſſima omnium fortunarum vita, in æternum duratura.

Verberet oppoſitos montes, ſylvasque proceras,
Hadriaciſque equitet ſævior Auſter aquis:
Hæc ſecura ſuis radicibus excipit auras,
Et fruſtrà tantæ detonuére minæ.
Scilicet hæc validis terram complectitur arbor
Fibris, & gaudet ſedibus alta ſuis.
Quid ſævis, Fortuna? Deo qui nititur uni,
Impavidus furias ridet, acerba, tuas.

Dum furit effuſis violentior Æolus auſtris,
En virgulta ſibi deteriora timent.
Sed firmata ſuis perſtans radicibus arbor,
Excipit atroces, ſi fremuére notos.
Illa ſuo defixa loco non flectitur Euro,
Non timet, unda, tuas, nec timet aura minas.
Mens innixa Deo pavidam minitante ruinam
Orbe, nihil quicquam, quod moveatur, habet.

SYMB. III.

SYMBOLUM III.

CÆTERA LINQUO.

QUid juvat maximas poſſidere divitias, & nefando avaritiæ laborare cruciatu? Quid juvat regiis fulgere ſceptris, imperiique faſcibus magnam terrarum gubernare partem; & interea inſatiabili cupiditate ad aliorum adſpirare opes, & ſemper inquieto potentiæ ſuæ metu lacerari? Forſan magnificum elatæ dignitatis nomen quadraginta durabit annos, ut in

omni pompa, atque externo ſplendore dies regiminis ſui tranſigat. At ubi affectus ille invidiæ plenus tempora ſua conſumſit, tunc ſæpius talis animus ſua magnificentiâ inflatus, invitiſſimo motu ea relinquit, quæ tam ardentiſſimo amore poſſedit. Sic nihil præter Fortunæ ſuæ deam adorans, tandem ſpem inciſam luget, perpetuoque doloris cruciatu memoriam triſtem ſervat. Nimirum inconſtantiſſimæ hujus vitæ opibus fortunæque nihil ineſt felicitatis aut perpetuæ dulcedinis, dum optima animi noſtri quies vitiorum amore oppreſſa, illis turbatur rebus, quibus & virtutis ſtimulus extinguitur, & avaritiæ fames pernicioſiſſimo fervore acuitur. At indignum illis inſervire rebus, quæ ingenium à juſta virtute, ſolidiorisque vitæ pulchritudine abducunt, atque hominem perituris opibus, tandem magna anxietate deſerendis, pudendo ſervitio devinciunt. Immortalis autē vigor eſt, qui ſpiritus noſtros conſtanti bonorum gaudio recreat: immortalis hilaritas eſt, quæ ſuo admota cœlo, clariſſimé oſtendit, fluxam illius vitæ fortunam, cum inæſtimabili felicitatis ſuæ pretio comparari minimè poſſe. Illic enim inſatiabilis habendi capiendique aviditas novo ſemper animum corrumpit vitio: heic validiſſimus divinæ gratiæ ſtimulus ad virtutem propellit. Illic frequentiſſima divitiarum copia, opumque terreſtrium confluxus horrorem mortis augent, peſſimoque timore famam nominis dejiciunt: heic firmiſſimâ in Deum corroborati confidentiâ, ſingulos tempeſtatum ictus intrepidè excipimus, extremoſque vitæ dies gaudenti ſpe exſpectamus. Illic fallax tandem fortuna nos fruſtratur, deceptoſque ludit; heic certiſſimum Divinæ promiſſionis auxilium nos perpetuâ mactat felicitate, ut dici poſſimus, *grato ſerviſſe patrono.* Ergo quisquis divitiis auctus eſt, quisquis regna adminiſtrat, non animi ſui requiem, non confidentiam in illis ponat, ſed ad Deum unicé dirigat deſideria ſua, in eo felicitatem, ac tranquillitatem mentis ſuæ omnem collocet. Tunc ſi divinæ viſum erit voluntati, ut omnibus ſpolietur divitiis & fortunis, omnia feret patienti animo, terreſtriumq; amorem rerum linquet, gaviſus redemiſſe frontem cæleſti illa æternaq; coronâ, quæ omnibus ſceptris, faſcibus, divitiis illuſtrior potiorq; eſt.

Sceptra tremenda alii jactent, pompâque ſuperbâ
Regia adoratum purpura calcet ebur:
Et formidatis compeſcant faſcibus orbem,
Commendetque ſacrum fulva corona caput.
Me majora juvant. Non eſt mortale, quod opto,
Nec meus in fragili luditur orbe labos.
Mens ſincera, Deo devota, atque addita cœlo,
Hæ ſunt, quas iacto relligioſus, opes.
Dum faſces trabeæque cadunt, dum ſceptra labaſcunt,
Hoc ſacrum æthereo durat in igne decus.

SYMBOLUM IV.

INDE ET VITA ET VIRTUS.

FOrtitudo, quæ meritò inter primos virtutum ordines locum habet, tunc clariſſimâ laude fulget, ubi ſanctiſſimis continentiæ, probitatis, modeſtiæ vinculis ligata, Heroum incendit animos, ut ad immortalem nominis ſui famam quotidie adſpirantes, & maximos labores ſuſcipiant, & ſumma

pericula contemnant. Unde Majorum noſtrorum res geſtæ laudibus fuerunt inclytæ, quòd fortitudine uſi ſint, non ut fortunæ ſuæ augerent magnificentiam, ſed ut egregiam tranſigerent vitam, virtute excellentem, quæ poſteris exemplo & admirationi eſſet. Atque hi quidem jucundè atque feliciter ſuos tranſegére dies, nobiliqúe illâ & puriſſimâ obtinuére fortitudine, ut per omnium ſeculorum memoriam celebrentur. Sed cæteri, qui ab hac pulcherrima ambitione vires corporis animiqúe ſemoverunt, & intemperanti audaciâ, aut indignâ intumeſcentes ſuperbiâ ad crudelitatem deſciverunt, ſuum extinxére nomen, & virtutem vitiö delevére. Ex quo apparet, juſtam veramque fortitudinem in noſtris haud contineri poſſe pectoribus, niſi à longè validiori poteſtate dirigatur. Nunquam generoſiſſima vitis in maturos ſe ſolvit fructus, qui ſuaviſſimo guſtu hominem recreent, niſi ferventi Sole inflammetur atque foveatur. Pariter & fortitudo, & omnes cæteræ virtutes ex ſola divina gratia originem vigoremque ducunt, quâ abſente virtutes optimæ in peſſima degenerant vitia; noſque ipſi denſâ occæcati caligine ſtolidiſſimè erramus, atque indies magisq; magis vitam flagitiis inquinamus. Et quanquam noſtra ſit manus, noſtrumque ingenium, quæ ea exequuntur, quæ aggredimur, tamen non noſtris illa debentur viribus, ſed Numinis illius auxilio, quod nos creavit, & omnibus rebus intereſt, ut ad gloriam ejus, & noſtram ſalutem gerantur. Idem illis, qui ſuis confidunt viribus, Deum ſe oſtendit potentiſſimum, juſtiſſimumque omnis inſolentiæ ultorem. Attribuamus ergo omnem illi gloriam, attribuamus ejus gratiæ omnem noſtram vitam atque fortunam, & quod laudibus in nobis magnificum eſt, ipſius benignitati reddamus. Neque enim unquam noſtris excidat pectoribus, quòd nos miſerrimos mortales tanto reſpexerit beneficio, ut quum infirmi debilesque in miſeriis jaceremus, & vitam & virtutem ab eo recepcrimus.

Nectareas vitis cum tempore procreat uvas,
Si nitidus roſeo Phœbus ab axe micat.
Uva parit dulces, ſed Sole coquente, liquores,
Qui recreant homines, qui recreantque Deos.
Sed ceſſent radii Solis, lux aurea ceſſet,
Nullus erit Bachus, frigida vitis erit.
Si Deus illuſtrat animos cæleſtibus auris,
Quisq; bonos fructus, hoc generante, feret.
Quid jactas propriæ validiſſima robora dextræ?
Qui vigor acceſſit, cœlitùs ille venit.

SYMB. V.

SYMBOLUM V.

RESISTENDO FRANGOR.

UBi minora obſiſtere gaudent potentiſſimis, ſemper juſtiſſimam ſibi pœnam attrahunt. Altiſſimæ columnæ, dum veluti ſuperbâ duritate adverſus tempeſtatem incolumes ſe oſtendunt, fulmine fortiſſimo percuſſæ franguntur atque miſerrimè dejiciuntur. Ex adverſo

verſo arundo dum tempeſtati cedit, dum caput flectit, illæſa ad ſtatum ſuum incolumisque mox revertitur. Quo magis curandum homini eſt, ne ei reſiſtat, qui & fulgura, & omnes in poteſtate habet vindictæ modos, quibus affligere humanum poteſt genus, ſi ſuum divinæ anteponit voluntati conſilium, & Numini majori cedere neſcit. In quo numero ſunt, qui ſe ipſos colunt, negligendo divinæ venerationi debitum honorem, jaciendoque infames jocos & dicteria, ut pariter pios adversùs Deum, ejusque metum arment. Hi videant, ne vindicta divina lento gradu procedens audaces tandem corripiat, & damnationis percutiat fulmine, in æternum periculoſiſſimo.

Dum tonat horrendis agitatus motibus æther,
Et ſua terribilis Jupiter arma quatit:
Fulgura diſpiciunt ſolidam violenta columnam
Et mediam rigido fulminis igne ſecant.
Aſt alibi virgulta manent ſecura per agros,
Quaq; ſuum flectit mollis arundo caput.
Illa reſiſtendo ruit, hæc cedendo reſurgunt,
Nullaque ſupplicii ſigna prioris habent.
Fulminis auctor idem facit. Ille ſuperba retundit
Pectora, depreſſis gratia certa datur.

Marmore de Pario ſurgit, frontemq; ſuperbam
Obvertit cœlo celſa columna ſuo.
Excipit intrepido vultu nimbosq; nivesq;,
Et ſibi perpetuum deſtinat alta decus:
Sed Jovis ira ferum jaculata è nubibus ignem,
Disjicit audacis robora vaſta ſtruis.
Cedite majori, mortales. Fulmina vitat,
Quæ pronum inflectit mollis arundo caput.

SYMB. VI.

SYMBOLUM VI.

NON INDE QUIETEM.

OMnes ii, qui ſuo ſe jactant ingenio, & propriis tantùm confidunt viribus, ſimiles ſunt grandioribus avibus, quæ quietem in fragili quærunt arundine, & onere præponderantes concidunt. Quisquis impietate ſua ferox & intumeſcens, non agnoſcit veriſſimum

riſſimum fortunæ ſuæ auctorem arbitrumque Deum, ſed omnia putat ſibi caſu accidiſſe, ſuumque judicium ſolâ atque propriâ acuiſſe indole atque diligentiâ; iſte dum in ea hæret ſententia, ſuo tandem damno cognoſcet, ſe pravo debilique innixum ſediſſe fulcro, *nec inde quietem* exſpectandam fuiſſe. Vidimus fortiſſimos ſapientiſſimosque viros hoc modo lapſos fuiſſe: nam iſti, dum inflati ſuperbiâ, dextræ ſuæ virtutem extulêre, tandem infami metu correpti, inglorii occubuerunt: hi dum ſolo ſuo ingenio intemperanter gaviſi, & judicii laudibus freti fuére, tandem cum inſania utriusque amiſére exiſtimationem, quam veluti Deam priùs coluerant. Ut igitur ſtabiliorem Tibi quietem compares, intende animum oculosque in cœlum, & fortiſſimum fulcrum arbitrare veram pietatem, omnium virtutum clariſſimam. Absque ea cæteras virtutes video tantùm pro externo ornamento cenſendas: quippe nunquam ex juſta pectoris prodibunt integritate, ſed ex interna manantes ſuperbia, ſuas tantùm intendent laudes, & in fragili gloria decus omne conſument. Sed optima rerum, dum non ad verum deſtinantur finem, nunquam glorioſo felicique nobilitantur eventu: dumque ipſi mortales hac viâ propoſitum promovere ſuum ſatagunt, ignavâ correpti confuſione, omnia infelici atque pudendo exitu fœdari animadvertunt. Itaque quum cætera omnia veluti fumus evaneſcant inconſtantiâ ſuâ, animus noſter aliam quietem poſtulat, quâ ad lætitiæ conſtantiam, ad rerum ſuarum feliciſſimos eventus contineatur. Quæ quidem quies à ſola Dei gratia exſpectanda eſt, ipſeque devotiſſimo invocandus pectore, ut ei firmiter noſtrâ fide adhærentes, noſtram quotidie accuſemus infirmitatem, omnemque tranquillitatis conſtantiam, omne noſtrum robur in ipſo ſolo collocemus.

Dum fidit fragili volucris temeraria junco,
Frangitur, & dubios fallit arundo pedes.
Qui petis in fragili placidam tellure quietem,
Falleris, & mentem noxius error habet.
Et quid, ſtulte, homini confidis? fidere cælo
Convenit, & ſummo qui regit aſtra DEO.
Sæpius innumeros heic ſpes humana fefellit:
Decepit nullum ſpes fidésque DEI.

SYMBOLUM VII.

DUM SPLENDET, ET OMNIA SPLENDENT.

NOn peccabo, ſi gratiam divinam comparem candelæ, quæ dum ſuum noctu in conclave immittit lumen, omnia illuſtrat, & ſplendentia reddit, quæ ad ornatum periſtromata ſtragulaque auro intexta, parietes veſtiunt. Ea autem abſente, quanquam

quam pretioſiſſimo aurô atque argento omnia obducta, atque ornata ſint, in caligine omnis ſplendor jacet, nec cognoſci poteſt decus; quod ad loci hujus ornamentum pertinet. Haud aliter, ubi gratia divina nobis affulget, omnia in noſtris actionibus ſplendent, & decus nobis lætitiamque ex illa benignitate communicant. Sed ubi digniſſimum nobis aufert ſui auxilii vultum, tum veluti nocte & tenebris ſepulti, nullam magis cognoſcimus jucundis in rebus ineſſe dulcedinem, inquietoque dolore anxii, agnoſcimus præſentiam divini numinis unicum vitæ noſtræ eſſe ſolatium, ſine quo nihil nobis amœnum, ſed cuncta videntur mortua, quæ aliàs maximo proſequuti fuimus amore. Midas, Phrygiæ Rex auro ſuo, quod ſtolidis votis ambierat, frui non potuit, quum inter ejus adſpectum fame fermè extingueretur. —Sic nobis exploratum eſt, omnem rerum benedictionem ex unica proſilire divinæ benignitatis propinquitate, ſine qua & optimarum rerum vitalis exuitur guſtus. Ac quamvis ſalva omnia & jucunda externo cernantur vultu, tamen animus ſuo veriſſimo gaudio orbatus luget, & nunquam reficitur, niſi gratiæ divinæ radiis illuminatus, ſua gaudia ſecum computet, & ſponte omnia fluere ſentiat.

Omnibus eripuit rebus nox atra colorem,
Nullaque ſemotâ corpora luce micant.
Sed refer ardentes intra conclavia ceras,
Omnibus ecce redit, qui fuit ante color.
Tunc Phrygii ſplendent, picturatique tapetes,
Et clarum ſplendens, quo caruére, decus.
Nos tenebræ ſumus, & piceâ caligine tecti,
Undique & ex nobis gratia nulla micat.
Sed mihi dum ſplendet tua lux, Deus, omnia ſplendent:
Hinc lux grata mihi, vitaque grata venit.

SYMB. VIII.

SYMBOLUM VIII.

ILLUSTRAT QUOQUE VILIA.

Quid nobis miſerrimis mortalibus de noſtra cenſendum eſt virtute, quam ex nobilitate aut fortuna magna arceſſimus? Sanè abſente Deo gloria illa omnis velut fumus evaneſcit, animus dejicitur, omneſque vigoris ſtimuli ſe clanculùm auferunt, ut nil

nil niſi vacuum remaneat corpus, quod malis repletum cupiditatibus, vitiisque onuſtum, maximo deinceps damno ſuo ruit ad perniciem. Et Sol quidem viliſſimos illuſtrat ſerpentes, ut pulcherrimo micantes colore, auri gemmarumque ornatum adumbrent. At cur Deus Opt. Max. ex minimis ac viliſſimis mortalium non quosdam eâdem facilitate poſſet extollere, inſignibusque decorare donis, quàm illos, qui alto loco nati, jam à teneris ingenium ſtudiis aliisque nobilioribus exercitiis imbuerunt? Quin ſæpius animadvertimus, Deum efficere id, ut ex plebeis ſive miſerrimis hominibus aliqui inveniantur, qui majoribus inclyti cœleſtibus donis, virtute ad ſummum faſtigium evehantur. Ita *illuſtrat ille quoque vilia*, ut gloria ejus digniſſimo magis applauſu ab omnibus extollatur, & amoris miſericordiæque immenſa vis in proſequendo genere humano celebretur.

Non ſolùm illuſtrat Phœbi præſentia cedros,
Et quæcunque oculis ſunt ſpecioſa tuis.
Sed quoque vermiculi viles, & noxius anguis,
Inde ſuam vitam, Sole micante, trahunt.
Sol commune bonum: quod ſe diffundit in omnes
Seque ſuâ cunctis commoditate probat.
Quanta Dei bonitas! quæ totum laudibus orbem
Implet, & hoc mundo major in aſtra redit.
Quid genus & proavos jactas, tituloſque ſuperbos?
Et magis illuſtrat vilia ſæpe Deus.

※(o)※

Quale addit gemmis ſplendor decus, aut ubi flavo
Auro candidulum dextera jungit ebur;
Talis Sole micat, claraq; in luce refulget,
Qui ſerpit nudâ vilior anguis humo.
Pictaq; convolvit radiato pectore terga,
Auratusq; notat vilia membra color.
Ne, pueri, titulis, ne formâ inſurgite veſtrâ!
Quem Deus irradiat, pulchrior ille micat.

SYMB. IX.

SYMBOLUM IX.

SUSTENTAT.

GRatia divina, quæ mortale ſuſtentat genus, potiſſimùm validiſſimo ſuô adeſſe cernitur auxilio, ubi aut bellorum aut itinerum quotidiano periculo immiſtos homines ſervat, & ſoſpites incolumeſque ab ullo vulnere, clade, morbo domum reducit. Hi

custodi-

cuſtodiuntur inſtar globuli illius, qui ex artificioſo fontis vaſe proſiliens, aquâ ſuſtentatur, donec ipsâ in ſuum recurrente antrum, in priorem reſtituatur locum, ex quo proruperat. Ac tali quidem ducuntur modô, qui Deo conſtanti atque ſincerâ adhærebunt pietate, ejusque tutelæ ſe totos devovebunt. Quod ſi fortè aliqua illos violaverit calamitas, & exiguo illa tempore gravis incumbet, & perterritos mœrore magis eriget, dum præſenti relevati ſubſidiô, multô fervidiori conſtantiâ in fide perſeverabunt, ſeque nunquam totos deſeri à Deo lætabuntur. Et quanquam illi interdum præmaturâ tollantur morte, aut ægritudinis lentâ tabe exſtinguantur, non tamen deſerti relictique à Numine ſuo dicendi ſunt, quum ab inſtabili fortuna ad conſtantem tranſeant gaudiorum perfectionem, gaudeantque ſe digniſſimâ recreari quiete, ab omni miſeria liberati.

Subſiliunt tumidæ venis pellentibus undæ,
Suſtentantque vagum, ne cadat inde, globum.
Par mea ſors tecum eſt, globe. Nam me turbine ſævo
Jactat in irato vaſta procella mari.
Me dirô exagitant collecta pericula motu,
Inque meum hoſtilis fulminat ira caput.
Et tamen in tantis ſuſtentor caſibus inſons,
Nec vitæ patior triſtia damna meæ
Quid timeam? Deus alme, tuo ſto robore ſalvus.
Quem tua ſuſtentat dextera, nemo cadit.

Mobilis in medio fluitat globus aëre pendens,
Sursùs & elatis innatat altus aquis.
Res miranda. Globus medio natat æthere præceps,
Nec cadit in terram, nî cadat unda priùs.
Quid loquor? in medio ſic aëre fluctuat orbis,
Et tellus medias ſic natat inter aquas.
Non cadit atque loco cedit. Deus omne gubernat,
Conſervatque ſuum, quod bene fecit, opus.

SYMB. X.

SYMBOLUM X.

SE IPSUM TERRITUS HORRET.

MUlti inveniuntur, qui fictâ ſuâ pietate gloriantur, ſeq; ſanctiſſimos omnium mortalium eſſe putant: ſed ubi tandem Legis divinæ juſtiſſimas inſpiciunt tabulas, ipſi invenient, pietatem ſuam maximis fœdatam eſſe vitiis, prædominantesq; pravitatis ſuæ cupidi-

tates impuro afflatu omnia commaculâſſe. Fertur Baſiliſcus ſpeculum inſpiciens reverberantibus oculorum radiis ſtatim extingui, ſuoque necari vultu, cujus tetrum luridumque adſpectum ferre ipſe haud poſſit. Similiter ii, qui ſuperbâ inflati ſunt pietate, dum ſacram Scripturam legunt, inveniunt ſe arrogantiâ infectos, horrentque ſe ipſos, quòd viis imminere mortis, & longiſſimè à vero Dei cultu abeſſe ſe agnoſcant. Neque enim Deus Opt. Max. vult, ut nos nobis ipſis noſtrâ placeamus devotione, quum nec ipſe Mundi Salvator unquam ſuam extulerit pietatem, quæ tamen abſolutiſſimæ perfectionis, ſanctitatisq; integerrimæ pleniſſima erat. At nos omnes miſeri, debilesque ſumus; & dum indies peccamus, ac iis quidem inſueſcimus delictis, à quibus facillimè cavere potuiſſemus, quæ tandem noſtra gloria coram omniſcio Judice erit? Valde igitur neceſſarium eſt, ut Deo ſoli ſinamus eſſe judicium æſtimationemque noſtræ pietatis, nosque humiliter eidem ſubjicientes, & impuritatem agnoſcentes noſtram, criminum noſtrorum veniam precemur, ut ille indies noſtræ velit adeſſe imbecillitati, ne in graviora incidamus ſcelera, mortem æternam ſecum trahentia.

Terretur propriæ Baſiliſcus imagine formæ,
Objecto ſpeculo ſi ſua membra videt.
Tunc oculis in ſe funeſtâ luce retortis
Mœret, & adſpectu contremit ipſe ſuo.
Si peccator homo ſecum ſua crimina luſtrat,
Proponens oculis Biblia ſancta ſuis.
Tunc ſeſe in ſpeculo divini Codicis horret,
Et tremit adſpectu territus inde ſuo.
Et mortalis homo, Tibi cauſa ſat apta dolendi!
Sunt tua fœda Tibi crimina, fœda Deo.

SYMBOLUM XI.

ORIENTEM FUGIUNT.

ETſi humana eò uſque creverit aſtutia atque malignitas, ut & plurima ſcelera atque mendacia externo conſtantiæ vultu exprimere, & ſimulatâ aliquâ ſinceritate venenum pravitatis ſuæ abſcondere mortales didicerint; tamen orientem ſemper veritatis horruére Solem,

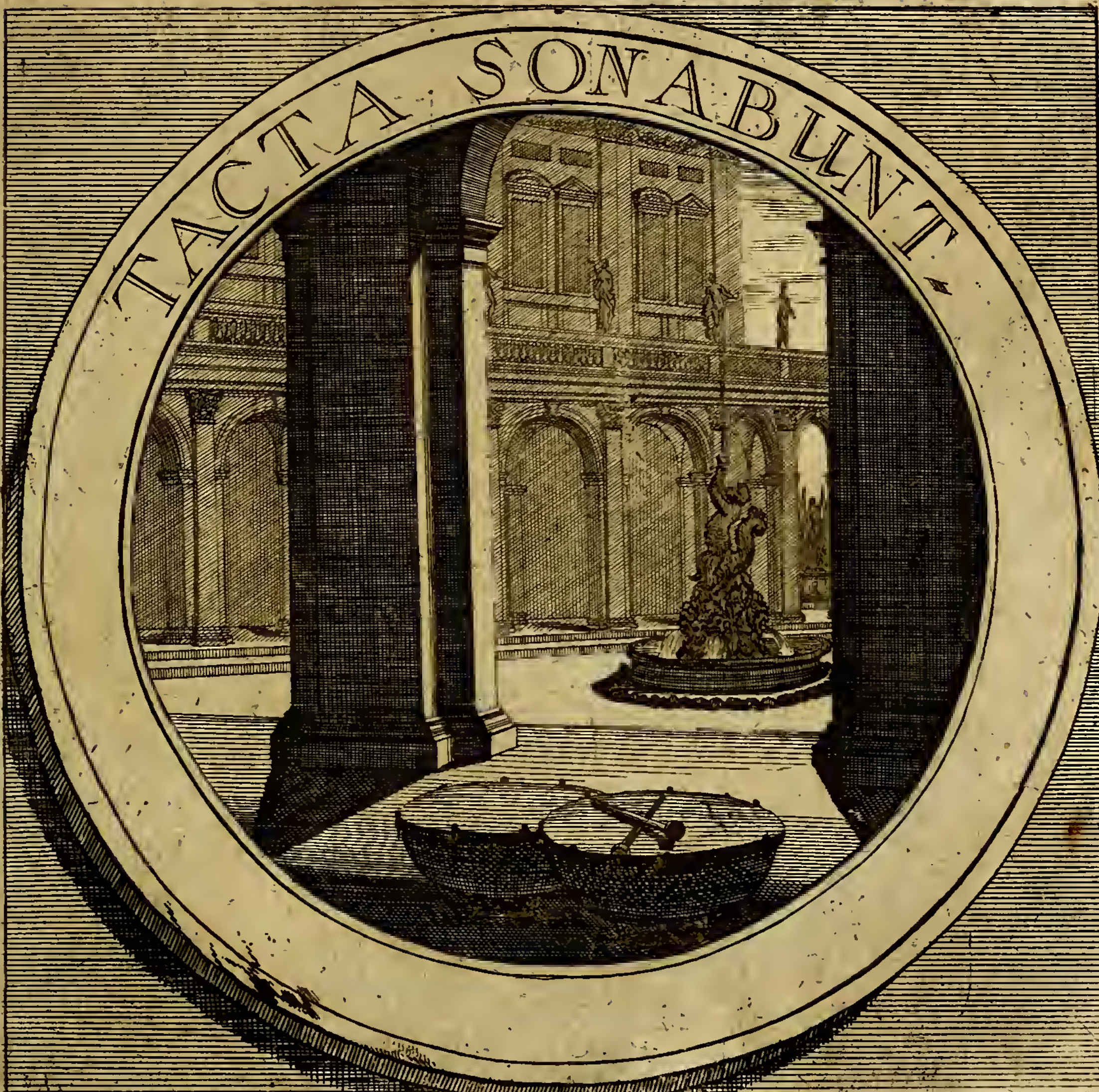
Solem, qui ſtrenuus occultarum falſarumque artium hoſtis, non patitur internum ſejungi ab externo, aut ullam injuriam probitate tegi. Eſt ipſe ſæviſſimus injuſtitiæ ultor, qui, quanquam diu permittit nocti, ut peſſimas in tenebris machinationes, eo tempore undique errantes, ſuſtineat, ad extremum tamen redeunte die fugat ſuâ pœnâ, quæ ſe caligine ſecura putabant. Sic per atram noctem micant minora ſidera, & erraticæ faces, fallacesque ignes cœlum obſident: ſed quæ mox *orientem fugiunt* Solem, ubi is è Thetydos cubili ſurgens, jubar ſuum toto cœlo diffundit.

Jam fugite, & toto ſtellæ diſcedite cœlo,
Et quodcunq; micas nocte ſilente jubar.
Majori jam luce rubet, vultuq; nitenti
Nocturnum pulcher pellit Apollo decus.
Tollit ſylva comas, emergunt lumine colles,
Et valles viſo ſubſiliêre die.
Triſte micans ceſſit ferali crine cometes,
Et falſæ ſolvunt ſe per inane faces.
Quid fuci, pravæque artes, ſimulatio, fraudes,
Tollitis improbulum nocte favente jubar?
Heú fugite hinc! Veri Sol aureus exſerit ora,
Confunditque oculis lumina falſa ſuis.

Aurea ſi ſurgit croceis Aurora quadrigis,
Nubila cum tenebris nox procul inde fugit.
Hæc roſeis invecta rotis prænuncia lucis
Omnia luſtratâ ſidera pellit humô.
Poſt totum luſtrat pulsâ caligine cœlum,
Et nobis nitidum reddit Apollo diem.
Luce ſacra veniente, procul caligo recedit,
Et Chriſto Satanas adveniente fugit.

SYMB. XII.

SYMBOLUM XII.

TACTA SONABUNT.

AT malo mea à potentiſſimo Numine conſervari regique gaudia, quàm illis pro meo frui lubitu: nam ubi meâ voluntate illa dirigo ad promovendam vitæ meæ jucunditatem, nimis debili manu mota, neque lætitiæ conſtantiam, neque vitæ meæ commodiſſimum

diſſimum poſſunt afferre incrementum. Voluntas noſtra, quanquam interdum bonum intendat finem, tamen præponderans internæ malitiæ vis, non permittit virtutis nos imminere viis, ſi ſolùm ſponte noſtrâ conamur efficere, quod debeat eſſe laude dignum. Sæpius ex noſtra opinione, quæ nobis ad noſtrum videantur uſum atque hilaritatem promptiora, putamus confeſtim illis eſſe utendum, exequuturi eadem cum fervore, quum in noſtris ardere cupiditatibus ſoleamus. Sed Deus, qui ipſa eſt ſapientia, longè aliter deſtinat ſuam voluntatem, noſtræque ſe tunc opponit: oſtendens, ſe omnibus præeſſe rebus, nosque manu illius tangendos, ſi quid præclari à nobis edendum ſit. Nos vanis immerſi cupiditatibus, omnes noſtras actiones eò intendimus, ut amœniori inſerviant delectamento noſtrorum affectuum: ſed Deus eſt, qui internas hominum inſpicit mentes, qui optimè novit, quæ ad veriſſimam vitæ noſtræ proficiant ſalutem atque utilitatem. Quare quum omnia noſtra vota actionesque ad ſummam collimare debeant perfectionem, ſi feliciſſimâ quiete cupiamus tandem affici, id neceſſum eſt, ne per noſtras cupiditates ſtudeamus anticipare fatum, noſtrisque viribus innixi, inviſum cœlo opus faciamus, ſed ut noſtram Deo ſoli voluntatem committamus, qui eam ſuæ conformem reddat directioni, & noſtris ex operibus ſuam gloriam extollat. Simus adinſtar tympani, quod, ubi ille tetigerit, fortiori applaudat ſonitu, qui & nominis illius laudem latè celebret, & famæ noſtræ integritatem, animique veriſſimam gloriam cœlo ipſi inferat.

Ænea dum tremulo pulſantur tympana motu,
Robuſtos referunt fortiter acta ſonos.
Sed ſimul ac nullis pulſantibus omnia ceſſant
Verbera, tum ceſſat, qui fuit ante tremor.
Nos quoque torpemus, nos vaſta ſilentia ſtringunt,
Ni moveat ſummus pectora noſtra Deus.
Hoc agitante bonos intra præcordia motus
Sentit homo, & ſenſim, ſed priùs actus, agit.
Magne mihi moveas, Deus, almo numine mentem,
Sic quodqunque voles, ſed benè motus, agam.

SYMB. XIII.

SYMBOLVM XIII.

ET IN VOLVENDO QUIESCO.

MOs compluribus Americæ populis eſt, ut lecto inter arbores alligato, per noctem quieſcant, eoque majorem ſomni vim experiantur, quò incitatior aura jacentes hinc inde volvit. Nobis etiam quieſcentibus, ſi aliquando illam impetraverimus gratiam,

ut conſtanti fiducia ſinceroque ſpiritu, Deo adhæreamus, nec rerum adverſarum peſſimi inſultus, nec triſtes calamitatum impetus nocebunt, neve animum ab interna diſturbabunt quiete, quum ſenſus noſtri interiore compoſiti tranquillitate nulla malorum ingruentium acerbitate terreantur. Ita *& in volvendo quietem* capimus, & divinæ benignitatis ſecuri pluſquam conſuetâ accinctos nos experimur fortitudine, qua omnibus æquo reſiſtimus animo periculis, & inter turbas, moleſtias, miſerias, divinâ corroborati virtute, ſuaviter requieſcimus. Sæviat omnium tempeſtatum horrendo furore orbis, & in partes ſuas illabatur; integer tamen ille, & Deo ſuo deditus animus non à ſua dimovebitur quiete, ſed inveniet ſibi divinæ præſentiæ adeſſe gratiam, dulciſſimamque præberi tranquillitatem, dum exterioribus tumultibus agitatur volutaturque.

Sic ſomnum requiemque Indus ſub utraque capeſſit
Arbore, nec terris quæ latuêre, timet.
Altiùs è terris ſublatus dulcia ſomni
Tempora tuta, licet commoveatur, agit.
Incumbant venti thalamo, in volvendo quieſcit
Penſilibuſque cubat molliùs iſte thoris.
Vir pius in terris ſacro devotus Olympo,
Semper amœna ſuæ gaudia mentis alit.
Et medios inter ſecum capit otia motus,
Atque fremente minis orbe, quietus agit.
Pectus inops ſceleris, ſi mens tranquilla ſerenat,
Grata vel ex motu gaudia ſemper habet.

SYMB. XIV.

SYMBOLUM XIV.

NE CONSUMATUR.

QUæ intempeſtivo lucet die candela, inutili conſumitur ſervitio: ſed dum extinguitur, ut ad meliores conſervetur uſus, incolumis manet; donec juſto incenſa tempore, caligantibus ſuccurrat, & majori pereat commodo. Similiter omne inge-

genium judiciumq; noſtrum conſervari debent, ut non in otio & voluptate vitioſa terantur, aut immaturo intempeſtivoque uſu conficiantur. Abſtinendum eſt illis rebus, quibus ante tempus atterantur ſpiritus, & corporis valetudo, res mortalibus pretioſiſſima, conſumatur At ubi Deo placuerit, ut fulgeas, ut ſplendeas, exſerendus ingenii vigor eſt, intendendum animi robur, ut cum juſta laude, & gloria ſolita vitam extendas. Nec dubium eſt, omnia ſponte ſuâ eo tempore fluxura, quum & approbatio divina, & benedictionis ejus præſentia omnes labores ſublevet, ne corpori damnum afferant, ne infelici progreſſu tardentur. Quare placet, tempus à ſummo Numine definitum, haud anticipare impatientibus votis, ſed juvat, nos ejus ſubjicere voluntati, paratos divina illius exequi juſſa, quo die, quâve horâ voluerit.

Quid tremulæ extinguit rutilantia lumina tædæ,
Et claram delet dextera ſæva facem?
Nempe reſervatur, noctem ut pulcherrima flammis
Vincat, & in tenebris cera coruſca micet.
Neve indignabor, ſi nunc mea lumina Numen
Delet, temporibus mox radianda ſuis.

Quæ manus extinguit lucentem ſedula tædam,
Id ſtudio, non id præcipitanter agit.
Scilicet immodicus ne perdat temporis uſus;
Sed præſens alio ſerviat illa loco.
Sæpe Deus non vult, ut lux tua ſplendeat illo
Tempore, ſed radios ſubtrahit ille tuos.
Ille ſcit optatam, qua lux tua ſplendeat, horam,
Commodior cœptis quæque futura tuis.
Fide Deo, dabit ille Tibi, ſi tempus, honorem;
Si non hoc, alio tempore magnus eris.
Quicquid agis, Deus alme, placet. non obloquor aſtris,
Sed quacunque venis luce, paratus ero.

SYMB. XV.

SYMBOLUM XV.

SUAVIS UBIQUE

EST genus pomorum citriorum, quod totum ſuavitate eximiâ ſe commendat, ſeu exteriorem guſtu delibaveris corticem, ſeu latentem interiorem ſuccum expreſſeris. Et ſunt humano in genere, qui tantis à Deo inſigniti ſunt donis, ut tam internâ, quàm

exterñâ polleant virtute, & pietatis, modeſtiæ, innocentiæ ſuavitate divinam juxta, ac humanam ſibi gratiam concilient. Talis homo, dum illis præſtantiſſimis clarus eſt dotibus, primó integra pectoris imbutus ſinceritate obſecrat quotidie Deum, ut hoc conſtanter poſſit gaudere bono; deinde inſigni inflammatus amore, omni ſtudio annititur, ut proximi ſui commoda promoveat, & integerrima vitâ, ſuaviſſimo conſortio, pulcherrimâ conſcientiâ famam ſibi perpetuam conficiat. Quid ſuavius hoc intueri pectore Deus poteſt? quid dulcius hoc vultu videre mortales, quum undiq; ſuavitas caſtiſſima tam interiore, quàm exteriore gratiâ, ſe commendet? Atq; hæc eſt maxima divinæ gratiæ vis, quæ ſæpius ſe in humanum extendit genus, ut mortales inde cognoſcant, quanta ſit divinæ benignitatis facultas in opere humano elucens, & quanta ſit bonorum cæleſtium excellentia, ubi experimur præſentiæ divinæ vigorem, omnium felicitatum dulcedini anteponendum.

Seu te læta tulit primùm, ſuaviſſime fructus,
China, atq; Eoæ terra beata plagæ.
Seu naſcentem aluit campis Tarteſſus apricis,
Et prior adſpexit blanda per arva Tagus.
Suavis ubiq; *homini. Sed tu mens ſuavior exis,*
Si cælo fueris ſuavis ubiq; *tuo.*

Quicquid in hoc fructu noſtros adhibetur in uſus,
Id placet, & vires intus & extus habet.
Ipſe color ſuavis, fulvoq; ſimillimus auro,
Et ſuavis cortex, grana, medulla, caro.
Suavis ubiq; *placet. Vir ſanctus & integer ævi,*
Ille placet magno totus ubiq; Deo.
Mens, animus, ſenſus, omnes cum corpore nervi,
Membra, manus, ſanguis, pes, caro, totus amor.
Omnia ſic flectit, regit, inſtruit, ordinat, aptat,
Ut placeant ſummo, qui dedit illa, Deo.
O mea vita Tibi ſi tota, Jehova, placeret,
Et foret ante oculos ſuavis ubiq; *tuos.*

SYMB. XVI.

SYMBOLUM XVI.

ILLO SPLENDENTE LEVABOR.

SÆpius Creator Rectorque rerum omnium Deus in rebus inanimatis oſtendit ſuum arbitrii vigorem, ut ea, quæ modicô ſuo initio nobis diuturna haud videntur, tandem glorioſè extollantur ad commodum humanæ vitæ utiliſſimum. Prima recensque ſeges, humo

ſua

ſua vix excuns, quæ hyberno tempore nivibus oppreſſa jacet; redeunte Solis calore in tantam ſurgit exiguo tempore proceritatem, ut & quadrupedibus majoribus inſerviat, & tegumentum præbeat. At dum hanc Dei benignitatem in illis rebus admiramur, cur non magis nos movebit recordatio divinæ benignitatis, atque validiſſimi auxilii, quô ſæpius nos, multosque homines in mœrore jacentes, veluti ex pulvere erexit, digniſſimaque hilaritate extulit, ut præteriti doloris immemores, jucundiſſimâ lætitiâ recrearemur? Et licet Deus non quotidie noſtris pro lubitu humano ſuccurrat votis, eaque exaudiat, tandem tamen præſentiſſimâ gratiâ affulgebit, & lumine nunquam perituro, dum patientiâ pleni in languore triſti jacemus, nos levabit.

Prima ſeges tenerâ veſtit lanugine campum,
Atque humilis pronum lambit ariſta ſolum.
Sed dum Sol ſplendet, dum ridet pulcer Apollo,
Mox flavum tollit fulgida ad aſtra caput.
Tunc Ceres attonitis jactat ſua regna colonis,
Miraturque decus, ſpica procera, tuum.
Sume animos, mea mens, ſi me reſpexerit æther,
Ignavâ victor tollar alacris humô.

Si fera ſævit hyems, glacialibus aſpera ventis,
Delitet obſcuris nobile ſemen agris.
Aſt ubi Vere redux Sol reſpicit aureus orbem,
Non ſperata ſeges ſurgit, agroſque beat.
Pinguia tum culmis Cerealibus arva tumeſcunt,
Tollit & elatum ſpica ſuperba caput.
Preſſus humi jaceo, ſurgendi nulla facultas,
Si cupio mentem conſuluiſſe meam.
Affulge, Deus alme, mihi. Te dante virebo,
Atque hilari rurſus mente levabor humô.

SYMB. XVII.

SYMBOLUM XVII

SUPERGRESSUS.

HUmum ſuam ſupergreſſus eſt, quisquis in cœlum intentus, Deum vera fide arripit, ſuisq; nihil effici poſſe viribus judicat, ni ab illo ſuper terrarum ſordes & pulverem, ſuper tumultus mundanos ſuſtollatur, qui ſupremus rerum omnium dominus, ſingula

ſingula dirigit ſua poteſtate, quæcunq; nobis gaudii dolorisq; ſenſum afferunt. Is ſublimitate ſua ſecurus, nec periculorum caſus timet, nec odia, invidiam, fraudesq; mortalium curat: omnia enim hæc ſuis ſubjecta pedibus cernit, ipſasq; calcat nubes, quæ tempeſtatem valido furore in terras effundunt. Talis rupicapra, poſtquam ſumma montium ſcandit cacumina, ſpernit venatorum dolos, & allatrantium canum inſidias ſævitiamque; nec inquietatur tempeſtatibus, quæ medium montis dorſum obſident & præcingunt.

Caprea paullatim montes transgreſſa minores,
Jam ſedet in ſummo culmine montis ovans.
Heic ubi ſub pedibus ventos, nubesq; profundas
Conſpicit, & ſi quas concitat aura minas.
Non timet inſidias venantûm, acresq; moloſſos,
Sed procul eluſos deſpicit alta canes.
Hoc ſecura jugo. Nunquam felicior eſt mens,
Quàm ſi neglectò ſcandat ad aſtra ſolò.
Heic ſecura quies, heic corvos ludit hiantes,
Sub pedibusq; ſuis omnia monſtra videt.
Quid terris hæres, mea mens? ſecura ſedebis,
Si propiùs magno quæris adeſſe Deo.

(:o:)

Jam ſedet æthereo non territa caprea monte,
Et nubes ſupra tollit ad aſtra caput.
Infra Euri indomiti ſtrident, & plurimus atras
Excusſis fundit nubibus Auſter aquas.
Jam procul effugit rabidam ſecura canum vim,
Et quæ dextra trahit retia tenſa ſagax.
Omnia non metuit. Nec tu majora pavebis,
Quando ſupergrederis mens mea limen humi.

SYMBOLUM XVIII.

VIVIS AGITUR.

USu cognitum eſt; aquas ex vivis montium fontibus fluentes, fortiori curſu actas prolabi, molarumq; movere rotas, quàm ubi lentis conſtrictæ paludibus,& impuritate, cœnoſaq; putredine immobiles jacent. Prima hæc aqua dici poteſt viva, quæ & pulchra claritudine in-

ſignis incedit, & velocitate gratâ ſtrepens, laté vires ſuas diffundit. Nos quoq; agimur vivâ Dei viventis manu, cujus vi exſequimur cuncta perficimusq; tantâ excellentiâ, ut mortalibus inſolita videantur, atq; honorificâ & æternâ extollantur memoriâ. Ab hoc vivo fonte proſiliére omnes glorioſæ res geſtæ, quibus fortiſſimi viri ſe ad famam protulére. Nam qui in promovenda ſua fortuna atq; virtute, ſingula facta ſuis adſcribunt viribus, ignorant parem ſuam cum mola aquatica eſſe conditionem, quæ perpetuum requieſceret, niſi allabente undâ impelleretur agereturque. Nec prodeſt illis limoſa illa & putredine ingratâ ſtagnans palus, in qua, veluti in vaſto Oceano, ambitionem, aviditatem, gaudiaq; ſua movere ſe putant, quum hæc ſi movenda recté ſint, vivorum tantùm fontium viribus agantur. Quid enim invalidi naturâ homines ab infirmo corpore & judicio exſpectaremus, ni aliquid vivacius fortiusq; miſerrimos regeret, cujus auxiliô & injuſtum à juſto diſtinguere, & virtutem anteponere vitio, & præclara facinora felici ſucceſſu patrare permoveamur? Igitur recte atq; ordine pii ſuam agnoſcentes infirmitatem, ſingulas vitæ ſuæ actiones, ſi feliciter gerendæ, ab hoc fonte impelli fatentur, tantoq; majorem inde lætitiam capiunt, quanto purior validiorq; illa aqua eſt, quæ pectori bene præparato allabitur.

Mobilis in gyrum vivis rota pellitur undis,
Et mola mota ſuum ſic bené verſat opus.
Subtrahe labentem conſuetis ſedibus amnem,
Et rota ſubductis tota quiescet aquis.
Ceſſat opus, ceſſatq; labor. Res proſpera cedit,
Rité ſalutaris ſi rigat imber opus.
Si divina meis clementer gratia cœptis
Affluit, ex voto cuncta libenter eunt.
Si negat affluxum, dignasq; potentia vires,
Tendimus adverſis irrita vela Notis.
Perge movere, Deus, mea pectora; perge, ſequemur.
Te ceſſante labant, teq; movente vigent.

SYMB. XIX.

SYMBOLUM XIX.

PULCHER IN ADVERSIS,

ARcus cæleſtis, quem iridem vocant, imago ſolis eſt, roſcidâq; & cavâ nube concipitur: qui licet adverſum ſeſe ſemper Soli opponat, colorum tamen varietate & illum, & ipſum ſe commendat. Quid enim multiplici illâ colorum facie pulchrius, ſive cæ-

ſive cæruleas lineas,ſive virides, ſive purpuræ ſimiles,ſive luteas aut igneas ducat, & ita Solem tegat,ut tamen radios picto pellucidoq; vultu transmittat? At nobis etiam Iris clariſſimum documentum eſt, non deformari pios rebus adverſis, ſed in ipſis quoq; ſuam obtinere pulchritudinem, quæ nunquam tota tegi velariq; poſſit. Tum & repentino ſuo ortu, interituq;, & prænunciâ cœli ſereni facie oſtendit, brevi illis incumbere calamitates, qui in divinam indignationem lapſi, peccata deteſtantur, & veram ſcelerum pœnitentiam agunt. Hi dum maximis calamitatibus miſeriisq;, velut atrâ nube, obruuntur, mox benignitatis divinæ iridem adſpiciunt, quæ & cunctos dolorum imbres ſedat, & exoptatiſſimâ luce animum recreat. Itaq; læti intuemur hanc Dei benignitatem, gaudemusq; inſignem nobis præberi conſolationem, qua, ſi omnis externa abeſt felicitas, ſanctiſſimam ſpem auferendæ mox á nobis calamitatis concipimus. At miſerrimi omnium, quibus hoc refugium in calamitatibus denegatur: nam dum fluxa rerum humanarum proſperitas ipſos relinquit, receptu ſanctiore excluſi,ad querelas violentas & inde ad ultimam deſperationem deſcendunt.

Horrida dum totô bacchantur fulmina cœlô,
Et gravis æthereas concitat ira plagas:
Ecce trahens nitidos adverſo Sole colores
Inter arenoſas emicat iris aquas.
Iris in obſcuris pulcherrima nubibus, iris
Picta colorato tota decore nitet.
Dum pia mens quatitur diris agitata procellis,
Ecce ſub adverſis pulchrius illa micat.
Nempe parùm tutus conſtans patientia rebus
Splendet, & obſcuro pulchrior orbe nitet.

Attonito denſi funduntur ab æthere nimbi,
Aëreoq; ingens perſonat axe fragor:
Conglomerat noctem, & tenebroſa volumina torquet
Auſter in adſpectum, candide Phœbe, tuum.
Eſt tamen atrato pulcherrima gratia cœlo,
Dum ſe per medias circinat Iris aquas.
Quid me deformem vocitas, dum me aſpera tangunt?
Pulcher in adverſis ſum miſer ipſe meis.

SYMB. XX.

SYMBOLUM XX.

LÆTIUS UT CRESCAT.

GRamen, ut lætius creſcat, falce metitur, & humo tenùs conciditur. Non mirandum eſt, ſi quandoq; pii moleſtiis miſeriisq; vexentur, & pœnis divinis affligantur. Etenim Deus, quos quadam ſingulari gratiâ ad ſuum elegit cultum atq; ſinceram venerati-

venerationem, multis hinc inde pœnis calamitatibusq; variis exercet, ut fidei conſtantiam in iis expertus, majori deinceps eos felicitate extollat. Non itaq; rigor iſte reſpicit horum perniciem; ſed affliguntur, ut erigantur; puniuntur, ut poſtea præſenti auxilio ex miſeriis erepti, extollant magis divinæ benignitatis magnitudinem, alioſq; ſuo exemplo ad pietatem attrahant. Qua in re documentum inprimis patientiæ edendum eſt, ne intempeſtivo murmure gemitibusq; violento excipiamus manum, quæ affligit: quum Deus ſubjectis ſemper ſuccurrat animis, eosq; nopinato reficiat gaudio, qui ſe cœlo ſubmittunt, ubi potentiore vi deprimuntur.

Gramina pubeſcunt viridanti mollia prato,
Et variis tollunt tempora picta modis.
Sed mox meſſoris curvâ ſub falce recumbunt,
Et viridi abſcedunt ceſpite ſecta ſuo.
Scilicet ut crescant vernanti lætius herbâ,
Luxurians resecat falx metuenda decus.
Nos etiam quandoq; Deus cruce frangit & angit,
Ut virtutis amor lætius aſtra petat.
Non queritor mea mens. Surges mox celſior ortu,
Si tua ſuccîdit gaudia fluxa Deus.

Qui modò ridebant vernanti gramine campi,
Nunc virides ſecti depoſuère comas.
Crudelis falcem ſubmiſit meſſor acerbam,
Maturumq; hauſit dextera ſæva decus.
Quid voco crudelem? quæ meſſuit, illa benigna
Dextera, & in campos officioſa ſuos.
Lætiùs ut creſcant, tollant ut celſiùs udum
Gramina læta caput, meſſuit illa manus.
Si mea luxuriat rebus fortuna ſecundis,
Cæde illam, ut ſurgat ſanctior inde, Deus!

SYMB. XXI.

SYMBOLUM XXI.

IN FRAGILI LUSIT.

NIhil in toto magis terrarum orbe eſt miſerandum, quàm inveniri homines, qui nullius cultus in Deum, atq; debiti obſequii memores: omnes ingenii animiq; vires eó tantùm intendant, ut promoveant luxuriæ ſuæ voluptates, & exerceant judicii vigo-

rem iis in rebus, quæ & natura ſuâ fluxæ fragilesq; , & vitiorum labe pollutæ deformatæq; , animum á cæleſtibus duraturisq; operibus abducunt. His tandem evenit, quod artificibus illis, qui ex fragili lapide ſtatuam multó effingunt labore, & ad lineamenta hominum diligenti ſtudiô præcidunt; quum tamen mox & edax vetuſtas, & cœli injuria materiam ipſam comminuant, & tam ipſam ſtatuam, quàm artificis operam nomenq; ſubvertant. Quid in fragili gloria ludunt? quid ſuis ded.ti cupiditatibus, & nefandis occœcati vitiis, labores ſuos perituro fundamento ſuperſtruunt, quum hos præmatura mors in mediis votis plerumq; rapiat, illorum res geſtas tôt ac tantis ſceleribus implicatas vindex Deus ſero ſupplicio caſtiget ac deleat? Neq; enim juſtitia divina patitur, ut mortales cultui ejus deſtinati illis impuné immineant rebus, quibus abundans pravitatis ineſt malignitas, prohibitis ſeducens hominem voluptatibus, ut dulcedine peccandi delectatus, obliviſcatur debitam Deo attribuere venerationem, omnibus meritó ſtudiis præferendam.

Quam manus artificis ſtatuam clariſſima ſculpſit,
Spondebat vitæ tempora longa ſuæ.
Sed miſer eventus docuit tamen eſſe caducam,
Res teſtatur, humi rudera ſparſa vides.
In fragili luſit manus ingenioſa metallo,
Rupturamq; ſuam fracta columna dolet.
Invida conſumit ferrum, lapidemq; vetuſtas,
Nullaq; res majus tempore robur habet.
Quid non tempus edax perdit? Ludamus in illo,
In quo tempus iners nihil ſibi juris habet.
Illud agam, quod non injuria temporis aufert.
Semper in æternum quod manet, illud agam.

SYMBOLUM XXII.

DURABUNT.

CUpreſſus nec vetuſtatem, nec cariem ſentit, nec foliorum viriditate orbatur, ſeu ſiccæ æſtatis fervor, ſeu duræ inclementia hyemis incumbit. Itaq; olim gentes Diti hanc arborem fecére ſacram, & defunctorum æternitatem adumbraturi, eam

ad ſepulchra ſtatuerunt. Sed inprimis conſtantiam in hoc expreſſerunt ligno, quum perpetuo virore inclytum, nec tempeſtati annorum, nec putredini ſubjaceat. Ac illos quidem populos, in vano deorum cultu errantes, ea inflammavit cupiditas, ut conſtantiæ famam labore arduo, ſummâq; patientiâ ambirent, & præſtanti fortitudine animi laudes ſuas extenderent. At nos longè firmiori ratione ad conſtantiam impellimur: nos validiſſimus Dei adſpectus movet & ſuſtinet, ut in ejus æternam gloriam conſtantes duremus. Ipſa tandem gentium conſtantia, cæleſtibus haud innixa viribus, concidit & dilapſa eſt: at animus noſter divinâ cognitione imbutus, & robuſtiori fortitudine præditus, feliciùs adverſùs omnes caſus ſe corroborat. Ipſe erigit ſe & confirmat, ubi rerum adverſarum acerbitate oppreſſi, diuturniori quodam dolore languemus, aut alio moleſtiarum genere laceramur. Nec in rebus proſperis ſe extollit, aut deliqueſcit, quum ſemper devoto obſequio in Numen defixus, religioſâ humilitate ſe componat. Eo modo laudem cupreſſorum antecedens, quum nec dolore, nec atrocibus periculis concidat, nec rebus adverſis deſoletur conſeneſcatq;, nec proſperis diffluat, ſed pulcherrima conſtantia & fortitudine præditus, feliciſſimâ gloriâ in æternum duret.

Ergo iterum, Deus alme, tuæ me ſubjicis iræ,
Et ruit in pavidum pœna tremenda caput?
Ah grande infligis vulnus, mea gaudia tollis,
Quodve oculis habui carius ipſe meis!
Durabo tamen, & rebus patientia duris
Fortiùs adſtringet me, Deus, una Tibi.
Vive cupreſſe diu. Sed me conſtantia major
In ſeros ſervat poſt mea damna dies.

Sicut odoratæ ſtantes per ſecla cupresſi,
Nulla ſenectutis ſigna labantis habent:
Sic mentes etiam, queis ſunt cæleſtia curæ,
Perpetuum ſervant, & ſine fine, decus.
Omnia tempus edax conſumit, & omnia perdit,
Quicquid habent homines, quicquid & orbis habet.
Durabit mens ſola Deo ſacrata, nec unquam
Temporis invidiam, nec mala fata timet.

SYMBOLUM XXIII.

MOTIBUS INTERNIS REGITUR.

SAtis conſtat, Deum Opt. Max. internis nos regere motibus, ut ad pietatem virtutemq; prompti inveniamur. Nam etſi externis in rebus maxima videatur ſæpe ineſſe agilitas, quâ humanum negotium feliciter expeditur; attamen hæc omnia haud ſponte noſtra exſe-

 quimur.

quimur. Quippe ſanctus ille Dei Spiritus ſuam homini communicans gratiam, ipſum movet incitatq; ad honeſtas actiones, quæ animum pulcherrimo ardore ſtimulantes, deinceps adjiciunt famam inſigni laude digniſſimam. Nec dubito, quin omnibus noſtræ fidei hominibus ſatis perſuaſum ſit, neq; pium aliquid, neq; glorioſum á nobis poſſe committi, ni ſtimulante illâ divinâ gratiâ adducti, vitam pulcherrimis virtutisf acinoribus exornemus. Ac pari quidem & æquali mortales facultate fruimur, ut virtutem ratione noſtrâ anteponamus vitio; ſed tamen peculiaris illius gratiæ motus eſt, qui nos ad primam ejus rei cauſam adducit, ut non ſolùm cognoſcamus virtutem in ſe, ſed & illi omnem attribuamus gloriam, qui nos ſanctiore impulſu agitat. Sic ſemper Horologii inſtar regimur, quod ubi manus incitaverit, occultis rotularum curſibus agitatum, horam tempusq; mortalibus deſignat. Ergó meos ſenſus moveas, Deus, ne in vitæ meæ curſu pravis impeditus vitiis, ab honeſto deflectam, tuoq; deſtitutus motu, immobilis jaceam, & inglorius conticeſcam.

Quæ jacet in menſa, celeres quæ denotat horas,
Ordine dat certos machina mota ſonos.
Motibus internis regitur. Sic temporis index
Acta ſonat, motu deficiente ſilet.
Et Deus æthereo tentat mea pectora motu,
Hoc ceſſante ſilent, hocq́ movente ſonant.
Non iſte externâ procedit origine motus,
Aut humana ſacrum dextera ducit opus.
Interna internus tangit præcordia motus,
Et motu in medio, credite, Numen ineſt.

SYMBOLUM XXIV.

NON NIMIUM SECURUS.

LEo, cæteris animalibus fortior, viribuſq; formidabilior, dum majorum quadrupedum inſidiis major in aperto quieſcit campo, ſæpe á minimo occiditur ſcorpione, ſecuritatiſq; ſuæ pœnas luit. Quanquam Chriſtianorum vita omnem calamitatum vim fide ſuperet, inſigniq;

inſigniq; fortitudine excellat, ſæpius tamen blanda nos ſeducit ſecuritas, ut nimia noſtra abuſi libertate, in lethalia peccata ruamus. Antiquus enim generis humani hoſtis nunc illum per divitias, hunc per maximas potentiæ vires ſubvertit: mox alios gratiſſimis corrumpit deliciis, ut cultum divinum negligentes, ſenſim majoribus indormiant vitiis, & ad ultimas miſerias deſcendant. Itaq; vigilare nobis lubet, pioq; metu cuncta circumſpicere, ut neq; ullæ inſidiæ, neq; virium potentiæq; noſtræ nimia fiducia, neq; orbis divitiarum deliciis plenus, nos ſecuros occupent, & ſimul perdant. Feliciſſimus ille, qui divinâ gratiâ ſubnixus, non defatigatur in Dei cultu, ejusq; amore noctes diesq; ardens conſumit vitæ tempora, indefeſſa Creatorem ſuum pietate veneratus.

Terribiles quatit ore jubas, & murmure vaſto
Infremit indomitus per vaga rura leo.
Non ulli dat terga feræ; ſed bellua cuncta
Agnoſcit domini ſceptra tremenda ſui.
Aſt ubi gramineo recubat ſecurior oſtro,
Magnanimum parvus Scorpio lædit herum.
Lædit; & affligit lethali vulnere Regem
Jamq; animam grandem purpureamq; vomit.
Quid vili cecidiſſe feram indignamur ab ictu?
Heu ſecura nocet fortibus ipſa quies!

Dum leo ſecurus nimium ſua lumina claudit,
Feſſaq; ſtratus humi membra ſopore levat:
Scorpius in media tunc fronte leonis inerrat,
Stertentemq; truci vellicat ungue feram.
Magna ſuis etiam ſomno ſuppreſſa laborant
Viribus, & multis caſibus alta patent.
Intemerata piam ſervat vigilantia mentem.
Cuſtoditq; ſacer pectora caſta timor.
Ne ſecura ſuis pia mens ſit viribus, illam
Ni ſervet clypeo præſidioq; Deus.

SYMB. XXV.

SYMBOLUM XXV.

LUMENQUE A LUMINE REDDIT.

NUnquam Solis radii Speculum perluſtrârunt, ut non ſtatim redderet luminis ſplendorem, & tam á latere, quàm á fronte, omnia inſigni claritate perſtringeret. Deus immortalis, ineffabili amore in humanum genus ductus, pectora noſtra incendit, donaq; lar-

naq; largitur eximia, ut nos gratuitô ergá ipſum animô, omnem nomini divino attribuamus gloriam, actionibusq; noſtris reddamus honorem, quem nobis benigniſſimé communicavit. Id præſtabimus, ſi & benignitatem ejus laudibus extollamus, & illa faciamus, quæ tam ad nominis illius propagandam excellentiam, quàm ad proximi noſtri utilitatem pertineant. Quid enim, improbe, cæleſtium munerum jactas ſplendorem, ſi Creatorem tuum deſpectas, ſi quotidiana excitatus arrogantiâ, iniquiſſimé majeſtatem divinam polluis, ſi rebus proſperis occæcatus, ad luxuriam raperis, & protervam ambitionem modeſtiæ & humilitati anteponis? Reddendum illi eſt lumen, á quo accepiſti: cujus magnitudinem dum caſtô veneraris animô, dum cuncta nomini tanto tribuis, id tibi concilias, ut majore lumine fulgeas. Sed & proximo communicandum eſt, quod in Te eximium eſt, ſeu prudentiæ ingeniiq; laudibus inſignis inclareſcis, ſeu manu promptus, fortitudinis famam obtinuiſti, ſeu opum potentiæq; magnitudine cæteros antecedis. Proximus Deo eſt, qui in mortales beneficus, munera ſua gratô animô diſpenſat, & liberalitate indulgentiâq; humanum genus ſibi demeretur.

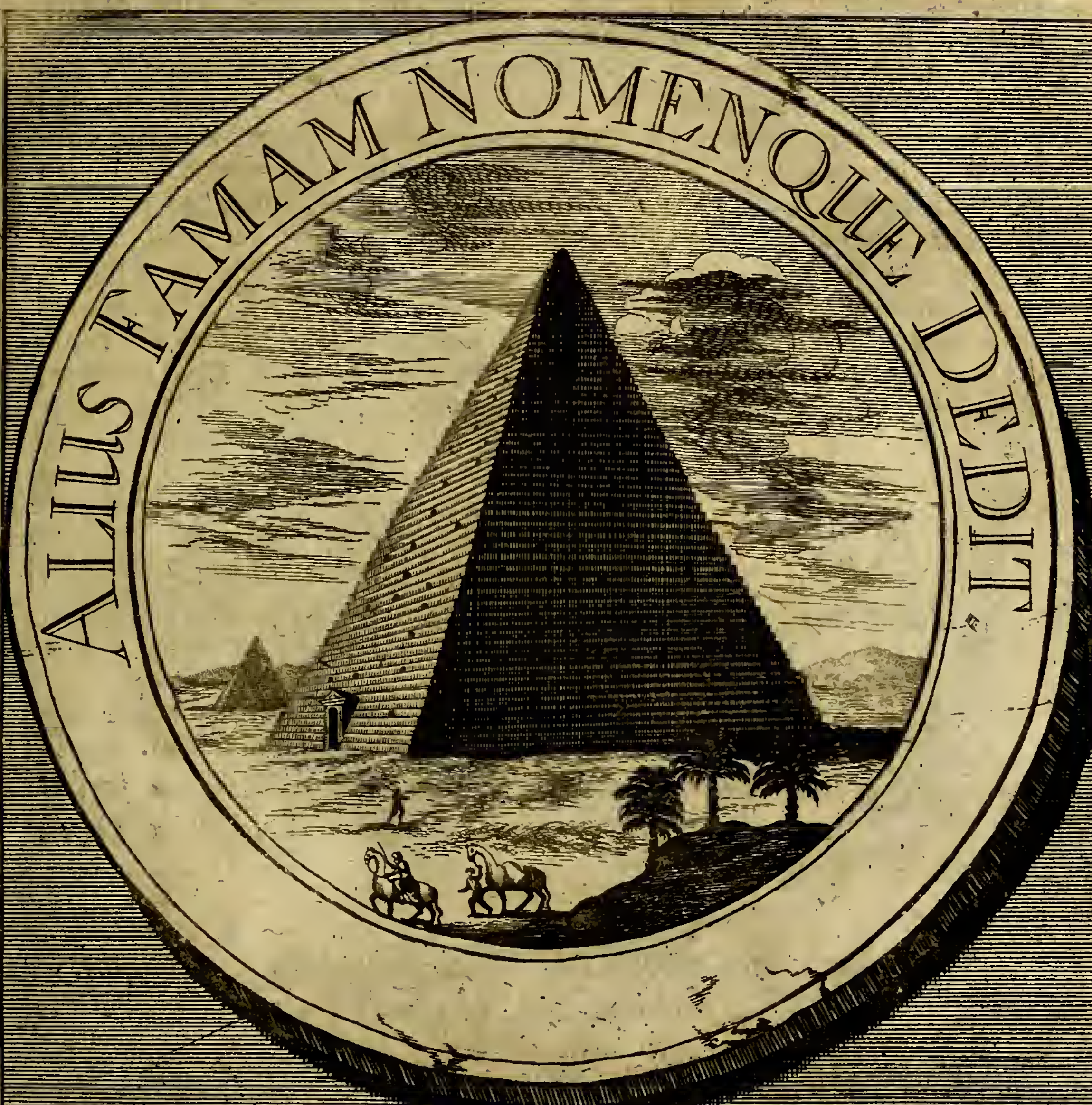
Clara repercuſſo reddit ſua lumina Phœbo,
Et nitidum ſpeculi ſpargit imago jubar;
Acceptosq; refert ignes, radiisq; coruſcis
Aſſimilat frontem, pulcer Apollo, tuam.
Hoc fragilis faciat vitri quum vilior orbis,
Quid mea non facient pectora, magne Deus?
Quod radio placeoq;, tuum eſt. Nec pulchrior ignis
Me luſtrat, quàm qui redditur ipſe tibi.

(:o:)

Immiſſos Speculum radios à Sole retorquet,
Lumenq; ex ipſo lumine vibrat ovans.
Non ſplendet fulgore ſuo, ſed debet honorem
Huncce ſuum Soli, qui dedit omne decus.
Si, Deus alme, meam luſtrat tua gratia mentem,
Illa refert radios irradiata tuos.
Redde, tibi reddam: ſine te mens frigida torpet;
Illuſtrata tuâ luce potenter agit.

SYMB. XXVI.

SYMBOLUM XXVI.

ALII FAMAM NOMENQUE DEDERE.

IN priſcis Hiſtoriarum monumentis cernimus ſtupeſcimusq; egregia veterum Heroum facinora, quæ tam incredibili virtute atq; fortitudine fuère peracta, ut fermé cenſeatur, homines per ſe infirmiſſimos, exiguo vitæ tempore, tantas res perficere nequiiſſe. At qui hodierno

adhuc die experimur, multa ab mortalibus clariſſima facta pauciſſimo annorum decurſu perpetrari, non tantam admirationem mereri ea animadvertimus, ubi veriſſimum rerum omnium fontem adeamus. Nam agnoſcimus eorum originem ex ſola divina proſilire voluntate, hominesq; quidem agere, ſed Deum efficere, ut glorioſé omnia exſequi poſſint. Quamobrem, qui hanc primæ cauſæ originem atq; vim conſiderat, hominum clariſſimorum ac fortiſſimorum ſortem non abſimilem judicabit Pyramidi Ægyptiacæ, quæ quanquam magnificâ & ſtupendâ ſtructurâ omnium oculos animosq; in ſe converteret, omnem tamen laudem atq; famam conditori ſuo debebat. Sine eo enim non ſtaret, nec ſuperbo faſtigio nubibus ſe miſceret. Pariter quód bellicis facinoribus ad famam ſe proferant mortales, quòd ingenii artibus laudem ſibi conficiant, earum rerum omnium primus maximusq; honos Deo debetur, qui auxilio ſuo, atq; ope famam nomenq; largitur.

Inter marmoreo miracula ſplendida ſaxo
Pyramis ad famam nobile ſurgit opus:
Illa ferit ſummas regali vertice nubes,
Et Phariâ tollit mole ſuperba caput.
Ardua ſed quicquid turris mirabile jactat,
Hoc Reges quondam grande dedére decus.
Nil ſibi debet homo. Nam quæ clarisſima jactat
Dona, dedit ſummus, qui regit aſtra Deus.

Barbara quæ quondam coluit miracula Memphis,
In ſeros retinent nomina vaſta dies.
Suſpicimus Phario nutantia pondera ſaxô,
Et cœlo propiùs culmina miſta ſuo.
Magna es, quæ cœlo te Pyramis inſeris alto;
Sed quæ te ſtruxit dextera, major erat.
Pone, homo, veſanos animos. Quo ſurgis honore,
Celſior hunc omnem gratia diva dedit.

SYMB. XXVII.

SYMBOLUM XXVII.

NON FULGORE SUO.

MEritó omnium admirationem vincit Luna, noctis decus, & in tenebrarum remedium reperta; quæ eximiâ pulchritudine inſignis, velut Regina inter ſidera minora lucet, lateq; orbem ſplendore implens, tempora diſtinctâ illuminatione metitur, viresq; in

resq; in rebus inanimis, & plantis, & mutis animantibus, & hominibus ipſis exſerit. Sed quicquid tanti fulgoris eſt, uni Soli debetur, cujus luce lucet; ipſa proprii candoris expers, alieni fulgoris indiga, denſo corpore opaca, & tota caliginoſa, ni radiantes Solis ignes exciperet. Et excellentiſſimi judicio ingenioq; viri, & manu promptiſſimi, claritudine laudum fulgent, lateq; magnitudine famæ ſuæ orbem terrarum implent. Sed hoc qualecunq; lumen, à majori lumine acceſſit, ſine quo inglorii opaciq;, & in tenebris palpitantes jacerent. At Deus miſerrimis mortalibus ſuam affundit gratiam, cujus lumine & fulgoribus luceant: nec aliam tanti beneficii exigit obligationem, quám ut omnem claritudinis ſuæ laudem ipſi Soli attribuant. Magnus & felix dicendus eſt, qui ingenio validus, manuq; acer pulcherrimam inter mortales ſibi famam acquirit: ſed major, ſed felicior habendus, qui non propriis ſe lucere fulgoribus, ſed alieno ex lumine claritatem omnem ſibi acceſſiſſe, grato animo agnoſcit.

Quòd ſtellas inter ſe jactet Luna minores,
Et Regina cluat noctis amœna ſuæ.
Quòd toto ſpargat fulgentia cornua cœlo,
Vireſq; in gelidam lucida fundat humum.
Id debetur, Apollo, Tibi, qui clara ſorori
Lumina, & uſuram lucis, & omne paras.
Nativâ careo luce. At quâcunq; niteſco
Luce, Deus, totam debeo, magne, Tibi.

Per noctem ſplendet Phœbi ſoror æmula nigram,
Jurares propriâ luce micare globum.
Aſt non eſt proprius, quo ſplendet Cynthia, fulgor,
Quicquid lucis habet, Sole micante capit.
Omne bonum, quod in hoc mortali corpore cerno,
Hoc tua, ſancte Deus, gratia ſola dedit.
Non fulgore meo, ſed ſplendeo lumine cœli;
Te lucente mico, te fugiente cado.

SYMB. XXVIII.

SYMBOLUM XXVIII.

POLLET AB ADMOTO.

TOrmentum bellicum, magnum terræ pondus, ac cœli tonantis imago, à parvulo incenditur igniculo, quo demiſſa exiguo pulveri ſemina flammæ excitantur, ut denſâ fumi nube, intermicantibus fulgetris erumpentia, immanes ferreos globos, ac volitantium pi-

tium pilarum procellam, cum horribili impulſi ætheris ſonitu effundant. Exiguus fomes eſt, ſed tamen ſolus efficax, qui tantum furorem cieat, & vehementius contorqueat, ut in virorum urbiumq; ſtragem duret, ingentesq; everſas turres, atq; immania convulſa propugnacula ſecum rapiat. Etiam divina poteſtas, ab exigua ſæpe ſcintilla magnum ignem in animis hominum excitat, quo incenſi maximas perficiant res, quæ ex minimo proſilientes principio, pollent ab admoto, maximamq; gloriæ & vigoris laudem afferunt. Quæ etſi noſtrum excedant captum, nec nobis lubeat, divinam ſcrupuloſiùs perſcrutari voluntatem, id tamen ſummâ conſtat veritate, neq; maxima, neq; minima á nobis perfici poſſe, niſi ab admota Dei gratia polleamus. Auxilium divinum, potentiſſimum omnibus in rebus momentum, ſingula perficit, ſingula regit, ut ubiq; Rectoris rerum omnium & Creatoris potentia, gratia, providentia ab hominibus extollantur. Dum igitur animus noſter ambitione honeſta flagrans, inter cæteros eminere virtute mortales cupit, id á Deo exſpectemus, ut admoveat nobis manum; quum ſine illa, veluti pigrum terræ pondus, nihil laude dignum præſtare valeamus, licet vel præſtantiſſimis naturæ experientiæq; donis nos jactemus.

Machina ſulphureas non ejicit ænea glandes,
Si non impellas admoveasq́; manum.
Pollet ab admoto, ſed quem manus adferat, igne,
Inde ſuas vires, robur & omne capit.
Quicquid agit, perfectus honor debetur agenti:
Ignes tolle, nihil machina grandis aget.
Actio tota Tibi debetur noſtra, Jehova;
Quid poſſum ſine te, nî tuus ignis agat?

Vaſta quidem præſens eſt bellica machina moles,
Et nil ſola tamen, nî moveatur, agit.
Quis temeré confidat? opem quoq; maxima poſcunt,
Atq; operâ alterius, ſæpe minoris, egent.
At Tibi confidam ſoli, Deus optime; namq;
Nullius auxilio ſolus & unus eges.

SYMBOLUM XXIX.

NUSQUAM TUTA.

QUum fulmen valentiora & excelſiora vehementiùs diſſipet, tum potiſſimùm quercui infeſtum, ſæpius tantâ eam vi percutit, ut nusquam tuta, omnibus lacerata ramis, convulſaq; ſtirpe, radicitùs conflagret. Et ſi vel hanc calamitatem effugerit, cui non

expoſita

expoſita eſt tempeſtati, ventorumq; & pluviarum furori; ſi cæteris arboribus altior, verticem nubibus immittit? Neq; nos usquam tuti, ſi ſuperbè elati, iram Dei, atq; indignationem graviſſimam incurrimus. Ab eo enim ſemel deſtituti, nihil eſt, quod ampliòs tegere nos & defendere poſſit, licet vel maximâ potentiâ viribusq; ſubnixi ſtaremus. Tunc omnibus expoſiti tempeſtatibus, noxium caput lacerandum affligendumq; præbemus, neq; refugium reperimus, quo miſeros nos ab incumbenti pœna eripiamus. Atq; ut aliquando exterior illa pœnarum vis non in nos deſæviat, gravior tamen internus ille tortor, illa conſcientiæ trepidatio nos percutiet, quæ omnibus cruciatibus acerbior, nullam requiem nocte dieq; indulget. Quæ enim requies expectanda, ſi divina ſe ſubtraxit gratia, ſi Numen ſceleribus tuis infeſtum eſt, ſi perpetrati criminis recordatio mentem excitam vaſtat? Non heic recreaberis ullâ quiete, etſi tibi deliciis ac præpotentibus opibus omnia fluant, ſceptrumq; & faſces tuos pavidi mortales tremant atq; expaveſcant: nec usquam quidem tutus, licet præſidiis te munias fortiſſimis, & copias exercitusq; corpori circumponas.

Dum metuenda cadunt trepidante tonitrua cælo,
Et gravis horrendo fulminat aura ſono.
Inter tela Jovis circumvolitantia nusquam
Abdit tuta *ſuum quercus adulta caput.*
Quippe ſtat arbor inops medio liberrima cælo,
Et patet aëriis dum fremuére minis.
Iraſcente Deo, quæ te ſpes impia firmat?
Quo referes timidos, dum furit ira, pedes?
Dum trepidant ſummis fortes in montibus orni;
Quo ſtabunt tabulæ, ligna caduca, gradu?

Quos habet attonitos diri mens conſcia facti,
Perpetuo cædit verbere pœna ferox.
Nusquam tuta, ſuo ſemper mens crimine pallet,
Et mordace premit pectora ſæva metu.
At pia mens, ſævis dum motibus intonat æther,
Sola ſtat, & facilem ſentit adeſſe Deum.

SYMB. XXX.

SYMBOLUM XXX.

JACET, DUM PERFICITUR.

SUnt, qui ea de cauſa á pietatis diſcedunt ſtudio, quòd probos multis affici malis, imó majoribus obrui calamitatibus videant, quàm illos, qui nullius religionis memores, voluptatibus atq; impiis deliciis tempora ſua tranſigant. Sed an non columna Pario marmore

ſuperba, ad pulcherrimum decorandum ædificium deſtinata diu humi jacet, jacendoq; perficitur, antequam ad juſtum erecta uſum, inſigniori palatium illuſtret excellentiâ, & conditoris famam, dignitate operis extollat? Etiam tali modô Deus permittit jacere ſuos, & affligi calamitatibus, ut eos in fide perficiat, & deinde ad nominis ſui famam ſuſtollat. Atq; ut manus artificis ferro percutit rude ſaxum, ut pulcherrimam inde columnam ad Doricas aut Jonias leges præcidat; ſic Deus Opt. Max. ipſis hominem expolit miſeriis, ut poſt informem naturæ molem caſtigatam fide & patientiâ ornatus, ad uſus divinos glorioſé erigatur. Neq; enim ille, quos in fide conſtantes reperit, ſemper humi jacere patitur; ſed ex ærumnis, ex calamitatum pulvere eripit, & in clariſſimo gloriæ theatro collocat. Quæ felicitas, ſi non his in terris manet pios, ſaltem majore ſplendore tunc excipiet, ubi Deus gratiſſimâ eos ad ſe revocans morte, & incomparabili lætitiâ terreſtrium dolorum memoriam extinguens, ſanctiſſimo locô inſignes ſtare juſſerit.

Dum jacet in terris, ars ingenioſa columnam
Perficit, atq; ſuis uſibus aptat humi.
Poſtea magnificum fulcit ſuppoſta theatrum,
Viq; ſua celſam ſuſtinet alta domum.
Sic humiles etiam divina potentia mentes
Præparat, ac habiles ad meliora facit.
Quod jacet, erigitur. Deus auctor humillima quævis
Perficit, & cœlo deſtinat inde ſuo.

❧(:o:)❧

At gemis, & mœſtis laté loca queſtibus imples,
Dum jubet, ut jaceas, qui regit omne Deus.
Cernis, ut incumbant præcelſis tecta columnis?
Hæ faſtidito mox jacuére ſolo.
Submittam tibi corda, Deus, viliſq; jacebo.
Me tua, ſi viſum, dextra levabit humo.
Tu modó perficias humili tellure jacentem;
Sicq; ſuo tandem tempore magnus ero.

SYMB. XXXI.

SYMBOLUM XXXI.

RUMPOR IN ALTO.

PUlvis pyrius, in chartæ fiſtulam ſedulo labore compactus, atq; incenſus, ſurgit in aerem; & poſtquam ad ſupremam vigoris ſui altitudinem adſcendit, capite in arcum flexo, inter ignavum furorem rumpitur. Id ad eos pertinet mortales, qui inſanâ inflati

inflati ſuperbia faſtuq; , populi cervices ſupergrediuntur , & tam erga Deum , quàm proximum immemores omnis humilitatis , ſuis tantùm viribus inſoleſcunt , animosq; ſumunt. At hi , dum impotenter faſtigia petunt , in alto poſiti franguntur disjiciunturq; ; quum Deus indignetur , verti illa dona , quæ homini largitus eſt , ad indecoram arrogantiam , faſtidiriq; humilitatem , quæ meritó fidiſſima & nobiliſſima pietatis ſocia habetur. Multos fortiſſimos & ſapientiſſimos viros ea vis dejecit arduis excelſisq; ab locis, quibus inhæſerant : quod vulgus veram cauſam ignorans, impotenti fortunæ libidini imputavit. Itaq; ſi quis á divina cupiat extolli benignitate , neceſſarió oportet , ut ſe ipſum priùs humiliet , ſuperbiamq; omnem deponat. Neminem afflixit illa vis , qui manſuetâ humilitate cœlum reſpexit , depreſſaq; ſuâ voluntate , divino ſe arbitrio in omnibus ſubjecit : modeſtiæ laudibus Deum hominesq; ſibi devinciens , ſuamq; ſedem ſtabiliens , quam in terris occupavit. Haſta , quó penitius terræ eſt infixa , eô tenaciùs firmiusq; inhæret, ut vix omni adhibito labore extrahatur. Tales ii ſe firmant , qui verâ pectoris profundi ſubmiſſione Deum colunt : ſecuri præſidio divinô , quo corroborati adverſus omnes fortunæ caſus conſiſtunt , & á ſtatione ſua neq; inſultantibus miſeriis , neq; imminentibus periculis dejiciuntur.

Miſſilis aerias conſcendit flamma per auras ,
Sed ſurſum ſtrepero rumpitur acta ſono.
Mirificè longo paſcuntur lumina tractu ,
Dum velut in cœlum ſplendidus ignis abit.
Sed quum venit eó , ſubitum dat flamma fragorem ,
Et breve poſt tempus tum ſine luce redit.
Sic perit omnis honor. multi tolluntur in altum ,
Sublati medio ſed ſub honore crepant.

(:o:)

Quid nimiô comples ſtolidiſſima pectora faſtu ,
Tollisq; in cœlum colla ſuperba potens ?
Quid juvat eniti , ſummo ſi vertice rerum ,
Rurſus in abjectum dejiciare lutum ?
Malo mihi placidam, Deus optime, malo quietem ,
Atq; ſerenatos , qui latuère , dies.
Faſtigia adſcendant alii. modica eligo tutus ,
Quàm nimis auguſtas, ſum quibus impar , opes.

SYMB. XXXII.

SYMBOLUM XXXII.

DUM PATIOR, PRÆTERFLUIT.

OMnes ii , quos gratia divina huc usq; perduxit , ut patienti atq; tranquillo animo ferant ſingulos fortunæ caſus , jam dilapſas ſuas animadvertunt calamitates , dum patiuntur eas , dum tolerant atq; excipiunt. Palatium , arduorum lapidum ornamento tectum,

nimborum

nimborum excipit impetus; dumq; patitur, jam præterfluxiſſe aquarum copiam, jam ſe ſalvum incolumemq; agnoſcit. Nos, ubi divinæ voluntati viſum fuerit, nos ſubjicere calamitatibus, ferendo & patiendo eas ſuperabimus, mitigabimusq; iratum Deum; ſi non luctu immodico fracti, aut ſuſpiriis intempeſtivis turbati, querelas impotenter effundamus, ſed placido, ſed æquo animo feramus, quicquid miſeriarum impoſuit. Neq; aliter vim malis eripimus præſentibus, quàm tolerando, quicquid onerum cervicibus noſtris inciderit; quum imbecillis animi, & Deo hàud fidentis ſit, frangi luctu, & impatientibus querelis macerari, ubi res adverſæ incubuerint. Sed nec grave illud piis mentibus, quum nunquam Deus tam violentis eas miſeriis calamitatibusq; affligi permittat, ut non perferre illas poſſint. Qui quanquam juſtâ quandoq; caſtigatione ſuos premat, tamen mox miſericordiâ ſuâ motus, laborantibus ſuccurrit benignitate ſuâ, ut omnem fortunæ mœrorisq; ſævitiam non ſolùm perferre, ſed & vincere plané poſſint.

Atrato denſi funduntur ab æthere nimbi,
Imbribus & plenis Jupiter arva ferit.
Tecta domus crepitant piceis quaſſata procellis,
Et niger horriſonis detonat imber aquis.
Sed brevis ille furor. Subitó deſæviit Auſter,
Tectaq; ſicca citó, quæ maduére, vides.
Non durant violenta diu. Si ſæviit æther,
Mox redit excuſſâ nube ſerena dies.

Quid miſer effundis turbato pectore queſtus,
Si furit inceptis ſors inimica tuis?
Quid quereris caſus, quid mille pericula rerum?
Crux levis & brevis eſt, quam tibi fata parant.
Tranſitus eſt crux noſtra. Citò deferbuit æther,
Poſtq; breves nimbos aura ſerena redit.
Candida præteritis ſuccedunt tempora nimbis;
Dumq; imbres pateris, mitior aura micat.

SYMB. XXXIII.

SYMBOLUM XXXIII.

CONDITUR, UT SURGAT.

GLandem exiguam vides, quæ immittitur terræ, conditurq; humo, ut ſpectabilem producat quercum, quæ in plures annos frugifera atq; robuſta, tot millibus animalibus inſerviat, ſylvæq; ſuæ ſit ornamento. Homo, dum ſuam abjiciens voluntatem,

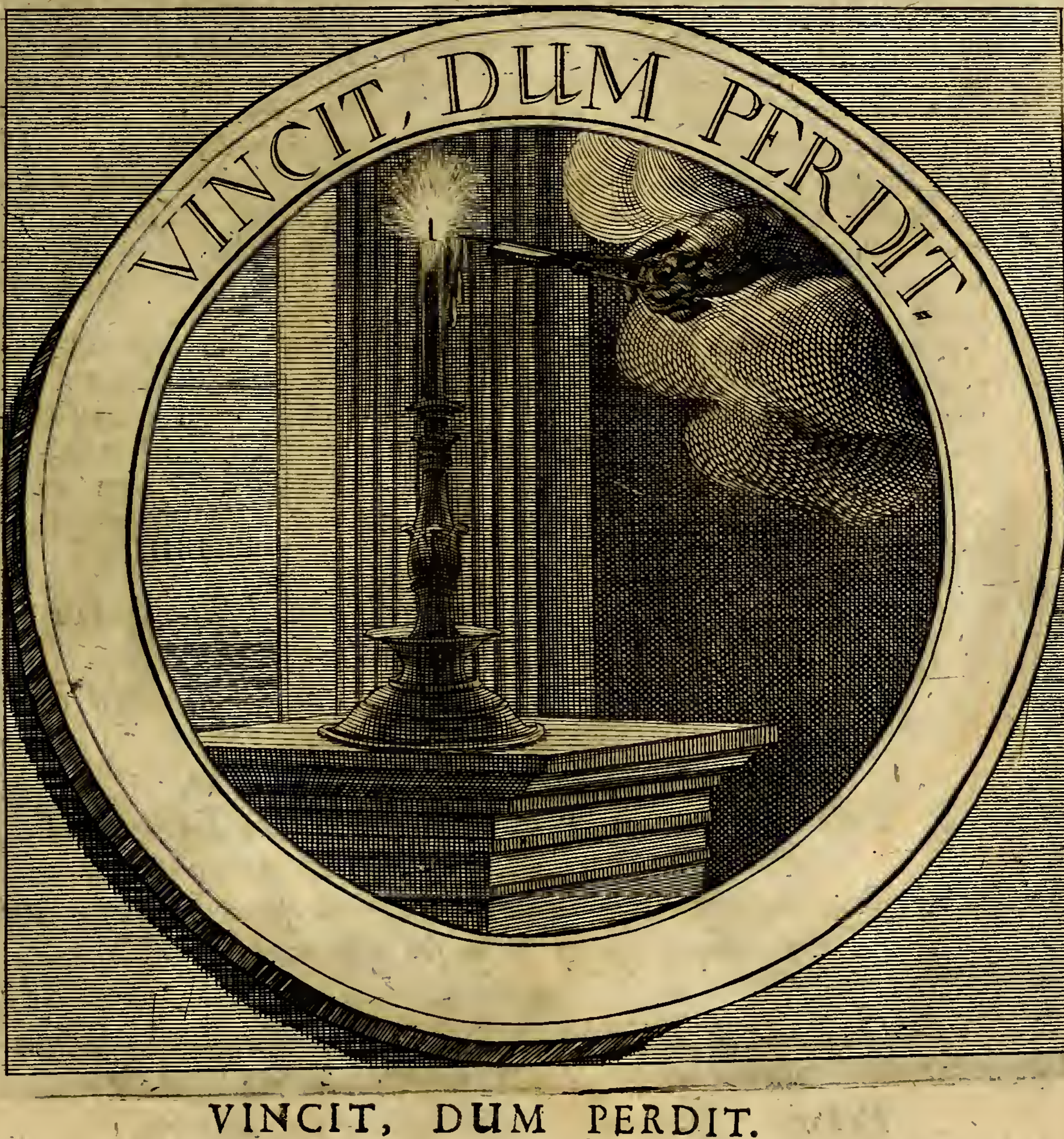
ſingula Deo committit, non ſuam ſepelit gloriæ ambitionem, ſed in pingui atq; commodâ plantat terra, unde mox, divinâ adjuvante gratiâ, inſigni cum gloria prodeat, & generi hominum ſit emolumento. At optimè ſuas condit cupiditates, qui voluntati divinæ obſecutus, nec ſe intemperanter exſerit, nec vires ſuas exercere cupit, niſi ſuperiori illi Numini lubuerit. Nam ubi ſe magno illi Rectori commiſerit, neq; intempeſtivâ præcipitantiâ res corrumpet ſuas, neq; lentâ nimis cunctatione perdet: ſed ſingula ipſi opportunâ admodum occaſione fluent, & feliciſſimo ſucceſſu evenient. Quamobrem condat ſe, ſubjiciat ſe, ut Dei ſui gratiâ, celſiùs ſurgat. Neq; invidiam cœlo faciat, & juſtum ſibi dolorem adverſùs Deum putet, ſi per tempus condi ejus gloriam, & in obſcuro latere voluerit, ut poſtea majore cum gloria in lucem extrahat. Nobis etiam præterea glans, in validiſſimam arborem excreſcens, documento eſt, non perpetuo ſepeliri corpora noſtra, ubi morte rapti, terris mandamur: exſpectaturi glorioſiſſimam illam reſurrectionem, qua in amplexum Salvatoris noſtri rapti, cœlum conſcendemus.

Cernis, ut excelſos protendat ad æthera ramos
Quercus, Chaonius arbor alumna jugis;
Arbor ſacra Jovi, quâ non præſtantior ulla
Per totum ſurgit ſtirpe comâq; nemus?
Illa tamen glans parva fuit, quam condidit agro,
Et texit gelidâ foſſor agreſtis humo.
Si Deus obſcuro me condit, & obruit almus;
Quid nocet? ut ſurgàm celſior, iſta facit.

Quæ latuit, taboq; atro reſoluta cubile
Obſcurum infecit glans putrefacta ſuum;
Nunc petit aërias annoſo robore ſedes
Quercus, & haud tumulo ſe latuiſſe dolet.
Quando meos cineres, corpusq; exſangue ſepulchro
Reddam, atq; ingeſta contumulabor humo:
Æthereas rurſum veniam formoſus ſub auras,
Et mea cæleſtis tempora ſtringet apex.

SYMB. XXXIV.

SYMBOLUM XXXIV.

VINCIT, DUM PERDIT.

INde conſultius eſt, in tempore pravis occurrere cupiditatibus, illasq; prima coercere & opprimere occaſione, ne ſemel mentis noſtræ dominium poſſidentes, & corpus animamq; pernicioſo ardore ad luxum laſciviamq; ſeducant. Animus noſter eſt veluti candela lucens, quæ

diſtributâ flammulâ, & lychnô in ceram intempeſtivé delapſô, clarior quidem fulget; ſed dum inutili ſplendore augeſcit, longé citiùs conſumetur, quàm ſi ordinario lumine gaudens, commodiore periret utilitate. Itaq; ne nimis celeriter deliqueſcat, adimendus eſt ipſi aberrans ille igniculus: quo ſublato, etſi partem fulgoris perdat, in ea tamen re vincit, quòd haud indigno uſu, nimisq; properante flammâ conſumatur. Opprimendæ ſunt in initio pravæ cupiditates, ne illis animus diffluat, & inter voluptates, vitiorumq; uſum immaturé pereat. Levis hæc jactura eſt, quum abdicatis corporis deliciis, atq; injecto pravis voluntatibus noſtris vinculo, illud obtineamus, ut noſter animus, juſto divino conformis arbitrio, ſe cupiat ſolùm ab ipſo duci, & unicâ ejus approbatione regi. Sic vincimus, dum noſtras perdimus cupiditates, dum Dei voluntati nos committimus: nam qui ipſa eſt juſtitia, nunquam permittet, injuſtitiæ labe nos contaminari: qui ipſa eſt clementia, ſervabit nos, ne crudelitate & ſævitia exoſos nos reddamus: qui ipſa eſt benignitas, quotidie ſuâ nobis aderit gratiâ, ut & ipſi & hominibus accepti, vitam placidé & cum laude tranſigamus. Quo magis pravitas eorum admiranda eſt, qui nec tantillum de ſuis perdere cupiditatibus volunt, ut majora lucrentur habeantque.

Simplice fulgebam flammâ. Nunc deflua lychni
Pars urget ceram duplice luce meam.
Luceo nunc major. Sed quæ nova flamma coorta eſt,
Importunâ haurit cerea membra lue.
Tolle ignem, ſubitis ne flammis tota liqueſcam!
Vinco, ſupervacuum ſi bené perdo jubar.
Quid ceſſas manus alma? hominem quoq; perdier ajunt,
Exemplô fulget ſi miſer iſte meô.

(:o:)

Quæ nova lucentem, ſed flâmmâ ſimplice, tædam
Lux auxit geminis ignibus alma ſuam?
Fallor. Conſumet citiùs lux iſta micantem,
Ardetq; in clades, tæda caduca, tuas.
Intempeſtivas flammas, atq; improba tolle
Lumina, homo. Cunctis hæ nocuére faces.

SYMB. XXXV.

SYMBOLUM XXXV.

SATIS EST, FAVISSE SUPREMA.

VErùm enimvero Piorum vita ſimilis eſt altiſſimo monti, qui nubes transgreſſus, cacumen ſuum ſemper ſereno perluſtratum Sole videt, dum inferiùs fulgura ſævientesq; nimborum tempeſtates feruntur. Quicquid calamitatum eſt, in hac miſeriarum tantùm

valle graſſatur: at mens pia in excelſo poſita, & nubes prætervecta, facilè hos inferiores tumultus contemnit, modò pacem cum numine cæleſti habeat, modò ſumma quietem præſtent. Tunc animus, ſi duriſſimâ atq; triſtiſſimâ affligatur calamitate, excellentiſſimâ tamen confidentiâ gaviſus, & certiſſimâ ſpe corroboratus, ſingula patienter feret, nec impotenter dolori ſuo ingemiſcet. Satis enim gaudiorum eſt, quòd ſumma miſero faveant; quòd fortunæ iniquitatem, hominum invidiam odiumq;, terræ ſordes & miſerias aſpernari poſſit, poſtquam Deo ſuo ſe gratum acceptumq; animadvertit. At cæteri, cui ſumma haud favent, ii in terræ ſuæ pulvere volutati, tam æquo animo ſuas haud ferunt miſerias: nam ubi juſtâ vindictâ in eos animadvertit Deus, immemores omnis pœnitentiæ impatientiſſimo furore ad inſaniam feruntur, dumq; ultori Deo juſtâ debebant ſuccumbere humilitate, ſubmiſſisq; precibus imminentia avertere pericula, ipſi veſano tumeſcentes ſpiritu, impiis fulminationibus, horrendisq; devotionibus, criminis ſui magnitudinem augent, & tandem ad ultimam perducti deſperationem, in pænas ſuas æternùm durant.

Divexat medium tempeſtas horrida montem,
Et premit inferius magna procella latus.
Sed caput elatum procul hinc ſuper aera tollit,
Hacq; ſui ſemper parte ſerenus agit.
Quid moror has terras? modò dent mihi ſumma quietem,
Spernam fœta ſuis inferiora malis.
Infera perpetuo fervent agitata tumultu:
Vera quies ſurſum, non peritura datur.

Non ſuper extremas generantur fulmina nubes,
Sed ſervant humiles tela triſulca locos.
Mens pietatis amans, tantò tranquillior audit,
Quantò ipſi propior, qui regit aſtra, Deo.
Si patitur corpus, ſi membra dolore fatiſcunt,
Hæc licto terris corpore ſurſus abit.
Hoc nihil orbe poteſt mentem turbare ſerenam,
Æterno ſemper quæ bene juncta Deo.

SYMB. XXXVI.

SYMBOLUM XXXVI.

NOSCITUR ILLE TAMEN.

SOlem ſæpe nubes caligantes tegunt, & involvunt: per quas tamen ille ſuos exſerit radios, & ſe totum tegi nunquam poſſe, diffuſâ luce demonſtrat. *Noſcitur ille tamen*, dum tegumento atro obducitur, & nimborum procellis, tonitruumq; furore infuſcatur. Pariter

riter animus pius, ubi caligante miſeriarum calamitatumq; tempeſtate obruitur, ſentit tamen amiciſſimos gratiæ divinæ radios, qui per mediam rerum adverſarum nubem trepidanti affulgent. Neq; enim Sol iſte juſtitiæ & omnigenæ bonitatis, totum ſe unquam abſcondit, ubi ſuis calamitates offundit, ſerenumq; avertiſſe vultum videtur. Noſcitur ille etiam, ſentiturq; vis illa magna, ubi luctu obductus animus, nihil ſibi circumpoſitum præter nigerrimam miſeriarum nubem exiſtimat, ſeq; in nocte & tenebris jacere cenſet. Uſq; adeó in mediis juſtiſſimis pœnis, quibus affligit nos illa ſanctiſſima manus, opem ejus gratiamq; noſcimus, ſentimusq; benignitatem media per ſupplicia ſe validiſſimé exſerentem. Qua ex re ſolatium capit animus noſter, gaudetq; nunquam ita remotum abs ſe divinum eſſe auxilium, ut non cognoſcatur: pleniore mox lumine ſe per nubes exſerturum, ubi ſemoto mœroris tegumento pectus afflictum recreabit, gaudiiq; ac lætitiæ interioris validiſſimis radiis perluſtrabit.

Obſcuro ſævit tempeſtas horrida cœlo,
Nimborumq; minis acribus aura fremit.
Noſcitur ille tamen *fulgenti lumine Phœbus,*
Atq; cadente, licet debilis, imbre micat.
Non removent omnem penitùs tot nubila lucem;
Semper habet radios mens pia preſſa ſuos.
Servat inextinctam denſa inter nubila lucem,
Et placidâ ſemper luce ſerena micat.

Nigra procelloſum ſubfuſcant nubila cœlum,
Et malè turbatum nox tegit atra diem.
Sol tamen obſcuris radiis effulget Olympo,
Et tenui quamvis luce videndus adeſt.
Nubila nulla piam ſic turbant tempora mentem,
Ut non luce dies debiliore micet.
Mens pia divinum tenet inter nubila Numen,
Et ſibi ſub tenebris ſentit adeſſe Deum.

SYMBOLUM XXXVII.

TE NON PRÆSENTE RIGEMUS.

NImirum ſi ſe gratia ſubtrahit divina, ſi ſumma non favent, torpemus miſeri, & velut diro conſtricti frigore, ad actiones præclaré obeundas rigemus. Non ſic fontes, non agri rigent, ereptâq; omni viriditate, ac vitâ obtorpeſcunt, ubi remoto Sole

hyemis graſſatur nivibus, atq; campos frigidiſſimæ glaciei ſævitie perſtringit. Tunc ipſa Natura velut mœrore ſquallet, miſeraturq; abſentis Solis ſe deſtitui vigore: quo deſpoliata, nec fruges agrorum ex terræ ſuæ ſurgere vinculis, nec nutrimento ad vitam commodiſſimo cætera agitari, nec ſalientes gratiſſimo pridem murmure fontes moveri, animadvertit. Et quid deſtitutus á Deo, & deſertus homo, præclari producet, quid fructiferi oſtendet, dum abſente illo ſummæ benignitatis Sole, omnes ejus virtutes exſpirant, nimio ſcelerum obrutæ frigore? dum judicium maximé aliàs acre & validum pervertitur, ſibiq; ex pœna confidens, multis involvitur periculis, quibus tandem miſerrimé ſuccumbit? Scilicet, quòd ingenii judiciiq; clariſſimis te extollas laudibus, famamq; egregiis facinoribus Tibi compares; quòd inſignioribus excellens donis, alios antecedas; id Dei foventis te & exornantis gratia eſt; quâ ſubductâ, torpor ingenium invadet, ſuperbia aut ſegnitia actiones tuas corrumpent, perdentq; illam exiſtimationis gratiam, quâ pridem volente & affulgente gratiâ divinâ, apud homines fulgebas.

Fervida dum molles Solis præſentia terras
Deſerit, & propiùs lumina grata negat;
Tunc glacialis hyems Aquilonibus aſperat undas,
Et coit adſtricto mobilis unda gelu.
Eſt eadem ſors noſtra, Deus. Si lumina condis,
Subtrahis & radios cœlitùs usq; tuos;
More rigentis aquæ mea pectora frigore torpent,
Et ſaxo quovis aſperiora rigent.

Poſtquam, Phœbe, tuum avertiſti, candide, vultum,
Bruma gelaſcentem frigore ſtringit humum.
Tectaq; caneſcunt Borealibus arva pruinis,
Et fluvii pigro diriguére gelu.
Sors mea non alia eſt. Si lumina ſubtrahis alma,
Tunc dureſco, Deus, more rigentis aquæ.
Sed lucem, Deus alme, mihi, faciemq; reducas;
Mollia corda fluent, more fluentis aquæ.

SYMBOLUM XXXVIII.

MOX REDITURUS,

SEd peſſimum peccantium genus meritó illud habetur, cui non modò ulla converſionis ad Deum cogitatio occurrit, ubi is ſceleribus vitiisq; eorum provocatus vultum gratiæ ab iis abduxit, ſed qui inde in deſperationem prolapſi, ad auxilium cæleſtis gratiæ omnes ſibi

aditus intercludunt. In illis ad Septentrionem poſitis regionibus, Sol æſtivo tempore breviſſimas permittit nocti tenebras, & dum per paucas ſe abſcondit horas, mox tamen rediturus, triſtem diei aufert caliginem, redditq; ſerenum fulgore lumen, præ omnibus acceptiſſimum. Similiter Deus, ubi á peccatis noſtris abſcondit vultum, horrorem nobis metumq; indignationis ſuæ offundit; mox tamen exitio noſtro non delectatus, benignus atq; miſericors revertitur, ſanctiſſimamq; amoris ſui lucem pectoribus iterum noſtris immittit. Scio ipſos quoq; magno ſæpiùs dolore affici pios, ubi interdum divino auxilio deſtituti, putant divinam ſe prorſus retraxiſſe gratiam: unde multis hinc inde confuſi mœroribus errant, & ſe miſerrimos mortalium exiſtimant. At hi ubi ſuis confiſi precibus, Deum verâ fide, perſeverantiq; pietate coluére, id experti ſunt, divinam gratiam ſingulis renovatam diebus, miſerorum votis ſuccurriſſe ſuo reditu, maximoq; iterum gaudio refeciſſe eos, ut novis exhilarati viribus, nec prӕteritæ noctis miſerias, nec externos malorum cruciatus, magis ſentirent.

Quo properas, Titan, & gaudia noſtra moraris?
An petis Eoi littora glauca maris?
An procul occiduis pulchrum caput occulis undis,
Heſperioq; lavas flumine feſſus equos?
Fallor. luce novâ jam damna priora reſarcis,
Et rebus vitam, qua caruére, refers.
Ira Dei brevis eſt. Si lumina ſubtrahit alma,
Lumine majori mox rediturus adeſt.

***

Phœbus ut abſceſſit procul ab Borealibus oris,
Et negat Arctoo lumina ſueta ſolo.
Tunc torpet tenui fuſus Septentrio luce,
Quæq; Lycaonio terra ſub axe jacet.
Sed bona Parrhaſiæ fulcit ſpes virginis axem;
Nam qui Sol abiit, mox rediturus abit.
Parce metu, mens ſancta, tuo. Si lumina longé
Clara Deus retrahit, mox reditura refert.

SYMB. XXXIX.

SYMBOLUM XXXIX

SUFFICIT AD MORTEM.

MAgna profectó in divinæ gratiæ abſentia vis ineſt ad proſternendos homines, & ad cruciatum, infelicitatem, ipſamq; mortem traducendos: quippe ubi benignitati ira atq; odium ſucceſſére, facilé animus iniquus ad Dei judicis vim ſeveritatemq;, quaſi ad

 ſcopulum

ſcopulum aliquem compulſa frangitur. Proditum memoriæ eſt, pecoribus eo tempore momentoq; , quo Sol eclipſin paſſus, Lunæ interventu atratum vultum induit, lethalia eſſe pabula, quæ in pratis manducent. Parùm eſt, quòd gratia divina per noſtrum ſcelus abacta, & ſemota, omnia noſtra deſtruat propoſita, ut miſerando fœdentur exitu: etiam dum abeſt ille ſtimulus, qui nos ad ſinceram debebat propellere virtutem, nos veluti in obſcura nocte vagantes, illa perpetramus, quæ & corpus & animam in certiſſimum exitium præcipitant. Imò ſufficit ad mortem noſtram, jamq; exſpiràſſe dici poſſumus, quando ſupremæ illius benignitatis radios in nos haud moveri ſentimus, quum hi optimo ingenium excitent vigore, ut veluti é graviſſimo ſomno expergefactum excellentiſſimo vivat ſpiritu, & res æternâ memoriâ dignas, inclyta cum fama exequatur. At quid valet corpus, dum illo vigore deſtitutus animus, in luctu, metuq; jacet, & langueſcit? quid valent mortalium ſenſus, ubi illi gratiæ cæleſtis radiis non tanguntur? Sanè jam ante diem ſuum defunctos morte ſuâ eſſe eos arbitror, á quibus avertit texitq; vultum Deus, ut ſuæ relicti nocti, nec animâ, nec corpore recté magis fruerentur.

Ardentes Phœbus nigrâ ferrugine currus
Condit, & obducit nox tremebunda Deum.
Nocte repentina oppreſſæ volucresq; feræq;,
Attonitæ tenebras obſtupuére graves.
Sed tu, ne tenero decerpas pabula morſu,
Mollis ovis, tantus dum tenet alta ſtupor.
Heu nocet iratô detonſum numine gramen,
Et tanto irrepit mors inopina cibo.
Tolle dapes, & tolle meæ vaga gaudia mentis!
Iraſcente Deo ſingula mortis erunt.

(:o:)

Quid tegis, alme, caput nigrâ caligine, Phœbé,
Et lætum ex pavido ſubtrahis orbe jubar?
Heu in te tantum potuit licuiſſe ſorori,
Ut faciem tremeret didita terra tuam?
Parcite jam cupidæ, ſunt noxia prata, bidentes,
Præſentemq; ferunt forté comeſta necem.
Quid nobis, Deus alme, poteſt precor eſſe ſalubre,
Dextra ſalutarem ſi tua tollit opem?

SYMB. XL.

SYMBOLUM XL.

ETSI REMOTUS.

SEd nec minùs terris imperat vis illa atq; gratia immenſa Dei, etſi domicilii ſui ſedem elegerit in cœlis, & hæc inferiora faſtigio ſuo exceſſerit. Sol tanto intervallo á nobis remotus, excellentiſſimo calore ſuo nos recreat, diemq; omnibus mortalibus diverſa per loca

habitan-

habitantibus præbet ; & quod magis mirandum eſt , ardentiſſimis radiis illud incendit , quod nec propinquiore admoto igni conflagrare poterat. Nam vitrô radii excepti , tanto fervore in oppoſitum pulverem pyrium agunt , ut facilé flammam concipiat , & circumfuſa latè ligna conſumat. At longe Sole iſto potentior vis illa ac gratia divina, quæ tam externis ſemper præſens adeſt rebus , quàm intima hominum perſcrutatur pectora , noſtrasq; actiones uno eodemq; momento agnoſcit. Eadem minimis rebus ſuâ affulget excellentiâ , omniaq; admirandâ ſapientiâ , & juſtitiæ ſinceritate gubernat. Ipſa rebus , quæ difficillimæ videbantur , ſuâ omnipotentiâ ſuccurrit , ut præſtantiſſimo effectu eas exſequantur homines, quas jam dubiâ ratione proſtituerant. Ex adverſo facillimis rebus ſua ſæpe obſtitit voluntate, ut nunquam ſecundo proſperoq; exitu inſignitæ fuerint: quò imbecillitatem ſuam atq; impotentiam innixi viribus ſuis mortales agnoſcant. At nobis grande inde quoq; in rebus adverſis naſcitur ſolatium , quòd nunquam ita remota ſit gratia illa cæleſtis , ut non omnibus noſtris interſit rebus , pectoraq; noſtra caligantia , & in ſordibus terræ ac miſeriis jacentia erigere ac recreare ſereno vultu poſſit.

Sol licet hinc diſtet toto procul orbe remotus ,
Inferiora tamen vis ea magna fovet.
Nam ſpeculo objecto , quo colligit optica lucem ,
Suppoſitam ſtringit , ſi patiare , manum.
Sulphureumq; nitrum flamma fervente reſolvit ,
Et radiis urit torrida ligna ſuis.
In ſummis quamvis habites , Deus optime , cælis ,
Tu tamen in terris cuncta remotus agis.
Tota, tibi natura, Deus , famulatur , & orbis
Paret hic obſequiis , ſervitiisq; tuis.

SYMB. XLI.

SYMBOLUM XLI.

VITAM PRÆSENTIA REDDIT.

QUondam artificioſa Memnonis ſtatua, ubi ſurgentis Solis radiis incaluerat, ſuaviſſimam edebat modulationem, cantuq; egregio, & gaudio veluti ſubſiliens adaugebat pulchritudinem Auroræ, quæ pleno Solis fulgore comitata, ſerenum diem laté aperiebat. Ac

nihil aliud ex dulciſſima hac harmonia innuebant gentiles, ac valetudinem corporis animiq; redintegrari, ubi nimirum corpori ſanitas poſt morborum gravitatem, animo lætitia poſt adverſam fortunam redierat. Nos verò Chriſtiani longé inſigniori applicatione hanc Memnoniam intuemur effigiem, dum vitiis peccatisq; polluti, & in miſeriarum nocte jacentes, iterum gaudere animum ſentimus appropinquante gratiâ divinâ, quæ ſola vitæ noſtræ reſtauratrix, nos illibato recreat gaudio, ut ſingulæ noſtræ actiones cum temperata juſtaq; harmonia ſuaviter procedant. Quæ gratia ſi affulſerit, juſtâ iterum animi valetudine pollemus, nulliusq; noctis aut ægritudinis memores; vitam noſtram interno gaudio tranſigimus, & in laudes Dei noſtri pleno ore animoq; effuſi ſacrâ ſymphoniâ cœlum implemus. Atq; hoc unicum eſt gaudium, quod veram & inſignem fert ſecum quietis conſtantiam: cætera enim cupiditatibus ardentibus commiſta abſtrahunt inquietudine ſuâ omnem jucunditatem: dum ingenium partim ambitione flagrans, partim indignâ aviditate lucri infectum, partim indecoro metu vexatum, continuò turbatur, ut ipſi etiam mortales agnoſcant ſuam dierum fugam, his indecoris præterlabentium affectibus.

Memnonis effigies muteſcit nocte peruſti,
Sed faciles reddit, Sole micante, ſonos.
Quid non Numen agit? mediis muteſcimus umbris,
Si nobis vires gratia ſumma negat.
Sed ſi ſancta Dei reddat clementia lucem,
Mens prompté loquitur, quæ modó muta fuit.
Heu, tua, ſancte Parens, aufert abſentia vitam;
Gratia ſed vires omnibus una refert.

Quæ ſuavi mulcet cœlum vox blandula cantu,
Dum caput æquoreis promit Apollo thoris
Salve Dædaleo Memnon fabricate labore,
Tu tremulum reſonas, Sole micante, melos.
Ille agitat molem, totosq; infuſa per artus
Tanta ciet numeros lux veneranda ſacros.
Nocte ſilet totâ. reddit ſua gaudia manè.
Sic mihi poſt noctem gaudia redde, Deus!

SYMB. XLII.

SYMBOLUM XLII.

AGITANTE CALESCIMUS ILLO.

DE Elephante memorant antiqui Scriptores, eum Solis exorientis intuitu geſtire præ gaudio, promuſcidem verſus Solis tendere radios, toto deniq; corpore incaleſcere, tanquam ſopitas nocte vires cæleſtis ille fulgor excitaret atq; inflammaret. Quid magni

 homines,

homines, ſive mole corporis, ſive fortunâ validí poſſunt, ſi agitante Deo haud caleſcunt? Nihil ſané virtutis & gloriæ in nobis ineſt: ſed gratia divina eſt, per quam vivimus, quâ gaudium lætitiamq; capimus, qua incendimur, ut præclaris dediti rebus, vitam pulchro decoremus exitu. Illis miſericordiæ divinæ radiis incaleſcimus, ut ad omnia majori feramur conſtantiâ, ut adverſas res æquo patiamur animo, ut majori confidentiâ exſpectemus futuræ felicitatis tempora, æternitatis laudibus clariſſima. Sed feruntur elephantes venerari ipſum Solem, & oculis in illum defixis adorare exoriens lumen, quo ſe perfundi agitariq; ſentiunt. Quantó magis id decet hominem, ut veneretur illud caſtis precibus Numen, quo ſe ad res præclaras agitari impelliq; animadvertit, ne ingratitudinis ſcelere divinam vindictam adverſùs ſe irritet. Nunquam enim impuné homo ſuis gloriatus eſt dotibus: quum Deus, ubi mortales ſua ſe putant æſtimatione & virtute nimis ſecuros, ſuam retrahat gratiam, oſtendatq;, pretium ſuæ benignitatis in devotis teneri pectoribus, non ingratitudine, non infeſto ſuperbiæ vitio fœdandum.

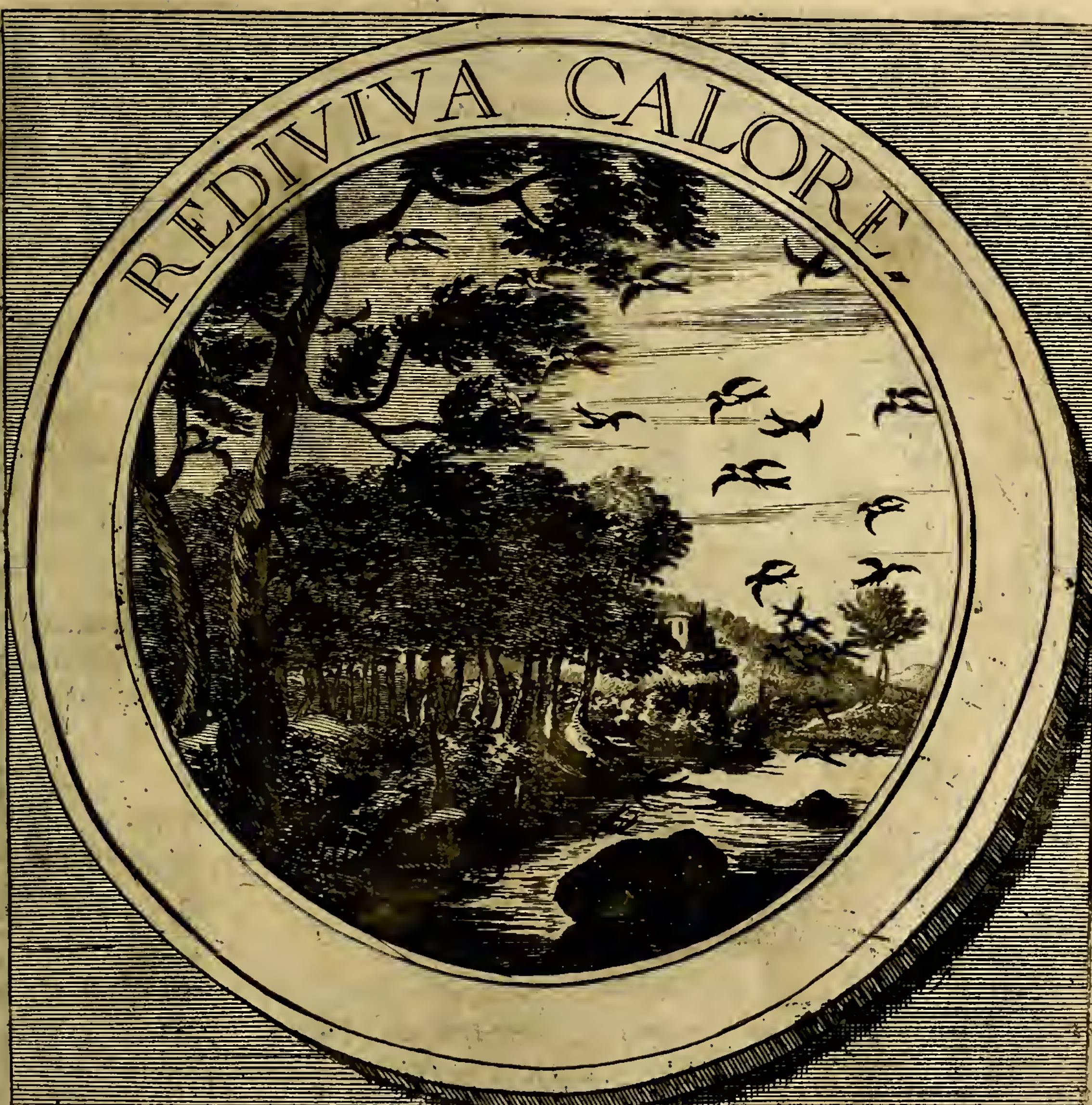
Formidate Elephas, Getulæ gloria ſylvæ,
Unde iſte interior, qui ſubit oſſa calor?
Unde animoſa quatis turritum, bellua, dorſum,
Atq; in ſæva ferum prælia ſtringis ebur?
Sole agitante cales, vires hinc accipis acres,
Et tanto agnoſcis Te caluiſſe Deo.
Sed dum Sole cales, dum laudas gratior illum,
Crede mihi, vincis, bellua muta, hominem.

❦(:o:)❦

Exorientem Elephas veneratur in æthere Phœbum,
Nec non cæleſti totus ab igne calet.
Plaudit adorato placidisſima bellua Soli,
Et ſenſum Summi Numinis intus alit.
Quid faciat mortalis homo, ſi nocte fugatâ
E placido ſurgat Sole vocante thoro?
Te, Deus alme, piæ mentes agitante caleſcunt,
Et meritas grates, præmia digna, canunt.

SYMB. XLIII.

SYMBOLUM XLIII.

REDIVIVA CALORE.

VIdemus hirundines ex abditis prodire locis antriſq; , & veluti ſua relinquentes ſepulchra , & ex hyemali morte expergefactas , ad jucundum vitæ ſuæ reſurgere vigorem , ubi gratiſſimus Veris calor , blandaq; cœli aura eas afflat atq; excitat. Et hoc deli-

ciarum tamdiu fruuntur tempore, donec exactâ iterum æſtate, aſperitatem hyemis horrentes, vel in calidiora iterum confugiant loca, vel in petrarum fiſſuras, quercuumque concava ſe dejiciant, gratum caloris reditum exſpectantes. Nos etiam, dum ex triſti miſeriarum mœrore à divina revocamur gratia, dum excuſſis omnibus ſollicitudinis anxietatisque vinculis, gaudio ſanctiori reſtituimur, dum benignum vultus divini calorem ſentientes, ad vitæ actiones prompti alacresque excitamur; reſuſcitati veluti ex morte, & nova aucti vita videmur; tantoque redivivi calore, & omni cruciatu erepti, dies noſtros feliciſſimè progredi digniſſimo benedictionis divinæ afflatu animadvertimus. Sed nec illa felicitatis æſtas perpetua nobis eſt, ubi per noſtram criminum petulantiam provocamus juſtiſſimam Dei iram; tunc enim omnis vitæ noſtræ vigor iterum dilabitur, tunc tam externis, quàm internis timoris triſtitiæque tormentis perterriti, omni auxiliô deſtituti, abdimus miſerum caput inter calamitates noſtras, & velut tumulo conditi jacemus: infeliciſſimi omnium mortalium, poſtquam nos calor ille cæleſtis deſtituit. Eſt enim divinæ abſentiæ pœna adeò ingens, ut etiam hominem omni alio privet refugio, omnia gaudia enervet, omnes ſpes confundat, & ſingula conſilia deſtruat: ſicut ex adverſo vita omnium jucundiſſima eſt, ubi calor ille Spiritus Sancti noſtra tangit pectora, & in digniſſimo pietatis continet fervore, & jam illam ſpondet vitam, quam ultimo reſurrectionis die, præſtantiori redivivi calore ingrediemur, omnium felicitatum perfectiſſimam.

Dum latè deſævit hyems, ſe Daulias ales
Abdit, & in gelidis tota ſtupeſcit aquis.
Non ſupereſt ſenſus, non vita, nec ignea venis
Vis latet, aut priſcus, qui fuit ante calor.
Aſt ut amica novi rediit clementia Veris,
Vivit hirundo loquax, quæ modò funus erat.
Sol renovat vires, veterem Sol ſuſcitat ignem,
Et ſecat aerias tunc rediviva plagas.
Si tua, magne Deus, tollit clementia lucem,
Mens mea ſubmoto tota calore riget.
Ut rediit, nova vita redit. Tunc tollor in altum,
Cæleſtesq; peto celſior inde domos.
Exoriare meo quoq; lux optata ſepulchro,
Et mea perpetuum mens rediviva cluet.

SYMB. XLIV.

SYMBOLUM XLIV.

ERIGIT.

ERrare humanum eſt, nihilq́; mortalibus conſuetum magis, ac inſitam malitiam externis ſceleribus prodere. Omnes, & quotcunq́; vivimus, eâdem tabe laboramus; quamvis alii aliis citiùs, gratiâ divinâ erecti, ad ſuæ redemptionis recurrant Procuratorem, ſubmiſſisq́;

ſubmiſſisq; precibus veniam flagitiorum rogent, ex imbecillitate commiſſorum. Sed etſi ruamus in peccata, etſi in flagitiis jaceamus, eâ tamen Deus caritate complectitur hominem, ut cadentem citiùs erigat, ac ille, qui labentem per ſaxorum iniquitatem equum, fræno ſublevat. Et quanquam etiam redintegratis criminibus ex petulantia peccemus iterum, tanta tamen Dei miſericordia eſt, ut & ſceleſtiſſimis hominibus condonet delicta: quum nullum peccatum adeò grave ſit, cui non immenſa parcere poſſit divina gratia, modò ad juſtam ex animo reverſi pœnitentiam, reliquo vitæ tempore á flagitiis abſiſtant. Nam ſi nulla pœnitentia conſequatur, ſi peccata peccatis adjiciantur, ac divinæ ejus iracundiæ quaſi faces admoveantur, non modò deſerit ille jacentem, ſed continuò etiam erumpit ira ejus veluti fulgur, & tarditatem gravitate ſupplicii compenſat. At nos amplectamur gratis pectoribus gratiam divinam, proſequamur ipſum Numen filiali ſemper timore, adeamus ejus cultum tremore caſto & devoto, ut nos, inſtar equi fræno ducat regatq;, voluptatibus ſeductos, & ex imbecillitate cadentes ſuâ iterum erigat manu, nosq; ita ſuâ contineat gratiâ, ne periculoſo lapſu ruentes in ultimas æternasq; miſerias incidamus.

Quum laxis ſonipes tumidus graderetur habenis,
Subjectam feriit non benè certus humum.
Quàm benè, quòd ſuevit dare mollibus ora capiſtris;
Nam lapſum in faciles ſiſtit habena pedes.
Nunc iterum arrectus micat auribus, & fremit ore,
Atq; auras anteit curſibus ipſe vagas.
Et cado ſæpe, Deus. Sed me tua gratia rurſus
Dum tollit, terris me jacuiſſe piget.

Ecce ferox nutat greſſu titubante Caballus,
Dumq; jacet, lapſum ſublevat alma manus.
Sæpe, Deus, titubo, Deus optime, ſæpe vacillo,
Sed tua me rurſum gratia tollit humo.
Quanta Dei bonitas! ſi me malus abſtulit error,
Si cado, ſi mediis devius erro viis:
Me lapſum divina ſolò clementia rurſus
Erigit, & ſtabilem firmat amica gradum.

SYMB. XLV.

SYMBOLUM XLV.

ANIMO, DUM ANIMOR.

NUnquam tympanum edit ſonitum bellicum, animatq́; militares animos, niſi admota priùs manus ipſum animaverit. Nunquam animus excitari noſter poterit, niſi divina priùs conſentiens voluntas & ipſum animaverit, & deſtinata approbaverit. Sed

ſunt, qui cupiditatibus ſuis animati, eoq; ſtimulo agitati, arripienda ſtatim ea, & executioni mandanda putant, quæ ex improviſo in mentem venerunt. At ſecuriorem longé habemus cognoſcendi modum, quo judicare poſſimus, noſtrisne affectibus, an divina manu animemur: ſi ſinceris ad Deum effuſis precibus, priùs ſententiam ejus exploremus, & inde ex effectu., glorioſoq; exitu agnoſcamus, voluntatem ejus noſtris deſideriis fuiſſe conformem. Ea veró voluntatis vis, quæ á noſtris cupiditatibus illabitur in mentem noſtram, eamq; animat, ſuo plerumq; deſiderio ſe confundit, & inter vanæ ambitionis conatus, ac ſterilis conſilii labores deſtituta, noſtram tandem impotentiam oſtendit. Proinde animet me ſupremi illius arbitrii dextera, ut ad ejus voluntatem perficiendam indies promptior inveniar; meaq; ambitio divinæ voluntati conſentanea me propellat ad promovendam ſanctiſſimi illius nominis gloriam, quod me & ſpiritu & fortitudine animat, ut & me viciſſim ad præclara facinora obeunda, resq; adverſas ferendas, & alios exemplo meo animare poſſim.

Me non pigro animet promptisſima dextera tactu,
Ut ſegnes animem fortia in arma viros.
Ut Geticum accendam metuendo murmure Martem,
Et cælo ingeminem clasſica ſæva vago.
Vilis ſum, fateor, pellis: ſed tempore duro
Auxilium Reges me coluére ſuum.
Sed tamen illa meæ clarisſima gloria laudis,
Tota Tibi fuerit, qui mea ſiſtra moves.

Stridula dum ſtreperis animantur tympana bombis,
Pugnaces animant ad fera bella manus.
Acta potenter agunt. Si tu, Deus optime, mentem,
Atq; tuâ moveas pectora noſtra manu;
Tunc animant animata pios. Tu prima bonorum
Cauſa, Deus, de qua cætera cuncta fluunt.
Mortua turba ſumus. Te nos animante vigemus;
Absq; tuo nullus Numine motus ineſt.

SYMB. XLVI.

SYMBOLUM XLVI.

DIRIGIT UNUS.

QUisquis ſemel radios divinæ gratiæ in ſe agi ſenſit, fatebitur nullum in orbe eſſe gaudium, quod hoc jucundum felicitatis momentum antecellat. Animus ſanctiſſimâ quiete exhilaratus, nullis anxietatibus affectuum urgetur; neq; ad aliquid adſpirat,

niſi ad hujus fortunæ conſtantiam, quâ ſe tantùm donari cupit. Quia ubi externis cauſis nulla apparet gaudendi ratio, tunc fervor illius gratiæ in nos potiſſimùm majori movetur ſtimulô, ut & vitæ pertæſi, eam libenter cum morte commutaremus, ut propiùs interiùsq; pleniſſimam illam gratiam, poſt depoſitas corporis exuvias, in cœlis obtineremus. Quæ felicitas unicé dependet á divina præſentia, quâ ſi circumfundimur, integerrimum illud perfectiſſimumq; gaudium poſſidemus: ſicut ex diverſo, ubi ſe aliquantulùm á nobis abſcondit, violento doloris & cruciatuum ſenſu, abſentiam ejus experimur. Itaq; & illam præſentem vim Soli, nos autem ſolario ſive horologio ſciatherico comparare lubet. Nam ſicut præſens Sol ſolus agit, ut juſta hora temporisq; ratio monſtretur, ita divina præſentia dirigit nos, ut vitæ noſtræ actiones juſtâ laude oſtendamus. At nulli uſui ſolarium, ſi abeſt Sol, qui id *dirigit unus*; nec nos pollemus miſeri, ubi ſe ſubtrahit ea benigna Numinis vis, quæ ſola moderari noſtros animos, idoneosq; efficere ad pulcherrima opera ſubeunda, feliciterq; peragenda poteſt.

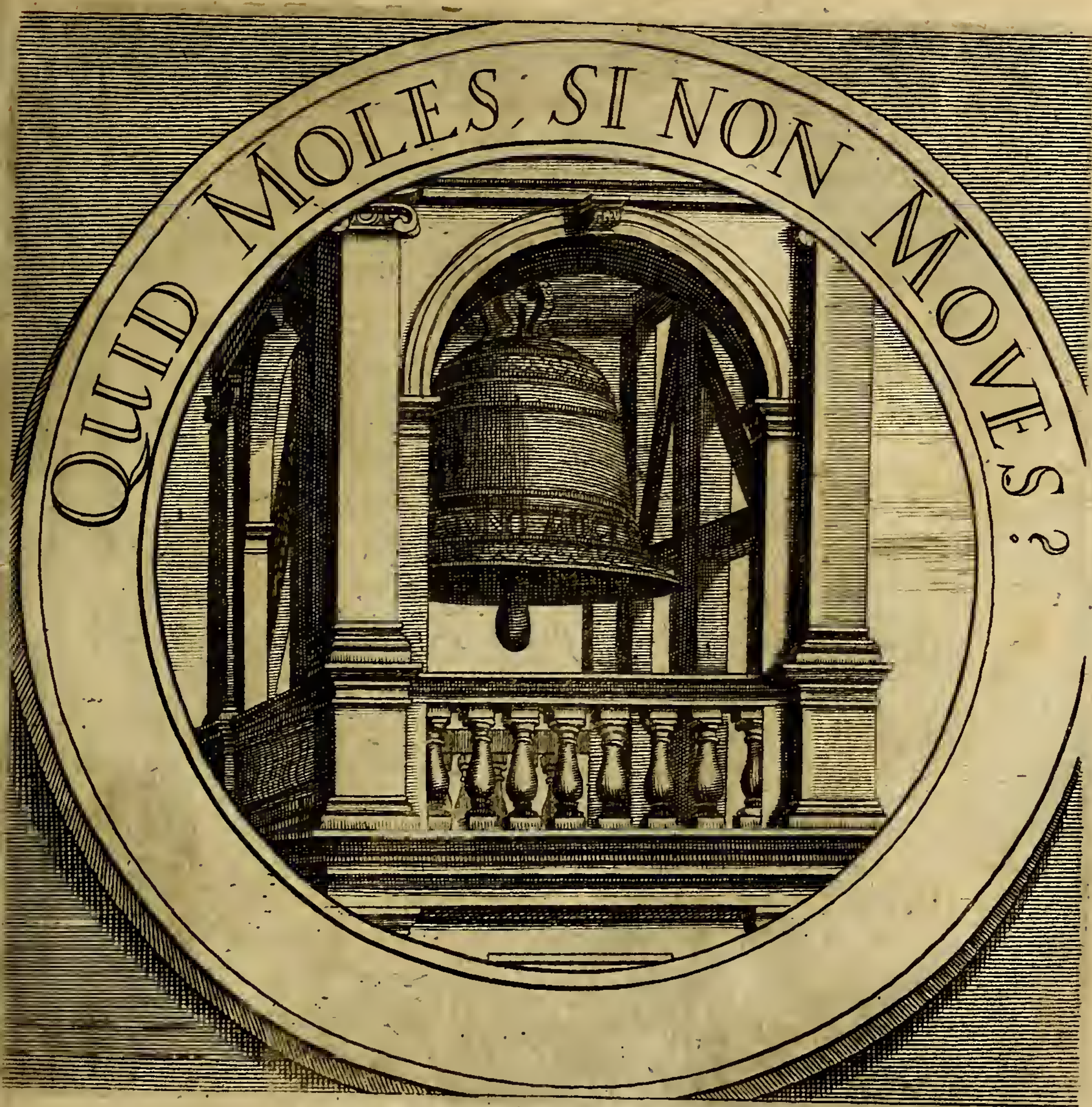
Cedite ſidereæ flammæ, vaga lumina noctis,
Non veſtrum cupio detinuiſſe jubar.
Non mille efficitis, quod Titan efficit unus:
Namq; unus curſum dirigit ille meum.
Hoc monſtrante diem radiis dimetior æquis,
Horaq́; feſtinum ſtrenua raptat iter.
Auxilium ſpernant alii. mihi maxima laus eſt,
Lumina ſi propiùs Sol mihi firmat amans.

(:o:)

Jam ſignare poteſt omnes horoſcopus horas,
Dum nitidum immittit plenus Apollo jubar.
Sed mihi tolle tuam lampas Titania lucem;
Jam nulla in toto cernitur hora ſcopo.
Si Sol juſtitiæ luſtrat mea pectora ſolus,
Illa valent rectè munus obire ſuum.
Luce ſed ablatâ tali, nil poſſumus omnes.
Quicquid ineſt nobis, gratia ſola dedit.

SYMB. XLVII.

SYMBOLUM XLVII.

QUID MOLES, SI NON MOVES?

CAmpana, magnitudine ſuâ & pondere inſignis, ubi nullæ ipſam manus movent, diuturnô conticeſcet otiô, ſuaq; nunquam ſponte ullum ſonitum emittet. Multó minùs mortales, divinâ haud gaudentes gratiâ, vitæ ſuæ movebunt gloriam fortunamq; ; quum

Dei abſens manus deſtituat hominem, ut veluti inglorium terræ pondus, ignavô otiô emarceſcat. Aut, ubi illa non movet manus, homo ſuis relictus cupiditatibus, præceps ruit, & á juſtitiæ aberrans viis, ſe ſuamq; fortunæ molem peſſundat. Eſt ejus ſaltem gratia, eſt ejus manus, quæ ſingula perficit, excellentiamq; digniſſimam rebus tribuit: ſine qua omnis honeſtus vitæ motus deſinit, amiſſâ ſui vigoris animâ. Ne igitur magnis cogitationibus impleas pectus, ne in multos annos rationem fortunæ tuæ ſubducas, ne gloriam, ne potentiam, quâ fulſurum te craſtino die arbitraris, animo fingas; quum incaſſum hæc ponantur conſilia, ubi Deus manu ſuâ Te non movet, non regit, non moderatur. Qui tamen viribus tuis fretus, perrupturum te omnes difficultates, vel cœlo invito, exiſtimas, id tuo tandem damno experieris, molem te eſſe terream, quæ ſanctiore haud mota atq; agitata Spiritu torpeſcat, & ſuo tandem pondere ſe ipſam comminuat.

Quæ campana ſuo pendet liberrima templo,
Hæc nullos edit, ſit niſi mota, ſonos.
Mota movet tremulas raucis clangoribus auras,
Atq; agit officium, ſed prius acta ſuum.
Quid moles operoſa juvat, niſi moveris apté?
Et niſi mota ſuas diſcat obire vices?
Ferrea ſum moles, ſum pondus inutile terræ:
Sed ſi me moveant Numina, motus agam.

※(:o):※

Terrea ſum moles, rigeo in pietatis & æqui
Heu ſtudio totus, ceſſo in amore Dei.
Sed ſi diva meam moveat clementia mentem,
Et velut intùs agat, flector & edo ſonum.
Cor tremit, os pſallit, manus æmula tendit in altum,
Pes volat, & ſenſim ſingula membra vigent.
Quod movear, Deus, omne tuum eſt; tibi gloria cedit;
Tu pigra corda moves, ora, manusq;, Deus!

SYMB. XLVIII.

SYMBOLUM XLVIII.

ILLO ALITUR VIVITQUE.

UT lampas diuturnum præbeat in tenebris fulgorem, oleô affuſô alitur; ſine quo nec illæ perennare potuére, quas ſuis reconditas urnis, perpetuas æternasq; ingenioſa Antiquitas putavit. Liceat his divinam comparare gratiam, quæ quotidie vivo ſuæ benignitatis

nignitatis oleo nos alit recreatq; , ut in omnibus vitæ noſtræ rebus inveniamur promptiores , tum ad cultum ejus ex animo proſequendum , tum ut in actionibus negotiisq; noſtris peragendis ſolida virtute polleamus. Sic illos nutrit ſervatq; conſtantiâ atq; digniſſimâ fortitudine , qua pravis ſuis reſiſtentes cupiditatibus ſemper laudabilem obtineant victoriam, aliàs ex nimia virium noſtrarum impotentia nunquam ſperandam. Alios virtutibus non minoribus ſuſtentat , ut nimirum incorruptâ juſtitiâ , integra veritate , amore erga proximum , illibata animi ſinceritate effulgeant , earumq; rerum ſanctiſſimis laudibus , velut perfectiſſimo nutrimento fruiti , tranquillé & beaté vivant. Quid enim præſtantius , quid lætius , quid glorioſius noſtris evenire pectoribus poteſt , quam ſi ſacro illo virtutum nutriantur oleo , & inde illud nanciſcantur , ut fulgeant laude haud vulgari , inſigniq; hominum admiratione , amore ultró conciliato , applauſuq; invidiam transgreſſo fruantur ? Sed & multos Deus ipſis alit rebus adverſis , ut iis , qui cum eisdem conflictantur , ad rem omnium utiliſſimam, ſui nimirum notitiam perveniant , & intumeſcentem altiusq; ſe efferentem animum , redire ad humum compellant.

Ut vigiles fundam flammas , lumenq; coruſcum ,
Et noctis vincam tempora nigra tua ,
Humorem affundas , & ſuccum pinguis olivi ,
Et flammas foveat fœta Minerva meas.
Hæc æterna mei ſunt ignis pabula , & illo
Sufficiam in cunctos paſta liquore dies.
At tu quæ latices mihi fundis dextera gratos ,
Et latices habeas cœlitùs ipſa tuos !

Affundas oleum , lampas nitidiſſima ſplendet ,
Sed ſi juſta neges pabula , flamma perit.
Creſcit ab infuſa ceu Pallade lampas , & ardet ,
Sic meus affuſo Numine creſcit amor.
Si divina meam de cœlo gratia mentem
Irrigat , illa ſui flagrat amore Dei.
Sin minus , heu ſucco miſeré ſpoliatus alumno,
Ignes extingui cerno repenté meos.

SYMB. XLIX.

SYMBOLUM XLIX.

CLARIUS INDE MICAT.

ADamas, qui omnium lapidum pretioſiſſimus, cæteros & claritate & præſtantiæ ſplendore longé antecedit, nunquam ſereniore lumine micat, quám ubi Soli expoſitus, tantos quoq; radios excipit, & inde fulgorem ſuum intendit. Viri magni, natu-

ralibus

ralibus donis ſplendentes, nunquam majorem ſibi ſplendorem circumponunt, quàm ubi gratiæ divinæ radios ſimul excipiunt, iisq; claritatem ſuam adaugent. Sola enim hæc eſt, quæ illuſtriorem facit hominem, & muneribus ſuis potens, æſtimationem ejus intendit: quæ viribus adjuvat nos, ut digniſſimâ exſequamur gloriâ, quæ perpetranda ſuſcepimus: quæ ſtabilem inde rerum noſtrarum felicitatem eſſe jubet, ut & clatiùs, & longiùs in terris micemus. Sed & Solis tanta vis eſt, ut res viliſſimas inſigni decoret venuſtate, ubi iis radios ſuos immiſerit. Minimum tunc ſabuli aut arenæ granum, ſæpiùs fulgorem gemmæ æmulatur: & nix frigore durata, pulchro colore micat: plané ut nihil adeó in ſe dejectum ſit, quod, dum Solis gaudet lumine, pulchritudinem & venuſtatem haud induat. Quantò magis gratia divina illuſtrat, ubi plenum fulgorem mentibus hominum affundit? quæ ſané tantâ in ſingulis rebus præſentiâ dominatur, ut & nos, ſi inſtar dejectæ arenulæ jaceremus, tanta poſſit illuminare claritate, ut adamantis quoq; ſplendorem longé vincamus.

Tu, qui non flammis, non dura incude domaris,
Qui radio asſimilas ſidera clara tuo;
Clare adamas, quo non gemma eſt præſtantior ulla
Viſa per Eoi littora pulchra maris;
Quamvis tu ſtellas candore imiteris & igni,
Sole tamen tactus, clariùs inde micas.
Fortunate lapis, cui ſe Natura probavit,
Et patrium intendit magnus Apollo decus.

(10:)

Seu tu corporeis celebraris dotibus ingens,
Seu fulges clari laudibus ingenii;
Seu quocunq; animum facilis Natura decore
Ornavit, donis prodiga alumna ſuis.
Crede mihi, major fulgebis laudibus iſtis,
Si ſimul affulget gratia diva Tibi.
Ille etiam, tremulos adamas qui projicit ignes,
Si Sol affulget, clariùs inde micat.

SYMB. L.

SYMBOLUM L.

UT PERFICIAT.

Benignitas divina haud ignorans noſtram imbecillitatis miſeriam, honeſtas permiſit mortalibus recreationes, quibus & animus exhilaretur, & corpus ad integriorem ducatur valetudinem. Quod nutrimentum utriq; neceſſarium eſt: nam etſi anima ſit pars nobilior,

lior, tamen quamdiu corpori eſt conjuncta, ſimul illius lætitiis afficitur, & ſociâ quiete componitur, & dulci corporis ſui ſanitate fruitur. Neq; id Deo Opt. Max. diſplicet; quum is terreſtria largiatur dona, non ut iis ſuperſtitioſé abſtinendo ambitioſam laudem captemus, ſed ut ea ad neceſſarium vitæ noſtræ uſum, haud impia voluptate impendamus, & inde jucundiori excitati fervore, ac Spiritu vegetiore ducti, ad divini nominis cultum, ad proximi noſtri utilitatem alacres robuſtiq; duremus. Qui Deus, quum noſtram prævideret debilitatem, animumq; corporis compage fragili circumdatum, facilis honeſtas indulſit delicias, ad corroborandam & animi & corporis valetudinem; ne omni deſtituti vitæ amœnioris vigore gratiâq; in luctu periremus. Nihil ergó in illis prohibuit, niſi conjunctum vitio abuſum: neq; in honeſtis adeſt rebus peccandi periculum, ubi ſemper præferimus divinum cultum, Deoq; ſincera mente ac fide ſervimus. Quò magis ii reprehendendi ſunt, qui rigoroſa quadam ſanctitate capti, auferunt omnem vitæ dulcedinem, & tanquam animus tantùm in luctu & ſuſpiriis detinendus eſſet, nec jucundiorum rerum gaudiis diverticuliſq; amœnioribus refici eum patiuntur. At Bombyci ſæpe ſubſternit manus amica viride mori folium, ut illo nutritus gaviſuſq; perficiat ſerica fila, quibus pretium humana ambitio fecit.

Inclyta, quæ molli detondent ſtamine Seres
Vellera, regales mox habitura ſinus;
Hæc tereti ducit bombyx viliſſimus ore,
Et vermis tantum pendulus urget opus.
Sparge levem morum Tineæ, cœnamq; virentem
Præbe, ut perficiat ſedula ventris opes.
Tu quoq;, perficiam rectè ut tua juſſa, Creator,
Ne vitæ eripias pabula læta meæ.

Bombyci folium mori manus admovet eſcam,
Lætiùs aſſumpto creſcat ut inde cibo.
Non ſatis, ut primo vermis naſcatur ab ovo,
Cara ſed illius vellera Seres avent.
Quid cœpiſſe juvat telam, niſi finiat auctor?
Nemo decus, niſi res perficiatur, habet.
Non ſolùm é terris Tu me, Deus alme, creâſti,
Sed quoq; ritè tuum perficis auctor opus.

SYMB. LI.

SYMBOLUM LI.

ERIGOR, DUM IRRIGOR.

ARbor pomis Aurantiis onuſta & inſignis, etſi pulchritudine & æſtimationis dignitate longé antecellat cæteras, tamen nunquam gratum illum feret fructum, aut ad perfectam perveniet maturitatem, niſi eodem cæli beneficio, pluviis nimirum recreata, conſueto

conſueto arborum creſcat alimento, illoq; liquore pariter irrigata ſe erigat. Ac Deus quidem pariter diſtinxit hominum genus, ut hi alto loco nati, imaginibus Majorum fulgeant; illi præſtantiſſimi ingenii dotibus emineant: alii mediocri conditione aut virtute ſe commendent: omnes tamen ab eodem Creatore foventur, huic vitam ſuam, huic conditionem, huic omnem virtutis gloriam debent. Is dum irriguâ gratiâ nos adſpicit, pariter erigimur, & in fructus noſtros ſolvimur: cæleſtiq; illo tincti rore decus quisq; ſuum & æſtimationem accipimus. Unde nec mihi jactandum inſolenter eſt, ſi cæteros naſcendi ſorte, aut ingenio, aut fortunis antecedam. Quid enim me de alienis jactabo opibus, quid alterius beneficii muneribus gloriabor, dum quidem nunquam illis potuiſſem gaudere, antequam ea acceperam? & nunc multò minùs mihi poſſim illam doni adſcribere excellentiam, quum in alterius ſit poteſtate, ſive illis me recreare & inſignire fructibus, ſive retractâ penitùs liberalitatis miſericordiâ me deſtituere, ut arentibus illis per ſteriles Lybiæ agros arboribus ſimilis deficiam? Sed tu me irriges, Deus, ut erigar: gratoq; præſentiæ tuæ vultu me recrea, ut creſcam læto fidei nutrimento, & fructus conſtantiæ, pietatis, modeſtiæ ubertim feram.

Quantum ſylva aliis Daphnæa excelluit umbris,
Arboreos tantum vinco decora greges.
Succi dulcis plena, auroq; ſimillima mala
Profero, vel ſummis mala legenda diis.
Heſperidum ſe horti jactent. Mihi gloria major,
Et non vana meas fabula narrat opes.
Hoc tamen Arboribus reliquis me junxit Olympus,
Erigimur ſtirpes imbre rigante pares.

(o)

Fertiliùs creſcit pluviis labentibus arbor,
Promitq; exſertis mitia poma comis.
Subtrahe fœcundos, qui manant cœlitus, imbres,
Mox aret, fructus, quæ dedit ante, ſuos.
Nos ferimus dulces, velut arbor idonea, fructus,
Gratia ſi tua nos, ô Deus alme, rigat.
Sed tua ſi gravidos inhibet clementia ſuccos,
Nos pietatis inops arbor & umbra ſumus.

SYMBOLUM LII.

MUNERIS OMNE TUI.

ERgó quid gloriæ, quid potentiæ acceſſit mortalibus, quod gratiæ divinæ haud debent? quid poſſidet homo, quod aut ingenio ſuo, aut adſcribere virtuti ſuæ poſſit? Quod vides cornucopiæ, variis fructibus, floribusq; inſigne eſt: ſed hæc ſibi munera Sol vindicat.

vindicat. At non ſatis eſt, veriſſimam illam habere cognitionem, quòd omnipotenti Creatori omnis ſit attribuenda rerum gloria; verùm id agnoſcendum quoq; gratô animô, & ſemper illud caſta devotaq; mente dicendum, *Muneris omne tui.* Quid enim fœdius, magisq; impium eſt, ac noſſe benigniſſimum Deum, unicum omnium fortunarum donorumq; auctorem, & tamen eidem haud velle reddere gratias; aut devoto ſinceroq; colere eum animo, aut gratuito illud agnoſcere pectore, quod nobis plena manu contulit? Qui in amicitiæ ſacra tranſiverunt, moleſté ferunt ac graviter, ſi beneficia, quæ alter alteri tribuit, ingrato animo excipiuntur. Sed Deo juſtior animadvertendi cauſa, ubi innumerabilibus nos afficit beneficiis, & pro tantis muneribus, nihil niſi gratum ſincerumq; pectus repoſcit; nos autem tantorum munerum immemores, omnia viribus noſtris, aut ingenii acumini, nihil cœlo imputamus. Magne rerum Arbiter & Conditor, guberna me Spiritu tuo Sancto, ut profundo Te atq; ſincero ſemper colam animo, ſemperq; immenſæ tuæ gratiæ memor, ex omni pectore dicam: Et vita mea, & omnis gloria, & quicquid ſum habeoq;, id ô Deus, *Muneris omne tui* eſt.

Formoſæ valles, herbisq; virentia prata,
Quá vaga muſcoſis diffugit unda jugis;
Ut lætus veſtros oculis contemplor honores,
Et fructus libo tot ſacra dona novi!
Purpureas ut cerno roſas, & mitia poma,
Et quod fœtum urget mollis ariſta decus!
O vobis dilecta diu det lumina Phœbus,
Nec noctes fundat frigida Luna truces.
Macte ager hoc pretio. Sed dum tibi gloria creſcit,
Hoc Soli referas muneris omne tui.

(:o:)

Sol aperit flores. Illo ſplendente vigeſcunt
Suaviter, & patulas explicuére comas.
Sol aperit gravidas fruges, ſpicasq; tumentes,
Et profert roſeis mollia poma genis.
Muneris omne tui *eſt, quod pleno copia cornu*
Ventilat, auſpiciis munera nata tuis.
At tu magne Deus (quid enim ſiluiſſe juvabit?)
Quòd ſpiro, & placeo, muneris omne tui *eſt.*

SYMB. LIII.

SYMBOLUM LIII.

ATTENUANDO DESINIT.

JAm illud immenſum & æternum Numen, quod gratiâ ſuâ illuſtrat humanum genus, quod omnia movet, omnia moderatur, propiùs intueri luberet, ſi mentem illam infinitam, ab omni concretione mortali ſegregatam, humana imbecillitas comprehendere ulla

in re poſſet. Heic dum noſtro perſcrutari conamur judicio cœlos, in tenues tandem auras elaboratam noſtram rationem recedere animadvertimus: veluti turris, quæ celſo faſtigio ſe per aerem attollit, tandem ſe defeciſſe attenuando agnoſcit. Proinde ſanctiùs & reverentiùs eſt, heic judicii deprimere aciem, neq; pati, ut inani curioſitate ſe cœlis inſerat, ſeq; ipſum tandem deſtituat. Sed & periculoſum de tanto Numine inquirere ſcrupuloſiùs, & ea perſcrutari arcana, quæ illud ſanctiſſima, & á nobis miſerrimis mortalibus remotiſſima eſſe voluit. Ut ſimiles hi mihi videantur Gigantibus, qui, ut Poëtæ ferunt, conati ſunt cœlum oppugnare congeſtis ſaxis, quibus deinceps & ipſi juſtâ deorum vindictâ fuére necati, & audaciæ ſuæ tulére pœnas. Hi quoq; dum exercent iſtâ temerariâ contemplatione ingenium, propriis ſuis tandem vulnerantur telis, quæ in cœlos emiſére: nam & confundi tandem ingenium, & corrumpi judicium, utrumq; autem ſupplicio ſibi verti agnoſcunt: quibus tamen dotibus feliciùs uti potuiſſent, ſi modeſto atq; ſubmiſſo ſpiritu de Dei conſiliis credere, quàm ſcire voluiſſent. Ac prætérquam, quod illis cogitationibus incaſſum laboremus, noſtram quoq; pietatem deſtituimus: dum perniciosâ ſpeculatione occupati, conſumimus vitæ noſtræ exiguum tempus, quod juſtiori cultui divino, utilitatibusq; proximi noſtri deſtinatum erat; præſertim quum tot aliæ pulcherrimæ ſint nobis peragendæ res, quas ſummus ille rerum omnium Arbiter nobis expreſſé injunxit. Quin igitur in his exerceamus omnes noſtras cogitationes, ut Deum vera fide amplectamur, eum caſto puroq; animo veneremur, ejus gloriam humili mente extollamus, ejus arbitrio & voluntati nos ſubjiciamus, ejus mandata in amando colendoq; proximo impleamus; ut tandem hac ingenii noſtri humilitate & innocentiâ freti, ſolutâ é vinculis corporis ſui animâ, Deum propiùs cognoſcamus, æternoq; gaudeamus obſequii noſtri pretio.

Cernis, ut anguſto per ſumma cacumina cono
Altus inacceſſo culmine ſurgat apex.
Sed ſurgendo fugit, tenuesq; recedit in auras,
Et dum ſe attenuat, ſe periiſſe videt.
Crede Tibi credenda, Dei myſteria noli
Altiùs ingenio volvere, ſtulte, tuo.
Si ſcrutère, leves velut evaneſcis in auras,
Atq; nihil ſolidi, raptus in alta, tenes.
Inferiùs maneas, dant inferiora quietem.
Plurima ſcanſuris damna minatur apex.

SYMB. LIV.

SYMBOLUM LIV.

QUID ILLUD IN ILLO?

IGitur dum ſummum illud, & æternum, neq; mutabile, neq; interiturum Numen conſideramus, quid miſeri ingenium noſtrum, quid vires cœlo opponimus; & velut Deo haud ceſſuri, gloriam divinam nobis quærimus? Minimum candelæ lumen Soli ſereno obverſum,

ſum, haud lucet, ſed vix ejus parva cernitur flammula, quæ umbram grandiorem de ſe, quàm luminis claritatem ſpargit. Nos, dum noſtram cum Deo comparare conamur virtutem, videbimus umbram pravitatis noſtræ adhuc magis extendi: nam divinæ præſentiæ Sol, ubi illuſtribus ſuis radiis hæc inferiora tangit, omnem aufert obſcuritatem, clandeſtinamq; mentis noſtræ detegit ſuperbiam, quæ per inſolentem obſtinationem animata, ſuo ea exequi conatur judicio, quæ longé ſuprá humanam poteſtatem Deus poſuit. Et quid cum Creatore tuo certabis viliſſima Creatura, quæ in ſordibus vitiorum jaces, cujus vires in medio ſæpe curſu intercidunt, cujus robur ac fortitudinem aut levis ſæpe caſus concuſſit, aut proprii judicii error peſſundedit: cujus deniq; quantulacunq; gloria bullæ aquaticæ ſimilis evaneſcit, ubi maximé conſpiciebatur? At unus omnium regnator Deus, ſumma ſapientia, fortitudine immenſa, bonitate ineffabili gubernat orbem terrarum: omnium mortalium vitam divino numine inviſit, omnia ſentit, meminit, regit & moderatur: ipſe maximus juſtiſſimusq; rerum omnium arbiter, cujus gloria nec ruinâ orbis, ſi illum ipſe everterit, nec ullo dierum tempore finitur.

Numinis immenſa eſt, finemq; potentia ſerum
Non habet, aut primos computat alta dies.
Temperat Oceanum, terramq; gubernat inertem,
Et cœli torquet ſidera clara ſui.
Quem Solem dicas, dum reſpicit omnia ſolus,
Et juſtis luſtrat pectora noſtra oculis.
Heu mihi quis parvâ de luce ſuperbiat amens?
Hic cœlum, & totam lumine complet humum.

(:o:)

Adſpice inexhauſtum fœcundo lumine Phœbum,
Et clarum toto grandius orbe jubar.
Adſpice & exili flagrantem lumine tædam,
Exiguâ radios ſpargere luce ſuos.
Quàm levis hæc Phœbo fulgente eſt flamma? quis auſit,
Sol, lucem hanc radiis æquiparare tuis?
Tu Deus, es toti Sol unus & unicus orbi:
Nos ſcintilla levis, cœlitùs orta, ſumus.

SYMB. LV.

SYMBOLUM LV.

ET DURA, ET MOLLIA CEDUNT.

AT conſideremus porró potentiam divinam , quæ humanis in rebus ſe exſerit , maximumq; & potentiſſimum Deum nobis oſtendit. Palàm eſt , cæleſtia fulgura eâdem facilitate frangere ſaxa duriſſima , quâ tenuiſſimas penetrant aquas , nulla aſperitate obſiſtentes.

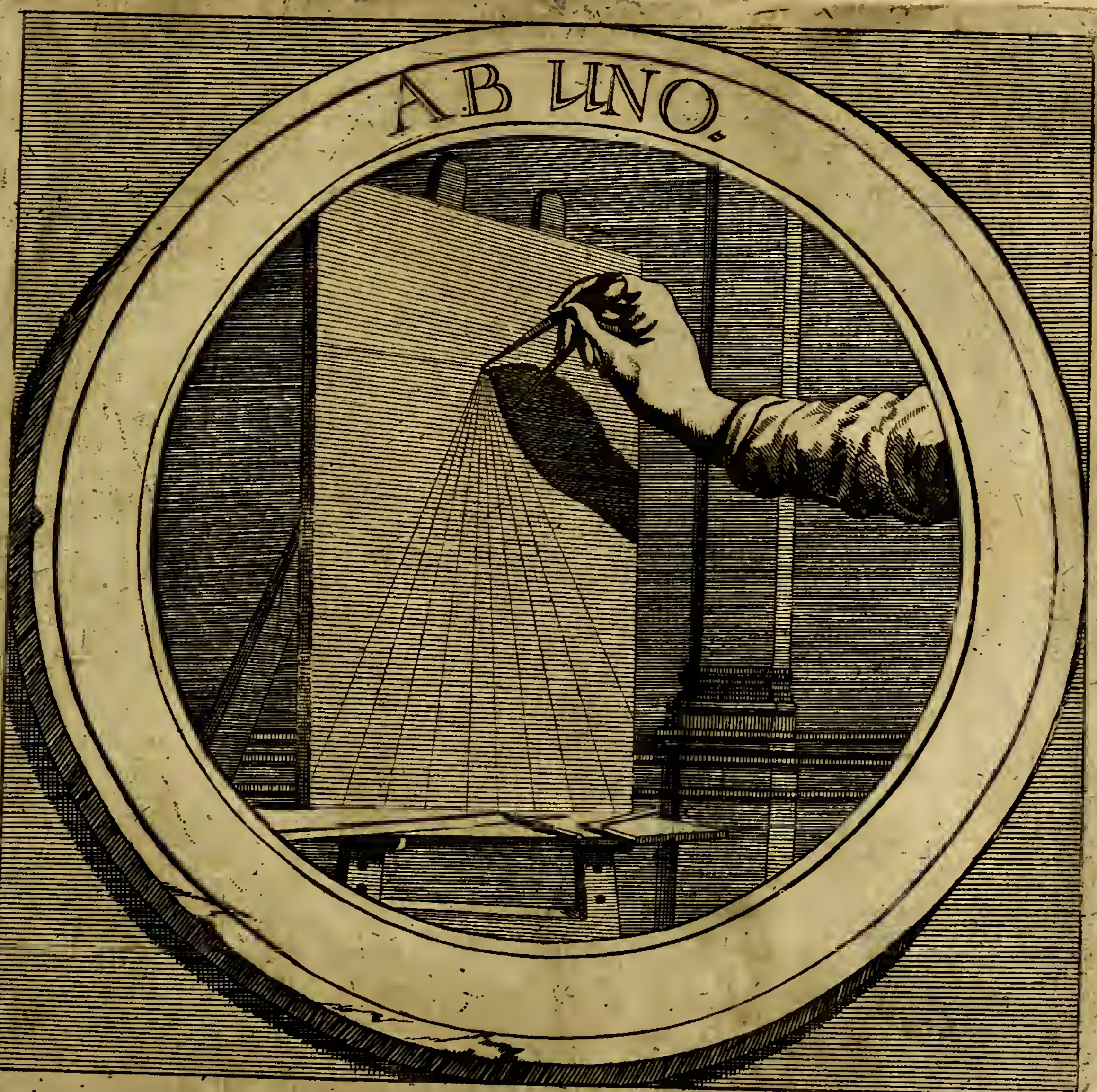
Quid igitur ſceptrorum fulgore, & faſcium terrore inſoleſcis, humaniſq; ſupervectus cervicibus majeſtatem tuam imperio, minis, ſuppliciis commendas? Dei eſt imperium in Reges ipſos, qui fulgore ſuo æque terret disjicitq; timenda illa capita, ac quos humili in tugurio, ſuæq; affixos humo mortales cernit. Heic æqué magnæ proceræq; cedunt cedri, ac quæ terram humili ramo virgulta ambiunt. Atq; hunc omnipotentiæ divinæ vigorem, dum omnibus ſine diſcrimine rebus ſua præeſſe majeſtate agnoſcimus, ſubit confidentia magna animum noſtrum, altiusq; erigit, dum animadvertimus, validiſſimum nobis in rebus cunctis adeſſe præſidium, nosq; gubernari ab illo, cui nihil clauſum aut arduum eſt, qui animis noſtris intereſt, & mediis intervenit cogitationibus; qui vitam mortalium pleno inviſit numine, neq; malum facinus cujusquam pro nihilo haberi patitur; qui noſtram haud ignorat miſeriam, nosq; validâ manu ex omnibus eripere ærumnis poteſt, ſi lubitum fuerit. Neq; heic timenda hominum potentia, quum ille regat ac moderetur omnia, qui juſtiſſimis oculis cuncta adſpicit, veſana mortalum conſilia deſtruit, injuriam omnem ultrice irâ caſtigat, & quicquid voluit, nutu peragit.

Si quatis aſtriferas metuendo fulmine ſedes,
Heu mihi nulla, Deus, fida ſat antra reor.
Quid fugiens medio timidum caput occulo Ponto?
Ah ferit & molles misſile fulmen aquas.
Quid cupio abſtrusâ rupis latuiſſe caverna?
Ah rigidas findunt tela triſulca petras!
Pollet ubiq;, Deus, tua vis, & omnia cedunt.
Si vis me tutum, fulmina pone, Pater.

Fulmina perrumpunt rigidas cæleſtia petras,
Et feriunt liquidas, acta potenter, aquas.
Et duri cedunt, ſcopuloſa Ceraunia, montes,
Et cedit mollis, qui fluit amne, liquor.
Cedit utrumq; Jovi. Tua ſi quoq; fulmina mittis,
O Deus, & cælo tela triſulca quatis:
Hæc frangunt rigidas, adamantina pectora, mentes,
Et ſubeunt radiis mollia corda ſuis.
Dura tibi cedunt, & cedunt mollia; cedunt
Parva, tuamq; timent nec minus alta manum.

SYMB. LVI.

SYMBOLUM LVI.

AB UNO.

SÆpe mecum dubitavi, magisne iraſcendum eſſet eorum pravitati, an condolendum tantæ cæcitati, qui primæ rerum omnium originis cauſſæq; ignari, forte ac temeré humana negotia volvi arbitrantur. At eſt profectó Deus, qui omnia cernit ac movet, immobilemq; rerum

rerum humanarum ordinem æterna lege ſancit. Ab uno puncto multæ, imó innumerabiles in Matheſi trahuntur lineæ: neq; dignum hac in arte perfici quidquam poteſt, niſi ab uno illo procedatur. Quod ſi unicé obſervatur, veluti veriſſimum principium, nunquam error opus confundet noſtrum, aut certiſſimæ artis æſtimationem proſtituet. Eadem ratione, ſi Deum Opt. Max. conſiderabimus in potentia ſua, in ſapientia, in rerum omnium gubernatione, fatebimur illum unicum eſſe ſolidiſſimum atq; rectiſſimum rerum omnium principium, unde Mundus hic, & quicquid eſt, primordia ſua traxit. Ac dum noſtræ vitæ, quam abs eo accepimus, lineæ ab hoc arceſſuntur puncto, dum ad id certiſſimum centrum omnes noſtræ actiones, conſilia, ſtudia referuntur, certum eſt, omnem noſtram vitam nullo implicatum iri errore, quum certiſſimum perfectiſſimumq; principium arripuerit. Itaq; eludant licet ſcelerati illi & ultricibus flammis digni, qui omnia ſibi imputantes, nullo numine inviſi hæc inferiora cenſent; nobis perſuaſum ſanctiore fide eſt, omnia ab uno eſſe Deo, rerum omnium principio, & regnatore, qui æterna conſtitutione juſſit, ut ſuum quæq; ordinem immutabili lege percurrerent, & diverſa præmia bonos maloſq; ſequerentur.

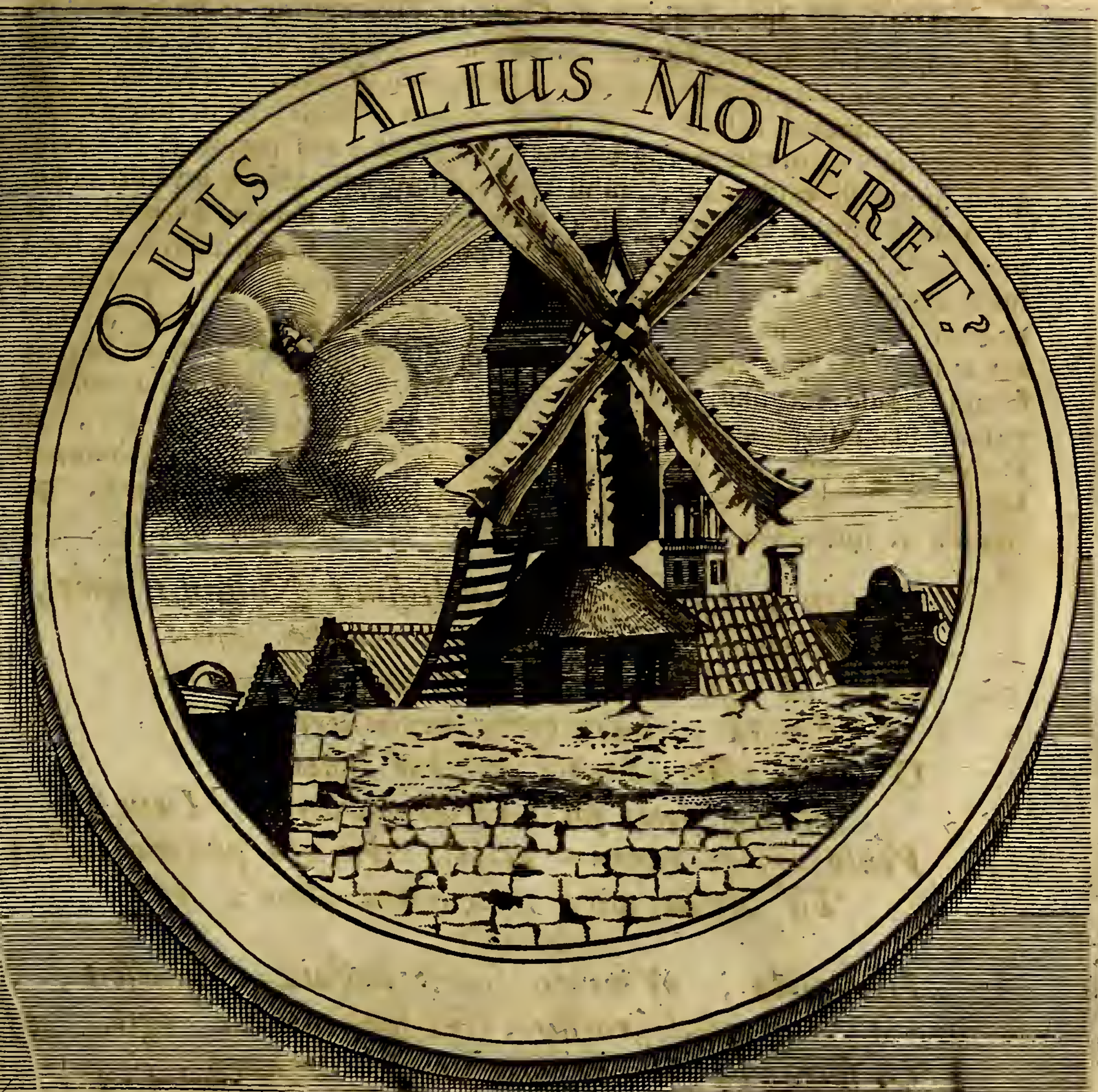
Orditur puncto divina Matheſis ab uno,
Ex hoc principio linea quæq; fluit.
Inde tot innumeræ ſurgunt, quaſi fonte, figuræ,
Menſuratq; ſuum circulus inde decus.
Tu Deus es punctum, puncto hoc deſcendimus uno,
Hoc velut ex puncto cuncta creata fluunt.
Sed tu, cuncta uno qui ducis nomina puncto,
Recté eat à puncto linea noſtra tuo.

(:o:)

Qui cœlum, & terras, & totum condidit orbem,
Atq; unus complet numine quæq; ſuo.
Quem circùm Mundi vaſtum verſatur inane,
Omnia qui ſecum maximus axis agit.
Dixeris hunc meritò punctum, centrumq; ſalutis,
Ad quod quisq; ſuas fertq; refertq; vices.
Res mea, ſpes mea, lux mea, crux mea pendet ab uno.
Pro lubitu faciat qualibet ille ſuo.

SYMB. LVII.

SYMBOLUM LVII.

QUIS ALIUS MOVERET?

NOnne ſolius venti vis eſt, quæ molam mole inſignem movet atq; volvit, ut commodum ad generis humani uſus præparet frumentum? Quis enim alius aut artificio, aut manu verſaret grande illud pondus, quod in aerem exſurgens, ſolius venti

poteſtati atq; imperio ſe permiſit? At certé multó minùs fiet, ut debilis & infirmus naturâ homo, quidquam laude dignum præſtet, aut perficiat, niſi validiore illo, & ſanctiore Dei Spiritus numine afflatus, ad corripiendos virtutis labores moveatur. Neq; alia vis eſt, quæ mortalium animos movere poſſit, hominemq; ipſum, ferociſſimum & duriſſimum animal agitare, ut res præclaras ſummâ animi integritate, continentiâ, fortitudine aggrediatur, & felici exitu terminet. Nam quòd nonnulli exiſtiment, nihil tam arduum aut difficile inveniri poſſe, quod haud eorum ſubjaceat judicio & potentiæ, ii demum ex infelici rerum exitu, triſtiq; experientia agnoſcunt, conſilia ſua ab illius aura haud fuiſſe agitata, cujus ſolius eſt, movere pectora hominum, ut feliciter negotia atq; actiones ſuas obeant, ac ſimul perficiant. Itaq;, dum aut conſilia ſua ſine ullo præſtantiæ effectu diffluxiſſe, aut ſe ipſos propriæ fortunæ clade cecidiſſe animadvertunt; ſerâ nimis confeſſione agnoſcunt virium ſuarum immenſam imbecillitatem, debilitatisq; ſuæ pertæſi, ad Deum confugiunt, ut immensâ illa, quâ pollet, potentiâ res humanas moderetur, ſupremiq; Numinis validiſſimâ aurâ moveat animos, qui ſine ea vi immobiles inutilesq; jacent.

Flamen adorandum, ſanctisſima Numinis aura,
Spiritus, ætheriis aura remiſſa locis!
Cujus ab afflatu quondam primordia rerum
Excita, lucis egens explicuére chaos.
O noſtris affles occultos ſenſibus ignes;
Namq; potes ſolus corda movere, Deus!
Vento agitur tantùm mola. Verùm pectora noſtra
Tu verſas aurâ, Spiritus alme, tuâ.

Hæc mola, nî ventis fuerit pulſata, quieſcit,
Atq; nihil prorſus, nî moveatur, agit.
Ut ſpirat Boreas, ut ſpirant cœlitus auræ,
Tunc agit officium ſed mola mota ſuum.
Tuq; adeò, vires animis qui ſufficis ægris,
Spiritus alme, affles Numine corda tuo.
Ut movear, dignas tu cœlo ſuffice vires!
Si ceſſas, moveat quis mea corda, Deus?

SYMB. LVIII.

SYMBOLUM LVIII.

MODO MILITET ÆTHER.

APud poſteriores Romanos legio erat Chriſtiana , quam fulminatricem nominârunt ; quòd ea illo tempore , quum Quadi & Hunni potentiſſimo exercitu impleviſſent Italiam , precibus ad Deum fuſis obtinuerit , ut fulminibus , imbribusq; acerbis pro-

ſtraverit hoſtem, & Latio expulerit. Ex quo apparet, & audaciſſimas militum manus, & expeditiſſimas armatorum cohortes, divinâ abſente manu, & cœlo adverſante, nihil poſſe efficere: quanquam ea, quæ ad bellum gerendum pertineant, plurimo apparatu adſint, & omnia rectè atq; cum conſilio diſpoſita, victoriam certiſſimam ſpondeant. Deus eſt, qui omnia dirigit, qui maximus potentiâ ſuâ inſoleſcentes Reges dejicit, regna evertit, infirmiſſimos & miſerrimos populos ad maximum gloriæ culmen evehit, ut divinæ potentiæ viribus ſubnixi, hoſtibus ſint metui, ſibiq; digniſſimo honori. Neq; tu animum deſpondeas tuum, ſi innumerabiles hoſtium copiæ imparatum te, & omnibus auxiliis deſtitutum circumſiſtunt, ſi ferrum, ignesq; & ultimam vaſtitatem tibi tuisq; minitantur. Quippe conticeſcet hic furor, & in ſuum armatus exitium ruet, modò tecum *militet æther*, & Deus cauſam tuam fovendam ſuſcipiat. At tu, qui vaſtos tollis ſpiritus, & vel invito cœlo victoriam polliceris Tibi, paululum exſpecta, donec vis illa maximi Numinis audaciam tuam ultrice fulmine caſtiget, & cœlos ipſos in tuum militare exitium jubeat.

Pone catervatas multâ legione phalanges,
Armatisq; imple rura reducta viris;
Et caſtris ſtent parta ſuis, niteantq; trophæa,
Inq; hoſtile omnis fulminet ira caput.
Heu miſer! armipotens ſi tecum haud militat æther,
Nil proſunt legio, turma, trophæa, viri.
At mihi perpetuam nectet victoria laurum,
Si magnus mecum pugnat ovatq; Deus.

Fulmina in adverſas quondam cecidére phalanges,
Inter & hoſtiles detonuére globos.
Sic pugnante polo cecidit temerarius hoſtis,
Et ſcelerum pœnam ſuppliciumq; luit.
Inſurgat denſis acies ſtipata catervis,
Adverſusq; pios orbis, & orcus eant.
Si Deus, & pro me facilis modó militet æther,
Non moror hoſtiles, ſi fremuére, minas.

SYMB. LIX.

SYMBOLUM LIX.

QUID HAC ABSENTE JUVANT?

Quod modó ſymbolum expoſui, ex Hiſtoria deſumtum erat: ſed ut propiùs oſtendam virium noſtrarum imbecillitatem, ſi divina abſuerit manus, arma ipſa & apparatum bellicum intueri placet, quæ etſi ſolidiſſimo ferro aut metallo fabricata ſint, immobilia tamen

tamen jacent, nulliq; inſerviunt uſui, ſi manus humanæ miniſterio haud regantur. Tales nos ſumus, ſi divina dextera ſe à noſtris ſubtraxit conſiliis; neq; heic aut virium moles, aut ingenii judiciiq; excellentia nos adjuvant. Nam ſæpé, imó ſemper accidit, ut præſtantiſſimus ille apparatus, quo mortales rem exoptato inſignire eventu ſperabant, contrario ac miſerabili proſtituatur exitu, attonitis tum, & valdé confuſis propriæ fortunæ ſuæ cultoribus. Id enim compertum eſt, labaſcere omne judicium, & concidere ipſas vires, quibus homo ad promovendam proſperitatem ſuam inſtructus erat, ſi impietas pervertat illius ſenſus, ut neglecto divino cultu, altiùs ſe viribus ſuis efferat, in eam inde miſeriam prolapſus, ut nec ea perpetrare poſſit, quæ jam ſubjecta ei fuerant. Et hæc veriſſima cauſa eſt, cur multi inopinato atq; fœdo exceſſu res ſuas inquinent, quum Deus manum ſuam illis haud admoveat, humanasq; deſpiciens vires & conſilia, res eó pervertat, ut confuſô ingeniô multa omittantur, quæ leviſſimo labore perfici poterant; aut ut illæ ipſæ haſtæ, quas ad percutiendos hoſtes ejecerant, in ipſos vulnerando reſiliant.

Arma cruentati video fulgentia Martis,
Tela, haſtas, gladios, tympana, ſcuta, pilas.
Æmula fulmineo video tormenta furori,
Sulphureo vaſtos ore datura globos.
Quid tamen illa juvant, uſum ſi dextera juſtum
Denegat, innumeris dextera fœta dolis?
Quid laudo humanas vires? nihil omnia proſunt,
Si magni abfuerit dextera ſola Dei.

❧(:o:)❧

Non vis, non denſis acies ſtipata catervis
Victrices referunt, hoſte premente; manus.
Non eſt arbitrii noſtri. Victoria cœlo
Traditur, & nutu ſtatq; caditq; Dei.
Pugnaces equitum turmæ, peditumq; catervæ,
Quid ſunt, magne Deus, te retrahente manum?
Tu gladios acuis, tu das in milite vires,
Auſpiciisq; tuis victor ab hoſte redit.

SYMB. LX.

SYMBOLUM LX.

NON TALI AUXILIO.

NIhil navi in vaſto Oceano prodeſt anchora, ubi cœlum obſcurâ nube obductum, furibunda tempeſtate fulminat, procellisq; horrendis mare inquietat, & navis ipſa hinc inde volutata, antennisq; & velis deſpoliata, ſævientium ventorum ludibrio cedit. Itaq; quum

quum *non tali auxilio* ſe ſervari poſſe intelligant navigantes, tremore perterriti, ad aliam opem confugiunt, tenſisq; ad cœlum manibus, divinum auxilium expoſcunt. Nos dum in hac vita, veluti in aperto volvimur pelago, pluribus fortunæ caſibus agitati, nequicquam ad prudentiæ noſtræq; virtutis anchoram confugimus; præſertim ubi juſta divinæ iræ animadverſio nos inſequitur. Quo tempore omnium optimé providebit ſuæ ſecuritati, qui abjectâ omnium terreſtrium rerum ſpe, ſuatumq; virium depoſitâ confidentiâ, omnem ſpem in illo ponet, qui anxietatum noſtrarum haud ignarus, ſuccurrere noſtris miſeriis, doloresq; & ægritudines tam animi, quàm corporis ſolus ſubmovere poteſt. Hoc ſolum auxilium & præſentiſſimum & tutiſſimum illis eſt, qui humanarum calamitatum fluctibus agitantur: cætera, quæ ab hominibus feruntur, ſæpius viribus diffluunt, ſæpius inter ſuſpicionem propriamq; utilitatem detenta, miſeros magis onerant, quàm adjuvant. Nec meliora illa, quæ á corporis noſtri viribus, aut ingenii præſtantia arceſſimus, quum hæc ſuapte naturâ invalida, & fato ſuo impedita, uná cum admiratore & cultore ſui homine corruant & collabantur.

Dum ruit, effuſis & debacchatur habenis
Æolus, & pelago prælia ſæva movet;
Ventis acta ratis jam ſcandit ad infima terræ
Tartara, jam ſubitis fluctibus aſtra petit.
Quid facias, Palinure, ſalo, frendentibus Auſtris?
Siſtit inacceſſas anchora nulla rates.
Non tali auxilio; *melioribus utere fatis.*
Reſpuit humanam, dum fremit æquor, opem.

Incubuére mari Boreas, creberq; procellis
Africus, & tumidum concitat ira fretum.
Non heic quaſſatam ſervat jacta anchora navim,
Et frangit furias, Æole ſæve, tuas.
Heu inflicta vadis, ſcopulisq; alliſa fatiſcit,
Et lacerata vomit naufraga membra ratis.
Surſum tende manus. Hinc proſpera vela carinis,
Hinc jubar, afflictis hinc pete rebus opem.

SYMBOLUM LXI.

NE LINQUAS.

ERgó quum tantus ſit Deus, quum gratia ejus nos miſerrimos reſpiciat mortales, quum potentia ejus immenſa nos conſervet, id tantum abs eo rogandum eſt, ne nos linquat. Animus noſter, dum ab hoc cuſtoditur, eſt veluti cor flagrans, quod amica

Q manus

manus in nubibus detinet: ſed inferiùs vaſta patet aqua, extinctura illud & oppreſſura, ſi deciderit. Ardemus per gratiam divinam, & amore ejus incaleſcimus: ſed ſi nos liquerit, heic miſeriarum pelagus nos extinguet, heic invidiæ furor nos opprimet, alibi fortunæ rabies flammam conſtantiæ noſtræ patientiæq; imminuet. At Deus noſtra conſervat pectora, tueturq; illum ardorem, quo flagramus, ſi ad virtutem atq; pietatem accenſi, vitam caſtè atq; temperanter tranſigimus. Si veró in nefandam prolabimur ſuperbiam, ut propriis confiſi viribus, nec ſupremæ illius manus vigorem æſtimemus; decidimus miſeri, extinctoq; veteri igne, multa parturiet lapſus noſter mala, dum ex priſcis virtutibus peſſima gignuntur vitia, & ex ſolita fortitudine aut incónſiderata audacia, aut pudenda timiditas oriuntur. Quare ſi noſtri honoris eſt optanda conſtantia, famæq; immortalitas, ante omnia ſimus ſolliciti, ut Rector ille & Arbiter vitæ humanæ, noſtrum permittat pectus in perpetua ardere pietate, ne illud propter noſtra vitia linquens, triſtiſſimo extinguat caſu.

Felices animæ, pulchro quas igne calentes
Suſtinet æthereis dextera diva locis!
Non vos indomitis extinguet Nereus undis,
Quamvis totum atrox urgeat Oceanum.
Non vos horriſonis condet nox atra tenebris,
Qualis erat, Pharios quæ tremefecit agros.
Non vos frigentes Scythico ſub cardine lunæ,
Aut veſtrum imminuet Parrhaſis Urſa jubar.
At ſi magna Dei vos dextera liquerit almi,
Extinguent veſtras nox, mare, bruma faces.

Cœlitùs ecce manus flammis flagrantibus ardens
Cor tenet, inferiùs diſcolor unda fluit.
Si caderet, tantumq; manus pia linqueret ignem,
Protinùs in mediis flamma periret aquis.
Cor, Deus alme, meum flammis melioribus ardet,
Infrà ſub pedibus Styx patet atra meis.
Sed tua ſancta teret trepidantem dextera mentem,
Ne cadat, inferris præda futura vadis.

SYMBOLUM LXII.

NEC CURAT, NEC SENTIT AMANS.

Palàm eſt, cervos tanto inflammatos ardore perſequi cervam, ut nec vulnera ulla curent, nec ullis terreantur periculis, etſi continuo venatorum dolo expoſiti, ſingulis momentis de vita periclitentur. Majorem tamen longé amorem agnoſcunt, qui divino

incenſi ardore, Deum & Servatorem ſuum unicé ſequuntur amplectunturq; : nam etſi quotidie plurimis infeſtentur periculis atq; calamitatibus, tamen erecto ſemper in cœlum animo, tanto amore adhærent ſuo numini, ut nec duriſſima dolorum vulnera, nec vitæ triſtes curent moleſtias, ſed intrepidé pergant ſacris imminere viis, divinâ præſentiâ beatis. Nempe divina gratia omnem avertit mœroris ſenſum, caſtiſſimosq; ignes inſpirat ſui amatoribus, ut & corporis ærumnas, & ingruentia ubiq; pericula aut ignorent, aut confidentiùs contemnant. Itaq; nihil nobis aut adverſum, aut moleſtum poteſt accidere, dum hac ſacrâ calemus flammâ, dum divinus amor pectora noſtra agitat: nam hoc fervente ardore graviſſimi levantur cruciatus, pericula eluduntur, calamitatum impetus ſpernuntur. At vobis, quos ille non inflammat ardor, minima etiam damna, parvæq; ægritudinis moleſtia acerrimum doloris ſenſum imponent, ut plané confuſi ruatis, & nullâ graviori pœnâ affici vos potuiſſe exiſtimetis. Et fateor, maximum omnium eſſe ſupplicium, ubi divinus ſe ſubducit amor: quippe abſentia ejus omnes ſecum trahit dolorum acerbitates, nec quietem ullam, aut lætitiam animo indulget. Sed ô beati, ô felices, quos ille cæleſtis urit ignis, ut eô incenſi vitam integrâ innocentiâ, illibataq; pietate tranſigant, omnesq; potiùs injurias, imò mortem perferre cupiant, quàm ut illum in ſe extingui dulciſſimum ſanctiſſimumq; amorem patiantur.

O amor, ô ignis noſtræ dulciſſime mentis,
Ut flammis torres viſcera noſtra tuis!
Non ego jam ſævi paveo diſcrimina Martis,
Non terrent noſtrum mille pericla caput.
Non mihi tela dolent, queis me diverberat hoſtis,
Nec noſtra humanus concutit oſſa furor.
Nec curat, nec ſentit amans. *O candide Jeſu,*
Ure igni ſemper viſcera noſtra tuô!

Exſtinguunt ſocias nec vis, nec vulnera flammas;
Læſus amat cervus, læſus amore calet.
Non curat, nec ſentit amans. *Amor omnia vincit,*
Nec tremit obſtantes, agmina rauca, canes.
Hunc nihil avertet, nec mors, nec vulnera frangent,
Qui ſemel æthereo totus amore flagrat.

SYMB. LXIII.

SYMBOLUM LXIII.

SEQUE OBTULIT UNI.

NIhil tam curandum eſt Chriſtiano homini, quàm ut uni Deo ſuam vitam, ſuasq; probet actiones: nam qui Deo & hominibus pariter ſuo placere cupit obſequio, id ſæpé efficiet, ut divinus cultus humano poſtponatur. Uni offerendum eſt

 cor no-

cor noſtrum, nec illud cum pluribus dividendum; quum iſtam diviſionem reſpuat cæleſtis amor, qui totum ſibi dari pectus poſtulat. Inter flores laudatur heliotropium, quòd ſe ad unicum convertat Solem, & veluti inferiora faſtidiens, ſe cum eo circumagat, abeuntemq; ſequatur. tantus amor eſt ſideris. Hoc quoq; agamus in cœlum noſtrum intenti, & uni nos Deo offeramus: id unicé curantes, ut omnis noſter amor ſolum eum reſpiciat, noſtraſq; actiones dirigat ad promovendam ejus gloriam, & ad fugiendum omne illud, quod ipſius videtur repugnare poteſtati, atq; juſtiſſimæ voluntati. Nam ubi rerum terreſtrium amore diſtrahitur mortalium animus, faſtidia eum plerumq; cœleſtium rerum capiunt, ut nec voluntati divinæ, nec poteſtati ſeſe æquâ patientiâ ſubmittat; quum validior rerum inanium cupiditas rapiat transverſum, ut ferre erubeſcamus, quicquid divino arbitrio ſtatuere de nobis lubet. Pertinax enim ille amor eſt, & quemadmodum rivalium impatientiſſimus, ita obſtinatiſſimus adverſùs illum, qui à terrenis eum abſtrahere deliciis, & uni ſibi addicere conſtituit. At nos iſte iterum flos admoneat, ut uni ſoli ſerviamus, & inter miſeriarum tenebras, inter luctam carnis noſtræ, inter Mundi offuſas illecebras, nos Deo, Soli noſtro, unicoq; lumini offeramus.

Sum Clytie, pulchro quondam chariſſima Phœbo,
Quam quoq; nunc ſervo, flos modó facta, facem.
Non me ſtringit humus. tantùm contemplor euntem,
Et Phœbum verſo perſequor ore meum.
Seu ſubit Oceanum, vitreis ſeu ſurgit ab undis,
Illa oculis hæret dulcis imago meis.
Non mea mortales veniant in colla lacerti!
Hunc ego, non alium diligo caſta Deum.

❧(o)❧

Non me ſacrilegæ flectet contagio turbæ,
Nec meus á cœlo devius ibit amor.
Non me transverſum rapiet ſcelerata libido,
Ambitioq; potens, aut malus error aget.
Non me turpis avarities, nec crimina vulgi
A ſummo jungent, qui regit aſtra, Deo.
Sunt ſacra corda polo. Mentem ſacravimus uni.
Humano eſt potior cœlitùs ortus amor.

SYMB. LXIV.

SYMBOLUM LXIV.

TE SOLAM QUÆRIT.

ET ſanè nulla res tantam habet vim, vel ad abſtrahendum ab terreſtrium rerum cupiditate animum, vel ad compeſcendas corporis delicias voluptatesq;, quàm amoris divini vigor, qui ubi ſemel in hominis illapſus eſt animum, totum ſibi illum mancipat, totumq; in ſe

in ſe convertit ac defigit. De magnete conſtat, illum filo ſuſpenſum, verſùs Septentrionem ferri, atq; recurrere ad hunc locum, etiamſi ſexcenties ad Orientem, aut Occidentem moveris, manuq; circumegeris. Pariter amor divinus, ſi illo ardemus, hoc agit, ut Deum ſemper unicum anxietatis miſeriæq; noſtræ habeamus confugium, ut illum in rebus ſecundis reſpiciamus, illi ſoli adhæreamus, in ejus honorem omnes noſtras actiones dirigamus. Et licet heic calamitatibus turbati noſtris ad impatientiam inſtigemur, heic pravorum hominum irriſione in noſtra reprehendamur pietate; ab aliis heic ad voluptates, illic ad iram, odium, & avaritiam alliciamur; non tamen mens ſanctiore commota igni, á Deo abſtrahitur; in quem ſolum cogitationes defigit omnes, quem unum reſpicit, facilisq; ac volens ſequitur. Non hanc malignus pudor ex impiorum perſuaſione productus, qui ſæpius magnam in humana ſocietate habet efficaciam, á ſincero Dei ſui cultu avertit, non pernicioſus timor, ſua ſæpe obſtinatione corroboratus, ullo modo abalienat; non deturbat á pietate, quæ piis ſemper inſultat calumnia, & ſuperſtitioſi aut hypocriti exoſa nomina affingit. Vertas hanc mentem, utcunq; volueris, ſemper ad Deum ſuum recurret, & in hoc ſalutare defixa ſidus, nec Mundi illecebras, nec fulgentes opes, nec damnoſas impiorum delicias reſpiciet.

Jam ſuper has terras noſtri rapiuntur amores,
Et ſtella in flammas ſufficit una meas.
Hæc Cynoſura meis fulget dilecta carinis;
Quò trahit, huc timidas verto regoq; rates.
Alternus nos urget amos; & fœdere ſacro
Magnetem ſequitur linea tacta ſuum.
Cedite terreſtres, vaniſſima nomina, Nymphæ!
Sola Helices noſter ſidera quærit amor.

❧(:o:)❧

Quò vertas, nunquam magnetica virga quieſcit,
Ni procul Arctoum denotet illa polum.
Aſt ubi Mænalios ea deſignaverit axes,
Fixa ſtat illa ſuô, quo ſtetit ante, locô.
Haud aliter pia mens nunquam tranquilla quieſcit,
Hinc procul ad ſummum ſit niſi verſa Deum.
Te ſolum mihi quæro Deum. Ah illabere menti;
Solus es erranti portus & aura rati.

SYMB. LXV.

SYMBOLUM LXV.

IBO, QUO VERTAS.

HAud dubium eſt, quin ii, qui ſe hac integra pectoris ſinceritate devoverunt Deo, ab omni exitio interituq; ſint incolumes: quum eâ Deus charitate, providentiâ, ſollicitudine ducat hominem, ut veluti frænô euntem regat, properantem ſe da-

re ad interitum retineat, lapſum ex ipſis mortis faucibus eripiat. Itaq; pia mens hoc incumbere ſibi unicum intelligit, ut tantum Rectorem ſequatur lubens, eatq; haud invita, quo ſuprema illa manus ducit atq; vertit. Hoc unum pulcherrimum & ſanctiſſimum obſequium eſt, quo fit, ut nihil neq; incipiat, neq; perficere conetur, niſi priùs explorata divina approbatione, omnium rerum ſanctiſſima regnatrice. Ac licet deſideria ſe varia offundant, quibus & corporis ſervari valetudo, & animi retineri lætitia poſſint, lubens tamen illis abſtinebit rebus, quum ſe ad illas nondum trahi á divina manu agnoſcat, nec ſibi eundum cenſeat, priusquam voluntas illa ſumma juſſerit. Quæ ſi deſtinatum tempus humanis admovet deſideriis, læti tutiq; incedimus, rem inceptam feliciſſimo eventu inſignimus, & ex minimis rebus ab homine aliàs rejectis, maximam lætandi cauſam capeſſimus; plané ut nulla fermé ratione enatam illam ex improviſo hilaritatem, ſatis comprehendamus. Quod ſi verò Deus, haud ignorans affectuum noſtrorum pravitatem; nunquam permittet, ut ea exſequi poſſimus, quæ tam ardenti amore proſequimur, ſed ex adverſo nos per calamitates, miſeriasq; & moleſtias ducere ſtatuit; hoc nihilominùs obedientiâ atq; patientiâ noſtrâ agamus, ne Ductorem noſtrum gementes atq; inviti ſequamur.

Nulla mora eſt. ſequar & curram celeri æmulus Euro,
Si curſum flectit mollis habena meum.
Non ego Marmaricæ verear ſitientis arenas,
Squallida vel Lybiæ carpere teſqua feræ.
Non montes, Apule, tuos, colleſq; nivoſos,
Aut Scythicum invitus cogar adire nemus.
Ibo, quo vertas. *Nec ero tibi ſarcina magna.*
Et docilem facilis dextera vertit equum.

Quadrupedum doctis regitur genus acre lupatis,
Et vertit faciles, quò cupis ire, pedes.
Ibo, Deus, pariter, quò me tua dextera vertet,
Nec curſum ſiſtent aſpera quæq; meum.
Verte, Deus, felixq; regar. Qui devius irem,
Optima ſi ſemper me tua dextra regat?
Quicquid ago, rege, quæſo meos, & dirige greſſus,
Et ſic me nullus terror & error aget.

SYMB. LXVI.

SYMBOLUM LXVI.

SPONTE TUA FEROR AURA.

FUére multi, qui fatum á Deo ſemel conſtitutum, aut præveniri ſubvertiq; poſſe conſilio humano, aut per imprudentiam anticipari, & nimis immaturé propelli, exiſtimarunt. Sed mihi ſemper lubuit, fatalem iſtam diſpoſitionem ac deſtinationem com-

parare navi, quæ in portu ventum ſecundum exſpectat; & ubi is ſpiraverit, ſpontaneâ fertur aurâ, ad complendum itineris conſilium, nullâ tunc causâ impeditum. Neq; hæc inſtitui poterat peregrinatio, niſi benignô illô ac proſperô flante vento; plané ut ne quidem illud profectionis tempus unâ potuerit anticipari horâ, priusquam afflaret ventus, & aurâ ſecundâ exſpectantium votis ſuccurreret. Sic divinæ providentiæ fatalem diſpoſitionem, nec uno antevenies momentô, licet conſilio ſagaci ac prudenti ipſum cœlum provocare audeas, aut imprudentiâ & deſperatione ſummum illud decretum laceſſere cupias. Et quanquam ſæpe videamus, plurimos aut audacia nimia aut deſperatione actos, ſuam procuraſſe mortem; tamen nec illam ſuâ prævenire ſolertiâ potuiſſe dicendi ſunt, poſtquam vitiis ſceleribusq; deditos reliquit Deus, ut morte exſtinguerentur. Nimirum quos ſervare illa Numinis vis cupit, his iſtam tribuit gratiam, ut pietate & metu divinam Majeſtatem proſequentes, neq; temeritate fœda fatum provocent, aut deſperatione extrema in illud illabantur. At nos neq; de noſtra vita, neq; de morte ſumus anxii, quum ab omni æternitate electos nos à Deo deſtinatosq; credamus, ut adſpirante illius gratiâ percurramus illud vitæ noſtræ iter, & quo fert illa aura, ſponté atq; hilares feramur.

At ſequar, & facili ſulcabo cærula puppi,
Si mentem afflabis, Spiritus alme, meam.
Affla, & vel tenui mulce mea carbaſa vento,
Lenisq; in proram luſitet aura meam.
Non etenim validos deſidero mitior Euros;
Si modó vel leviter moveris, ipſe ſequar.
Quó fert aura, feror. Nec me ſuperabit eundo,
Quæ rapidô trahitur concita cymba Notô.

Per pelagi fluctus agitata per æquora navis,
Quó rapit Oceanus, quó rapit aura, ruit.
Obſequitur ventis, quó ducit & abripit æther,
Huc quoq;, non alió dirigit alnus iter.
Mens pia commoti ſpatioſa per æquora Mundi
Navigat, & vaſtas fluctuat inter aquas.
Nil agit, alme Deus, Fatis inhibentibus auras.
Te ſpirante ſuum ſponte pererrat iter.

SYMB. LXVII.

SYMBOLUM LXVII.

NON QUÆRO, QUOD CAPIO.

A Deó Deus, qui ipſa benignitas eſt, hominem nomini ſuo devotum amat, ut non ſolùm largiatur ea, quæ ille ſuis cupiit precibus, ſed quæ longé etiam ſupra votum & ſpes omnes fuerant. Hoc quidem Symbolum de piſcibus alatis Indicis, ex aere in rete volantibus

tibus, non ſatis nobis exprimet hujus materiæ efficaciam; illud tamen abundé oſtendet, quomodo mortales de terreſtribus fortunis ſolliciti, ſæpius majore felicitate ex cœlo ipſo recreentur. Video piſcatorem conſuetæ prædæ avidum: ſed qui mox captu præſtantiore lætatur, & ex inſolita piſcium formâ, atq; excellenti guſtu majorem lucri partem ſibi promittit. At nos contriſtamur miſeri, & in divino laſſamur cultu, ſi non confeſtim ſecundùm noſtra vota ſuccurrat nobis Deus, illudq; pietatis tribuat præmium, quod humanâ ſpe deſideriiſq; terrenis quærebamus. Sed ille, dum delicias, ad quas noſtris adſpirabamus votis, haud concedit, mox longé uberiori remuneratione cæleſtium bonorum nos afficit, & jam per miſerias & ærumnas nos exercet, ut quod longé præſtantiſſimum eſt, animum noſtrum intumeſcentem ſuperbumq; deprimamus, & ad noticiam noſtri perveniamus; jam doloribus & rebus adverſis nos affligit, ut mox jacentes altiùs extollat, fiduciam noſtram in ſe, & conſtantiam expertus. Ita capimus felices, quod haud quærimus; & dum terrenis defatigamur deſideriis, ſanctioribus nos muneribus Deus locupletat. Utraq; tamen & cœleſtia, & terrena dona ſæpe conjungit, immenſâ ſuâ miſericordiâ motus, præſertim ubi cuncta, quæ petimus, voluntati ejus & arbitrio ſubjiciamus, illudq; agamus tantùm, ut ad nominis illius gloriam promovendam cuncta ſpectent.

Hoc erat, ut voti nunquam damnarer inanis,
Quòd melior reti eſt præda parata meo?
Undivagos vaſto captare in gurgite piſces,
Squammigerumq; mari ducere tento genus.
Sed ſurſum aerio piſcis delapſus ab axe
Involat in naſſam, præda aliena, meam.
Quod capio, haud quæro. Sed ſpem, ſi dicere fas eſt,
Sic ſæpe eludat præda aliena meam.

(o)

Quid junctis porrò manibus, precibusq; pudicis
Ad mea difficilem vota vocabo Deum?
Quod peto, non præbet, nec noſtro indulget amori,
Nec deſideriis ſe probat ipſe meis.
Quid dixi, haud præbet? cœleſtia munera præbet,
Dum terrena negat noxia dona mihi.
Non ego quæſivi, capio quæ munera felix;
Namq; inſperanti contulit iſta Deus.

SYMB. LXVIII.

SYMBOLUM LXVIII.

IMPAVIDAM FERIENT.

HIc clariſſimus Amoris divini triumphus eſt, ubi animus eô incenſus, omnes periculorum caſus deſpicit, & tam externis, quàm internis hoſtibus fortiſſimâ conſtantiâ reſiſtit, ut atrociſſimi eorum impetus ſemper impavidum feriant. Non aliter

Arx fir-

Arx firmiſſimis lapidibus compacta, fortiſſimis tormentorum ictibus minimè frangitur; ſed incaſſum inſiliunt igniti globi, & molem tantam percutiunt. Fortior tamen animus iſte apertas & clandeſtinas inimicorum ſuorum aggreſſiones ſuſtinet; & quanquam ſæpiùs graviſſimi motus minentur exitium, tamen hoc illius redintegrat conſtantiam, & pulcherrimo illo gaudio reficit, quòd perpetuo in Deum amore, inſignem illam fidei ſuæ obtineat victoriam, ut nec inimicorum metuat odia, nec impetus eorum curet. Nonne igitur hæc maxima Chriſtiani hominis conſolatio eſt, pati, & non ſuccumbere: affligi, & non violari: invadi, & non vinci: vulnerari, & nullo dolore dejici? & quod adhuc magis eſt, noſſe omne illud à propitio ſibi evenire Deo, qui ſuâ ope validiſſimâ demat omnem doloris fervorem, omnem calamitatis amaritudinem tollat, immiſſasq; pœnas adeò mitiget, ut omnes vehementiſſimos inſultus, imperterritô animô ſuſtineat? Sed ad tantum robur per patientiæ inſignia documenta pervenit animus, quando Deus variis dolorum generibus exercet eum, ut firmitudinem induat: qualis ille artifex, qui poſtquam ſuum perfecit opus, illud ſæpiſſimè duris manibus corripiens experitur, an valore & robore præſtans, in ſuos durare uſus poſſit: quod ubi cognovit, cariùs conſervat atq; æſtimat. Huc non incommodè traxero Jaſonis fabulam, cui cum tot ferocibus beſtiis & draconibus dimicandum fuit, antequam aureum vellus, magnum victoriæ pretium obtineret, & fortitudinis clariſſimæ laudem reportaret.

Arx innixa ſuæ, muris circumdata, rupi,
Non timet hoſtiles, ſi tonuére, minas.
Machina fulmineas eructet ahenea glandes,
Illa repercuſſos reſpuit alta globos.
Ne loca præruptis contemne horrentia ſaxis,
Et quod ſæva ferum verberat unda latus.
Ut ſtaret virtute ſuâ, majorq; periclo,
Debebat molli non patuiſſe viâ.

Stat virtute ſuâ moles, ſtat ferrea cautes,
Et non caſtra virûm, nec Jovis aſtra timet.
Si tormenta boant totis reſonantia ſylvis,
Nulla vel exigui ſigna pavoris habet.
Tu Deus es rupes animæ, tu petra ſalutis,
Omnibus auxilium præſidiumq; piis.

SYMB. LXIX.

SYMBOLUM LXIX.

MOBILIBUS FIRMATA GLOBIS.

INter cætera excellentiſſima beneficia, quæ hominum generi divinus amor affert, id inprimis numeratur, quòd, qui eô incenduntur, in lubrica hac Mundi compage fortiter conſiſtant, pravoq; circumfuſi ſodalitiô, nec à ſua diſturbentur pietate, nec ullis injuſtitiæ

 improbi-

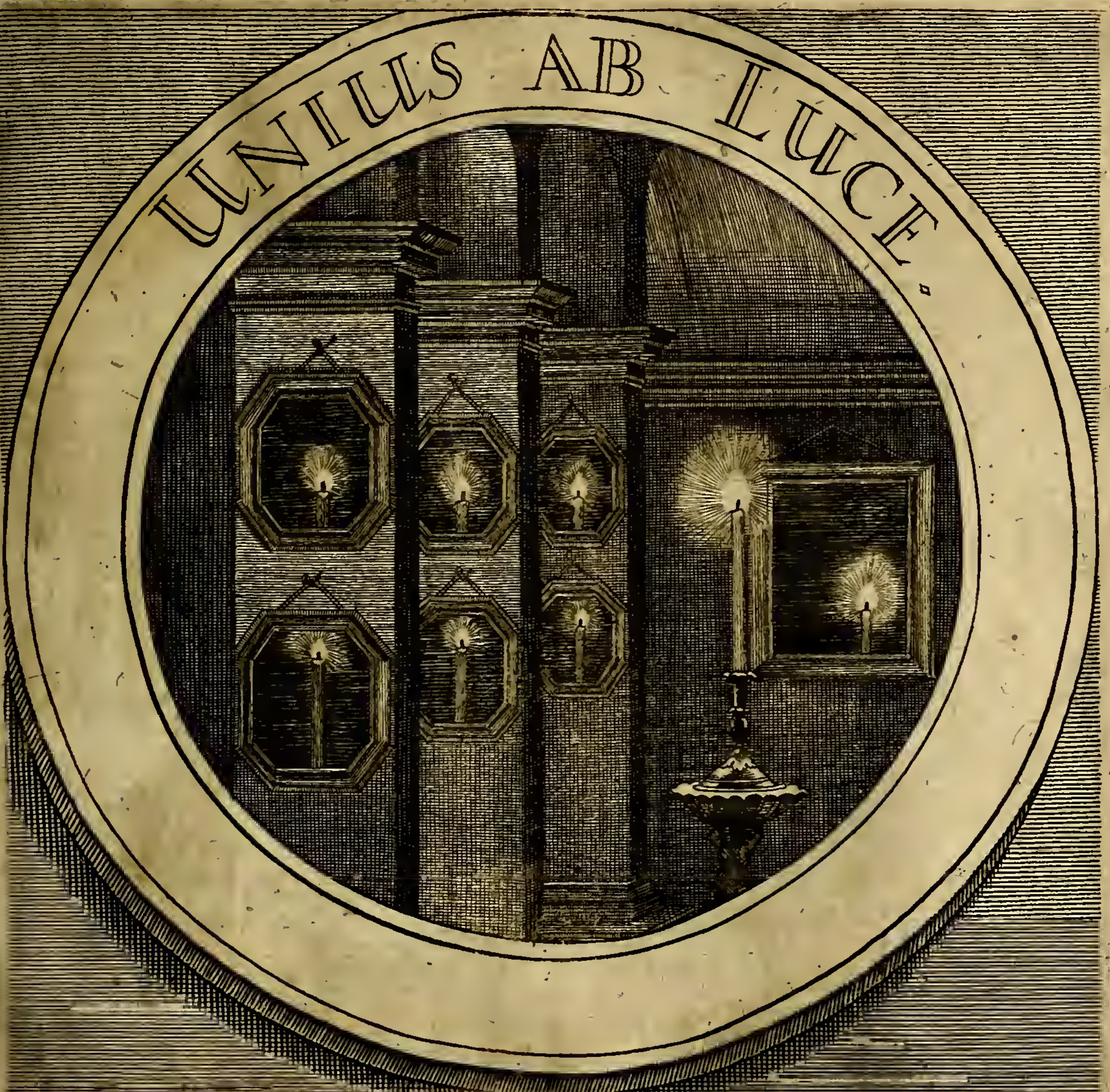
improbitatiſq; vitiis fœdentur. Ipſi ſunt Pyramidi ſimiles, quæ rotundis inſiſtens globis, & in ipſa volubilitate firmata non nutat, aut decidit, licet vel cœli injuriis, & ventorum furori expoſita ſurgat. Quippe tam nobili artificio erecta eſt, tam ſolida mole globis ſuis incumbit, ut nulla tempeſtate quati, nedum præcipitari queat. Et animus, ſincero Dei incaleſcens amore, non polluitur impiorum conſortiô, inter quos vivendum eſt: non graſſantibus dejicitur vitiis, quæ ſe undiquaq; offundunt: non à juſtitiæ detrahitur viis, licet cunctæ immani furore tempeſtates in eum ſæviant. Omnia dum volvuntur, dum Mundus ipſe, in quo vivimus, mobilitate & inconſtantiâ ſuâ deliqueſcit; ſolus iſte in publica rerum volubilitate ſe firmat, tantoq; inſiſtit fortiùs, quantò celeriùs & rapidiùs hæc inferiora verſantur. Scilicet illa gratiæ divinæ vis eſt, ut firmet piorum gradum, ubi cuncta triſti caſu & prolapſione in exitium ruunt; extollitq; inde Deus gloriæ ſuæ opus, dum inter tot innumeros mortales, qui nefandis occœcati peccatis in omne nefas labuntur, ſuos adhuc habeat, qui verâ in ipſum defixi fide, ac ſcelera horrentes, fortes immobileſq; conſiſtunt, & neq; periculoſæ ſocietatis contactu, neq; ruentis Mundi illecebris impulſi, à divino amore avelluntur.

Sæpe meam terres, Ratio vaniſſima, mentem,
Quòd pravo & lubrico volvar in orbe miſer.
Jam cadit, exclamas, jam ſidit pondere lævo,
Excuſſusq; ſuo turbine lambit humum.
Aſt ego, dante Deo, dum volvor, fortior inſto,
Et medio ſemper turbine rectus eo.
Quid mirum, in media ſi lubricitate triumphem
Stat firmata ſuis Pyramis alta globis.

Pyramis aërios ſuperat quæ vertice montes,
Firma ſtat in mediis & benè tuta globis.
Et me veſanæ verſant commercia turbæ,
Sed tamen in tanto turbine tutus ago.
Heic nihil eſt conſtans, ſed cuncta rotantur & errant,
Atq; vices varias lubricus orbis habet.
Mens tamen his rebus, pietatis amore, caducis
Firma ſtat, & ſtabilem ſervat in aſtra viam.

SYMB. LXX.

SYMBOLUM LXX.

UNIUS AB LUCE.

VEnio nunc ad clariſſimam omnium virtutem, per quam cæteræ fulgent, & digniſſimâ luce ſe commendant. Pietatem dico ſinceram atq; illibatam, quæ omnium virtutum prima atq; veriſſima magiſtra; cunctas quippe movet & incitat, ut pulcherrimo ſtu-

mo ſtudiô atq; ſanctiſſimo fervore ad exequendas res clariſſimas valeant. Ac quemadmodum candela lucens in conclavi multis ſpeculis decorato, ſingulis ſplendorem affundit, & ſuo ex lumine reddit micantia; ita etiam pietas omnibus virtutibus ſuam communicat excellentiam, ut inſigniori emicent ſplendore, hujus unica gaviſæ ope. Nam ſine hac nullum ampliùs conſtantia habet nomen, ſed brevi in ſtultam audaciam, aut confuſam contumaciam degenerat: amicitia vel in odium internecinum vel in amorem convertetur veſanum: liberalitas ſive ad prodigalitatem, ſive ad pudendam deſcendet avaritiam; juſtitia aut nimiâ corrumpetur indulgentiâ, aut multâ ſeveritate exoſam ſe reddet. Quid enim ii rectè adminiſtrabunt juſtitiam, qui originem ejus ignorant aut protervè contemnunt? quid veram animi conſtantiam, fortitudinemq; jactabunt, qui cæleſte illud & ſupremum robur non induerunt? quid ſincero amore proximum proſequentur, qui Summi illius & Optimi Numinis benignitatem illudunt? Sed & vera pietas in pectoris conſiſtit ſinceritate, amittitq; ſuæ præſtantiæ dignitatem, ſi aut anxiâ confunditur ſuperſtitione, aut externâ inanis devotionis larvâ tegitur. Benignus eſt Deus, & haud noſtræ imbecillitatis immemor, ſincerum à nobis tantùm poſtulat pectus, ut in obſequio ejus & fide perſeverantes, integrâ ſpe exſpectemus illius gratiæ præmia, quæ Salvator noſter Jeſus Chriſtus, ſua morte nobis paravit. Qui poſtquam ſanguine ſuo ſatisfecit juſtiſſimæ divinæ iræ, inania noſtra merita ſuſtulit, quibus aut per jejunia, aut ceremoniarum tormenta, aliaq; caſtigationum genera corpus noſtrum lacerantes, cæleſte regnum nequicquam ambimus.

Viribus Herculeis valeam, invictisq; lacertis,
Et clavæ cedat plurima Lerna meæ.
Inconcuſſa meum celebret Conſtantia nomen,
Impavidumq; petant publica fata caput.
Et manſueta meam ferat Indulgentia famam,
Et laudet leges Æacus ipſe meas.
Nulla tamen verò virtus ſe tollet honore,
Ni noſtrum Pietas fulciat una decus.
Luce illâ fulgente ſacros reddemus amores,
Noſtraq; conceptum pectora Numen habent.
Ut ſacra flamma perit, ſacri periiſtis amores,
Sacra nec effigies, quæ fuit ante, manet.

SYMB. LXXI.

SYMBOLUM LXXI.

FIRMATQUE, ORNATQUE.

ATq; jam teneris in annis imbuenda eſt pietate Juventus, ut præſtantiſſimo illi fundamento innixa, reliqua vitæ tempora ſtabili tranſigat felicitate, illosq; gloriæ ſuæ ferat fructus, qui & robur validiſſimum, & ornamentum pulcherrimum eidem circumponant.

nant. Munimentum aliquod ſabuloſo vallo obductum, ut tam hoſtilibus inſidiis, quàm apertis inſultantium reſiſtat viribus, atq; adversùs tempeſtatum vim incolume perduret, fundamenta exigit ex duro lapide conſtructa, quæ ſuccurrant terræ labaſcentis fragilitati, & validiore ſuâ conſtantiâ perpetuitatem atq; decus addant. Nos dum fragili corporis ſurgimus compage, & in noſtram adoleſcimus imbecillitatem, oportet primis in annis tali firmari fundamento, ut omnium hoſtium & dolos, & bella, & varios fortunæ caſus æquo perferamus animo, pulcherrimaq; animi corroborati quiete, haud ſentiamus calamitatum dolorem, periculiq; terrorem. Dixi in teneris primisq; annis Juventuti inſtillandam Pietatem: nam qui tantùm decrepitorum Senum eſſe putant officium, ut ad Pietatis tranquillitatem confugiant, & in debili ætate, extremoq; vitæ tempore, ſeriâ pœnitentiâ animum vellicent, ii mihi ſuum ignorare videntur fatum, quòd omni imminet ætati, & tam juvenem imberbem, quàm deſolatum annis ſenem rapit. Neq; audiendi illi, qui pietatis ſtudium moroſum nimis & auſterum putant, eoq; humanum animum ad triſtes tantùm timidasq; nutriri cogitationes ſtatuunt: adhæc ipſos pietatis cultores ſæpius caſtigari rebus adverſis, quám alios objiciunt. Etenim ut priora prætermittam, quum alibi jam de his á nobis dictum ſit, ipſæ calamitates, etiamſi arduæ, inſerviunt etiam ad corroborandam pietatem, proſpero ſemper exitu præclaram. Non autem grave ſupplicium eſt, temporali hominem lædi violariq; calamitate: ſicut hæc non magna eſt felicitas, terreſtribus abundé frui opibus, & fragilibus uti deliciis; quum finis ſolùm opus firmet atq; ornet.

Ut ſolidé perſtet cunctis immota periclis
Mens pia, mens nullis concutienda malis;
Fundamenta locet Pietas, fulcrumq; miniſtret,
Et ferat adverſis integra rebus opem.
Sic moles ſurgit quadrato terrea ſaxo,
Fundamenta gravis dum tenet ima lapis.
Nulla dies, hanc nulla poteſt abolere vetuſtas,
Sed bené nixa ſuò robore tuta manet.
Firmat & exornat. Quæ tandem pulchrior eſt laus,
Quàm ſi conſpirant robur, & omne decus?

SYMBOLUM LXXII.

STAT MOLE SUA.

CÆterùm illi, qui primos annos pietati conſecrant, ubi primæ huic virtuti adolevére innutriti, deinceps maturiote ætate, digniſſima laude vivent, vitamq; tranſigent robuſtâ pietatis conſtantiâ inſignem. Adhuc hodie conſpicimus miramurq; antiquas Roma-

norum

norum ſtructuras, ex grandioribus lapidibus elatas, quæ integræ adhuc & inviolatæ; tot annorum injuriis quaſſari frangiq; nequierunt. Qualis ſtupendus ille pons, quem ſuper Gardium amnem triplici fornice inſignem fecére; ut eſſet, qui per divulſos montes mirabilem aquæductum præberet. Sed & hunc, & quicquid Romanorum operum eſt, tandem ætas conſumet imminuetq; : at animus pietati deditus, nullis dejectus miſeriis, nullis fractus temporum injuriis, mole ſuâ ſtabit ac perennabit. Hic vitam inſigniet glorioſis rebus geſtis; & quæcunq; incipiet, omnia feliciſſimo digniſſimoq; laudis eventu illuſtrabit; quum non tumultuariô opere ſe extulerit, ſed fortiſſima pietatis mole virtutes ſuas ſtabiliverit. Talem autem pietatem exigo, quæ ſancta eſt, & ſcelerum pura, quæ unicum Dei cultum, inde proximi ſui amorem intendit. Nam illa fucata facilé collabitur, quæ externâ probitatis imagine ſe extollit, internâ autem ſuperbiâ, invidiâ, odiô flagrat, & ad avaritiam, crudelitatem, ambitionem, & quicquid vitiorum eſt, clandeſtinis conſiliis diſcedit. Quadratis ſaxis conſiſtit illa Romanorum moles, & in noſtram ætatem bené compacta durat. Sed quod heic quadrati ſunt lapides, in pietate eſt ſinceritas & candor; quæ virtus ut robuſtiſſimam, ſic pulcherrimam pietatem efficit.

Hæc ſunt Romani monumenta ſtupenda laboris,
Quá rapidas luteus Gardius urget aquas.
Pons Ponti incumbit vaſtus, monteſq; revulſos
Diductus triplici fornice jungit apex.
Plurima conſumſit tempus, rodenſq; vetuſtas;
Hoc tamen intacta rupe perennat opus.
Nimirum ſtat mole ſua. *Se pondere fulcit,*
Et ternum ſtipant grandia ſaxa latus.
Tu tamen in plures durabis fortior annos,
Cui Pietas molem ſubdidit ipſa ſuam.

Stat pons mole ſuâ, ſolido ſtat ſaxeus arcu,
Præterlabentes nec remoratur aquas.
Tempus edax ſpernit, nimboſq; notoſq; laceſſit,
Nec Jovis ætherei tela triſulca timet.
Conſcia mens recti, quæ ſunt mortalia, ridet,
Statq; velut medius pons cameratus aquis.

SYMB. LXXIII.

SYMBOLUM LXXIII.

QUO ALTIUS, EO LATIUS.

SOleo eos homines, qui Deo ſubmiſſa atq; ſincera adhærent pietate, illis comparare turribus, ſive ſpeculis, quæ in alto monte poſitæ, regionum inſerviunt cuſtodiæ, & quò altiùs ſunt erectæ, eò latiùs ſubjectam terram, adventantesq; hoſtes, contemplantium

oculis

oculis ſubjiciunt. Nam dum Deo ſe propiùs admovit cœlo ſuo proximus animus, hæc inferiora latiſſimè circumſpicit, agnoſcitq; graſſantes vitiorum turmas, hoſtiumq; inſidias, quibus fœcunda malorum terra abundat. Tunc á divina gratia in altum ſublatus videt, & ſimul abominatur ſcelera, quæ in hoc terræ pulvere hominem exercent: ſeq; tutiſſimum & feliciſſimum agnoſcit, quòd propiùs cuſtode Deo ſua tegi latera experiatur. At in illud faſtigum te extolles pietate & fide, quâ Deus Opt. Max. te veluti in cœlum rapit, oculosq; caliganti aperit, ut circumfuſas laté per terram inſidias, fraudes, improbitatisq; machinationes animadvertas. Nam qui ſuo ingeniô & judiciô ſatis ſe pollere putat, ut omnium montium cacumina verticesq; emetiatur conſilio prudenti, & pericula cognoſcat, is profectó ſtolidâ illâ imaginatione deluſus, & in ſummam profunditatem dejectus, ne quidem minimam calamitatum ſuarum videt partem, quibus tamen totus ſubmerſus eſt. Fruſtra hic latiùs circumſpicere cupit inſidias, quæ tenduntur, dum terræ ſuæ affixus jacet: neq; enim illa obſervantur diſcrimina, niſi ab iis, qui altiùs collocati, & cœlo ſuo propiores, hæc inferiora ſanctiore & clariore oculo perluſtrant.

Perluſtro heic patulos campos, vallesq; reductas,
Et mihi tot ſylvæ, tot juga vaſta patent.
Sed neq; nubiferi veſtito culmine montes
Effugiunt oculos, lumina cauta, meos.
O fruſtrà inſidiæ noſtris ſucceditis agris!
Non mihi vos colles, non nigra luſtra tegunt.
Altiùs ut tollor, vos cerno latiùs omnes.
Tantùm urgent veſtri tecta ſupina doli.

Altiùs ut ſurgit, ſubjectum latiùs agrum
Proſpicit, & patet hæc in latus omne Pharus.
Quid dubitas, civis, ſecuras carpere noctes?
Hæc procul inſidias, quæ latuére, notat.
Sed dum celſa vides ſurgentis culmina turris,
Præſidiumq; vocas, edita tecta, tuum:
Te quoq; flammigeris infer ſublimior aſtris,
Ut vitia, atq; orbis contueàre dolos.

SYMB. LXXIV.

SYMBOLUM LXXIV.

TANTUM UNA SUPERSIT.

ILlam Pietatis immenſam utilitatem , ea cultus divini commoda , dum propiùs conſideramus , quid aut votis noſtris convenientius , aut deſideriis præſtabilius eſt , quám ut *tantùm una ſuperſit* , quæ nos in cultu divino conſervat Eccleſia , & Deo conjungit ? Ac cæte-

rarum quidem rerum jactura facilis eſt, & ferendo par: hæc una, ſi ex noſtris deceſſerit regionibus, perpetuo luctu æternoq; dolore quærenda, quum unicum atq; ſolum robur & ornamentum amiſerimus. Nocentiſſimus ille fluvius eſt, qui multâ alluvie ſe ſupra ripas efferens, camporum villarumq; ſtragem facit: ſed tum demum veris incolarum lachrymis defletur damnum, ubi ea tempeſtas in ipſa ſanctiſſima templa incumbit, & ſacros illos parietes, religioſumq; locum devaſtat. Loquor autem non de illa externa Eccleſiæ facie, quæ ſpeciosâ lapidum ſtrue ſe commendat, & variis ceremoniarum ritibus inaugurata, venerationem atq; oculos hominum in parietes inanes, aut altarium ornatus advertit. Sed illam intelligo, quæ in animis noſtris conſiſtit, & fide, ſinceritate, devotiône hominem Deo ſuo alligat, ut in illius cultu perſeverans, triumphanti tandem Eccleſiæ, quæ in cœlis eſt, pars haud indecora inſeratur. Hæc etiam conſiſtit, ubi ipſa templa in ſuas procumbunt ruinas; quippe interna eſt, & Dei manu in animis hominum ſtabilita, quibus veram ſui cognitionem communicavit. Nec tamen uni loco ita hæret affixa, ut non transferri queat: quum Deus ſæpe ſceleribus irritatus ſacroſanctum illud verbum eripiat nobis, & aliis hunc theſaurum concedat. Heic orandus ille ardentiſſimis precibus eſt, ut puritatem Eccleſiæ ſuæ apud nos conſervet, nos in ſincera ejus fide ſuſtineat; quum nihil noſtræ deſit felicitati, quamdiu hæc una ſuperſit.

Non ego, ſæve amnis, quamvis tu noxius eſſes,
Undæ accuſavi crimina magna tuæ.
Flumine te vidi pleno mea rura ſecantem,
Nec dolui tanti jugera ſorpta ſoli.
Nec gemui indomitis villam ſuccumbere ripis,
Quamvis hæc patrias villa teneret opes.
At nunc dum ſacræ furor iſte allabitur ædi,
Tantùm, *clamo*, *feris* una ſuperſit *aquis*.

❧(o)❧

Exiit aggeribus ruptis, patuloſq; per agros
Effundit rapidas ſævior amnis aquas.
Villarum cum ſtrage trahit pecudeſq; feraſq;,
Et ſternit ſegetes, ruſtica vota, novas.
Jamq; impellit aquas, ripiſq; voracibus inſtat
Templo; atq; aggreditur limina ſacra domus.
Parcite fatales undæ! ſi perditis agrum,
Una hæc ſtet ſanctâ relligione domus.

SYMB. LXXV.

SYMBOLUM LXXV.

INTERIORA PLACENT.

SI ulla eſt labes, quæ pietatis noſtræ ſinceritatem contaminet, ea profectó eſt externa illa larva, quâ homo, quicquid in Dei agit cultu, ad pompam & ſcenam explicare geſtit; nam qui exteriora tantùm pietatis venditant ſimulacra, interiorem ejus vim haud

 capiunt.

capiunt. Multi externâ virtutis religionisq; imagine videbuntur inſignes: ſed internâ mox nequitiâ prorumpente produnt fucatum eſſe, quicquid magnificè oculis hominum objecerant. Neq; enim ad extremum durat exterior illa larva, quum obſcuræ illæ artes aperiantur à vindice Deo, qui interiora tantùm amat, ac ſimulationem omnem abominatur. Ac ille quidem Rex, qui tot ſibi dari vovebat Zopyros, quot grana eſſent in malo Punico, rem pulcherrimam & digniſſimam optavit, quia multitudinem rerum optimatum cum interioris virtutis præſtantia conjunxit. Neq; enim exteriorem pomi conſiderabat faciem, quæ craſſo ingratoq; cortice illud circumdat; ſed ſpectabat interiorum granorum dulcedinem, laudabat ſaporis ſuavitatem, omnium pomorum nobilitati anteponendam. Itaq; vir prudens neminem ab exteriore judicet vultu formaq;, quum ſæpe dura adſpectu & ingrata rem pulcherrimam tegant, ex adverſo grata & jucunda exteriore viſu, interioribus laborent vitiis, & ſcrutantem penitiùs, inquitentemq; turpiter eludant; quum aliud reperiat, quàm quod videbatur. Nec hoc ſolùm in pietatis ſtudio obſervandum, ſed in omnibus aliis negotiis, in quibus plerumq; illa, quæ externo decore haud ſe commendaverant, ſed rudi initio, geſtuq; parùm urbano ad virtutem contenderant, magnificâ virtutis famâ ſe ad extremum ſuſtulerunt: ſicut é contrario ii turpiter tandem deſtituerunt perſonam, quam ad fallendum ſpecioſis nominibus induerant. Sed mihi, ſi exterior illa actionum gratia venuſtasq; me haud commendant, ſaltem me exornent interiores illæ dotes, quæ in candore & ſinceritate animi conſiſtentes, Deum caſtâ religione, proximumq; integro amore, & actiones humanas maſculo & robuſto conſiliô reſpiciant, & nec fallere, nec umbris rerum & ſimulacris ludere noverunt.

Punica mala ſuis ſtagnant uberrima granis,
Quæ paſcunt oculos, & ſimul ora juvant.
Exteriora Tibi, quæ ſunt, ſi fortè probentur,
Gratulor. at nobis interiora placent.
Quid juvat exterior cortex, quid amica coloris
Gratia, ſi nobis interiora neges?
Pectoris interior virtus, & conſcia recti,
Et mens ſinceræ ſimplicitatis amans.
Hæc mihi grana placent, has primùm reſpice dotes;
Cætera villoſi corticis inſtar habe.

SYMB. LXXVI.

SYMBOLUM LXXVI.

SIC EXTERNA RUUNT.

QUamvis ſæpe Deus, quum ſit benignus atq; miſericos, diu permittat improbitati, ut externâ fronte imponat hominibus, & fucatam ſibi circumponat gloriam; ad extremum tamen comminuit eam atq; dejicit. Fruſtrà externo cultu ambis famam, fruſtrá ſi-

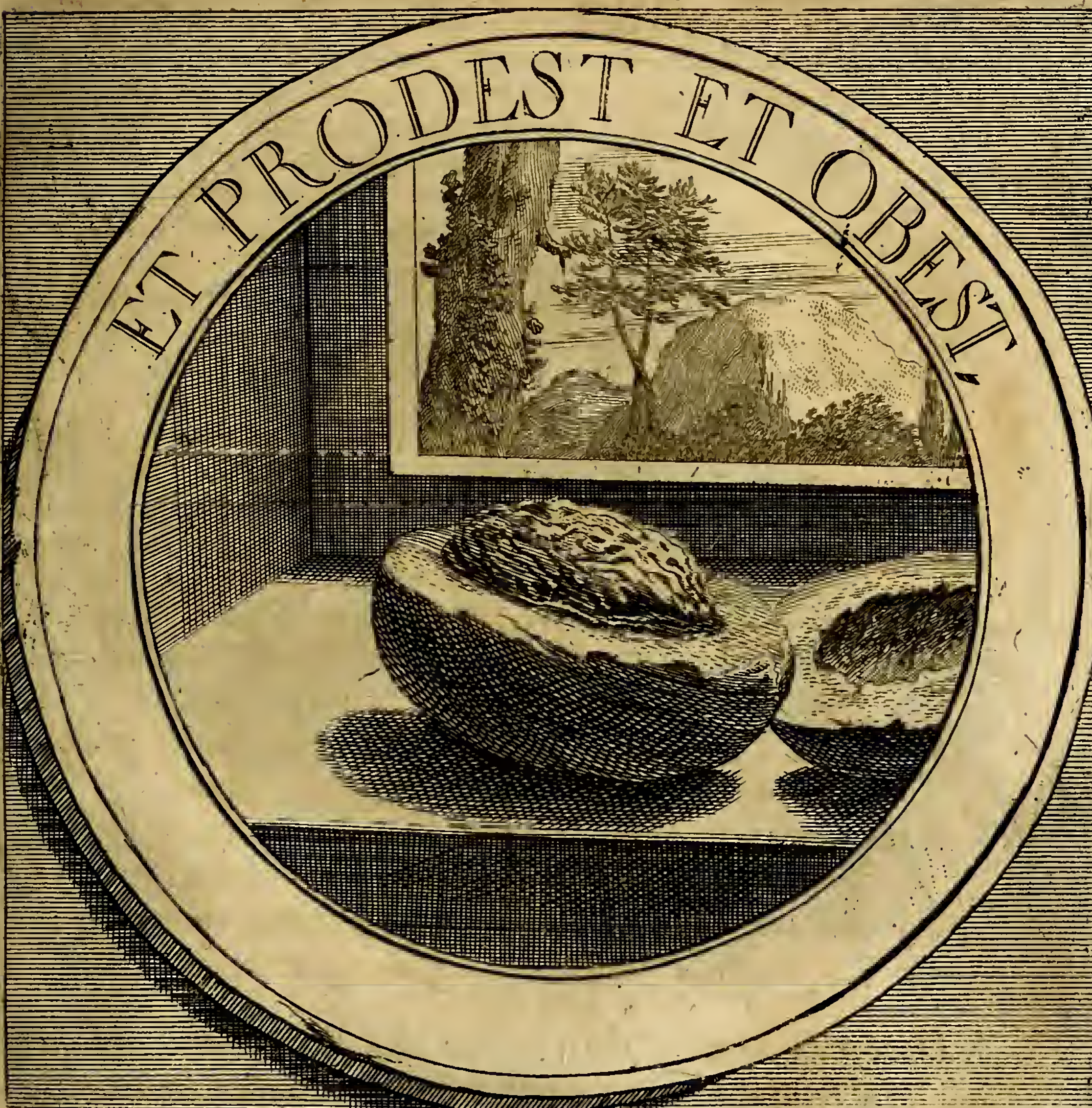
ſtrá ſimulatâ amicitiâ cupis haberi probus: nam ille, qui intimos noſtræ mentis ſenſus inſpicit, nihil patitur eſſe abſconditum, faſſusq; externa illa diſplicuiſſe ſibi, ultrice pœnâ in te animadvertit. Sed nec ſtabile illud ac firmum, quod pia ſimpliciq; mente præſidium ornamentumq; in externis rebus ponis: quum & ipſa templa injuriis cœli, aut furore hoſtili, aut temporis vetuſtate conſumantur, & tot magnificis ceremoniarum ornamentis polita altaria frangantur. Nimirùm non in externis illis parietibus, aut rituum multitudine, ſed in humanis pectoribus cultum ſuum ædificat divinus Spiritus, illumq; ſanctitate & obſequiô ſervientium ſuſtinet, ut neque per acerbiſſima tempora, neq; omnium tempeſtatum caſus evertatur. At exteriora illa ruunt, ſicuti collabi videas antiqua palatia, & excelſa delubra, quæ veluti ſenio ſuo fracta in ruinas ſubſidunt; plané ut nec ſæpe locum, ubi ſteterant, poſteritatis memoriæ ullô veſtigiô reſervent. Itaq; non ſtruamus talia monumenta, quibus ſuprema incumbere dies poteſt, ut funditùs intereant, ſuisq; obruta ruderibus triſte rerum humanarum ſpectaculum præbeant: ſed condamus ea in pectoribus noſtris templa, quæ Spiritus Sancti plena, gratiſſimum Deo præbeant animæ noſtræ ſacrificium, & ſincero cultu, integraq; fide, ornamentis æternis & ſacris, conſtantiam ſuam & perpetuitatem ſtabiliant.

Quæ, precor, heic video gelidæ ludibria mortis,
Quæ, ſtrepitum paſſu non faciente, venit?
Conſpicio fractas fato dominante columnas,
Conſpicio vacuô rudera ſparſa ſolô.
Sic externa ruunt. *Injuria temporis aufert,*
Et rapit, humanus quod tulit ante labor.
At tu, quæ ſacros Pietas moliris honores,
Sola per internum ſtasq; vigesq; decus.

Exſtruite ingentes, qui tangant ſidera, montes,
Ponite magnificas, ad Jovis aſtra, domos.
Omnia ſera metet nullis prohibentibus ætas,
Exitioq; ſuo, quæ viguére, dabit.
Solus es æternus, Deus optime; ſola perennat
Et pia mens, quæ Te diligit atq; colit.
Hæc, dum templa ſuis evertit ſedibus ætas,
Interno æternum ſumit ab igne decus

SYMB. LXXVII.

SYMBOLUM LXXVII.

ET PRODEST, ET OBEST.

MAlum Perſicum , quod hisce regionibus ſapore ſuaviſſimum provenit , diverſis pollet viribus : nam pars exterior frigido ſucco gravis , dum comedentium delectat appetitum , ſimul ſtomachum labefactat: interior autem pars ſuccurrit humanæ vale-

tudini, mitigatq; latente medullâ malum, quod ab intemperanti exterioris partis uſu adhæſit. Non abſurdé hic fructus corpori & animæ hominum aſſimilari poteſt; dum enim noſtra caro, pars exterior, nos ad perſequendas allicit delicias, noxiâ voluptatum dulcedine capti, in graviora incidimus mala, quæ ſuô nos venenô penitùs extinguerent, niſi pars interior, quæ anima eſt, nos ad juſtam pœnitentiæ revocaret medicinam, criminisq; dolori ſuccurrens priſtinam reſtitueret integritatem. Ac ſunt quidem partes illæ in homine vinculis conjunctæ arctiſſimis, ut altera absq; altera conſiſtere hac in vita nequeat; ſed tamen animus rector atq; imperator eſt, qui quum immortalis ſit, & imagini divinæ comparandus, laſcivæ ſemper reſiſtit naturæ, emollitq; & mitigat labem ipſam, quæ corpori noſtro primis ab initiis adhæret. Proinde & huic ſoli obediendum, non corporis imperio ſuccumbendum: illud enim hominum, hoc pecudum eſt, quæ ventri tantùm & corporis cupiditatibus parent. At quum Deus, qui & ipſe Spiritus eſt, á nobis impolluto atq; ſincero coli velit animo, nobis autem in hac imbecillitate viventibus illa haud ſit exſpectanda integritas, orandus tantùm ille eſt, ut Chriſti haud immemor meriti, animam noſtam in dies ſanctificet, quò & corporis ſuſtineamus fragilitatem, & labe ejus tandem depoſitâ, cœlum caſté ſanctéq; occupemus.

Laudavi quondam transmiſſa é Perſide mala,
Quæ noſtro inſevit provida cura ſolo:
Mitia ſunt, dixi, ſunt mollia, dulcia, grata:
Sed laudes cupii mox revocâſſe datas.
Nam pars exterior frigenti torpida ſuccò
In diram ſolvit corpora noſtra febrim.
Sed tantum abſolvit rurſus pars intima crimen.
Obſuit illa mihi, profuit iſta mihi.

Huc mea mens, illuc corpus me pertrahit: in me
Diviſum imperium cùm Jove Cæſar habet.
Externa internis pugnant. hæc crimina ſuadent,
Illa docent vetitum præteriiſſe nefas.
Solus homo exterior tantis non ſufficit auſis;
Nì ſimul interior ſubſit, opemq́ ferat.
Da mihi Sancte Deus, qui tot mihi dona dediſti,
Ut placeant oculis interiora tuis.

SYMB. LXXVIII.

SYMBOLUM LXXVIII.

PURIOR INDE FLUIT.

VAſtus hic patet Oceanus, in immenſam ſe diffundens aquam: ſed exigua illa eſt, quæ é rupe devolvitur, & cum tanta undarum alluvie miſcetur. Hæc tamen, quia per montium fibras, & tot metallorum vires eſt caſtigata ac perpolita, inſigni magis

claritate excellit, eminetq; in vaſto illo ſpatio aquarum, quæ & ſalſedine, & tot monſtorum impuritate ac ſordibus horreſcunt. Huic imagini primùm comparare placet animum pium ſanctumq;, qui in vaſtum hoc terrarum mare deſcendit, ſuâ eminens integritate, licet tenuis exiguusq; appareat. Nec mihi tantam impiorum turbam, tantumq; objeceris imperium, quum hic inter fœda eorum ſcelera, impuraq; flagitia, ſanctiorem innocentiæ integritatisq; laudem clariſſimus obtineat. Sed & huic fonti labenti ex rupe, & in Oceanum defluenti, aſſimilare juvat eos, quos Deus ſingulari gratiâ ad ſuum elegit cultum; quippe ut aqua illa per abſtruſas horridasq; montium cavernas, per metallorum tormenta volvitur ac purificatur; ſic illi multis pœnis, calamitatibusq; exercentur, ut in maximam illam mortalium multitudinem illati, robuſtiori fidé emineant, divinamq; gloriam vitâ purâ atq; illibatâ extollant. Ita per ipſas calamitates redditur animus purior, & poſt tot ærumnas, quibus agitatur, hanc ſibi pulcherrimam videt relictam gloriam, quód in immani illa impiorum colluvie mundior appareat.

Æquora tota negant puras ſitientibus undas;
Cur? ſalſedo maris non ſatis apta bibi.
Sed rupes medio conſiſtens ardua ponto,
In mare flumineas ejaculatur aquas.
Purior inde fluit *venis ſalientibus amnis,*
Et relevat cupidam, ſi bibis inde, ſitim.
Totus hic oceanus, totus neq; ſufficit orbis,
Ut deſiderio ſit ſatis inde meo.
Mens pia divinam ſitit arida tota ſalutem.
Inde, negante mari, purior unda fluit.

Totus hic Oceanus, totum, quá cernitur, æquor,
Hanc rupem ſalſis cingit & ambit aquis.
Non tamen hinc ipſis hæc petra fatiſcit in undis,
Ardua ſed puris ſemper abundat aquis.
Stet quocunq; loco, tumido ſtet in æquore virtus,
Illa ſibi in medio ſufficit una ſalo.
Si mihi tranquillam dederint mea Numina mentem,
Ipſe vel in mediis ſtabo beatus aquis.

SYMB. LXXIX.

SYMBOLUM LXXIX.

FRACTA TAMEN MELIOR.

EXperimentis comprobatum eſt, pulverem contuſæ margaritæ præſentiſſimum eſſe remedium ad reſtaurandas ægrotantium vires; planè ut & moribundos, & ſpiritum properantem ægrè trahentes, refocillare videatur. Ita evenit, ut quæ modò candore ſuo

formaq; admirabilis, inter divitias Regum habebatur, jam fracta melior cenſeatur. Quid Jeſu Chriſto, Servatore generis humani præſtabilius? quid ore illo ſuavius pulchriusq;, quod cœlitum gratiam mortalibus miſeris renunciat? Et tamen ejus corpus, ſupplicio crucis fractum, unicum omnium noſtrarum ægritudinum dolorumq; remedium eſt, quo recuperamus integram animæ valetudinem, vitiis, variisq; delictis turbatam. Itaq; fide caſtâ illud ſacrificium peragimus in ſacra cœna, dumq; languentes animos cæleſti illo cibô reficimus, nutrimur ad ſanctiorem lætitiam perpetua felicitate præpollentem. Ab hoc enim fonte proſilit gaudiorum unicum delicium: ab hac origine vera provenit proſperitas, nullo alio loco invenienda: hinc clariſſimi iſti fructus naſcuntur, fuga & deteſtatio ſcelerum; ſincerus proximi amor, nullo odio diruendus; conſcientia bona ac tranquilla, quâ nihil excogitari beatius poteſt; deniq; maxima ſpes, quâ in cœlum noſtrum intenti, fortiter perferamus orbis terrarum mala, quæ nos circumſiſtunt, & affligunt. Ut proinde damnandi ſemper objurgandiq; ſint, qui ſceleribus polluti, & toto animo ægri, hanc ſalutarem medicinam reſpuunt; quòd aut gratiæ divinæ diffiſi ſanctiorem iſtam putent, quàm ut ab homine multis flagitiis inquinato aſſumi debeat: aut protervé eam contemnentes, morbi ſui magnitudinem vel non intelligant, vel aliis remediis tantam expellendam mali vim exiſtiment.

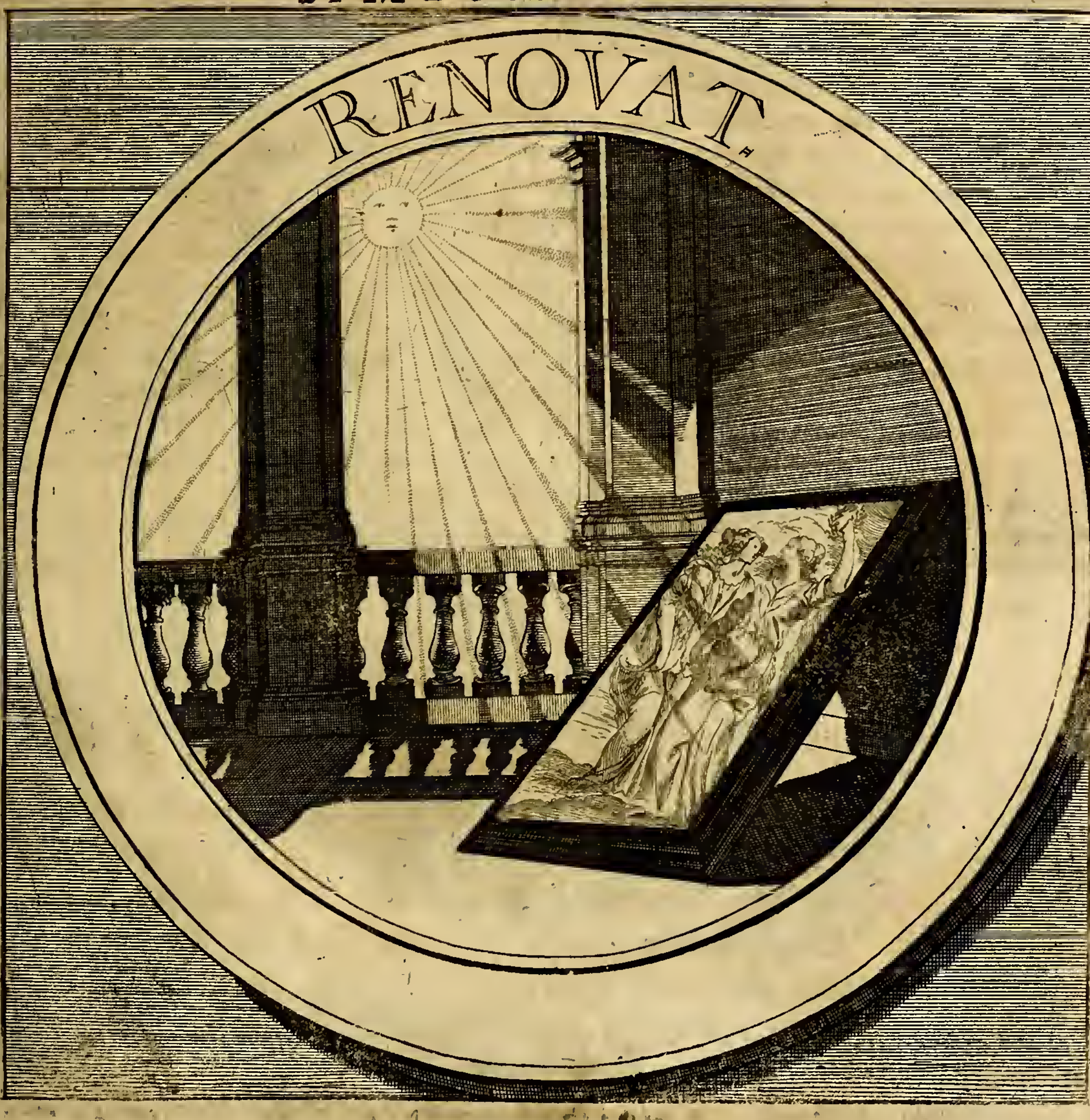
Candida dum Rubri diffringis munera Ponti,
Parce, voco; tantum, ſæve, patrare nefas!
Gemma eſt, quæ tereti ſubſtringet colla monili,
Regalesq; illo cinget honore nurus.
Sed dum tanto æger recreatur pulvere feſſus,
Atq; exhauſta novus tendit in oſſa calor.
O totam frangas, clamo, manus optima gemmam!
Namq; ſalutarem fracta miniſtrat opem.

❦(o)❦

O quem Te memorem, Jeſu pulcherrime! vincis
Formâ omnes, ſimilis os humerosq; Deo.
Non æquant tua labra roſæ, non lilia dentes,
Non oculos flammæ, non ebur omne manus.
Qualis in ore decor! læta qui frontis honores!
Quanta nitet vultus gratia blanda tui!
Si tamen hoc homini liceat dixiſſe miſello,
Pulchrior es, Jeſu, ſi cruce fractus obis.

SYMB. LXXX.

SYMBOLUM LXXX.

RENOVAT.

ITaq; dum nobis ſatis conſtat noſtra imbecillitas, & facilis peccandi quotidie levitas, inprimis neceſſarium eſt, ut purgato ſceleribus animo illô utamur remediô, quo Deus reſtituendam ſuam mortalibus promiſit gratiam. Optima pictura, quanquam â præſtantiſſimo ſit delineata artifice,

artifice, ubi vetuſtate atq; pulvere afflicta eſt, multùm de nitore excellentiaq; ſua amittit : ſed Soli expoſita, excellentiſſimis ejus renovatur radiis; deterſaq; immundicie, & antiquitatis ſitu excuſſo, priſtinum ſplendorem, pulchritudinisq; pretium recipit. Ita & nos ſacro illo nutriti cibô, à Sole iſto Juſtitiæ Jeſu Chriſto renovamur, ut excuſſo veteri homine, qui in nobis regnat, abſterſisq; omnibus vitiis, quibus polluti ſumus, novum ſplendorem induamus, Spiritusq; Sancti lumine inſigniti, vitam pietate glorioſam tranſigere aggrediamur. Quò magis nos decet, ut veteri labe commaculati & obliti, nos huic Soli frequenter exponamus, neve in iſta noſtra impuritate ſpernamus ſalutares illos radios, quorum fulgore renovati, æternæ felicitatis lumine gaudemus. Ita enim comparatum eſt, ut ſanctiſſimi hujus Sacramenti uſu novam induamus vitam, quæ in ſanctitate mentis, in animi innocentia, manſuetudine, ſinceritate conſiſtit, & nos quondam pravos, vitiisq; fœdos emundat, ut Deo ſimiles, Jeſum Chriſtum, ſummum & maximum rerum omnium bonum, caſtiſſima fide, in pectoribus noſtris condamus. O felices, qui hæc ſacra omnibus anteponunt rebus, & ſummo in honore habent : ſed ô infelices, & in ſordibus ſuis perire digni, qui hoc gratiæ divinæ monumentum procaciter faſtidiunt, atq; aſpernantur.

Ingemui nuper, traxiq; per ora ruborem,
Quum ſordes vidi, crimina magna, meas.
Heu totum innatæ labis contagia corpus
Fœdârant, primi conſcia culpa Patris.
Ipſa etiam, turpi tuleram quæ crimina mente,
Sunt objecta oculis, ô malé tecta, meis.
Aſt ubi me Chriſtus Cœnâ eſt dignatus amicâ,
Vna meam potuit tollere cœna luem.
Si malé deformes animi contraxero ſordes,
Huc ego, ſi digné venero, purus ero.

Si pictura vetus maculas contraxit inertes,
Turpis & é longo ſquallet imago ſitu.
Sol tabulam renovat, vultusq; reducit amœnos,
Et pictura refert, quod fuit ante, decus.
Res comperta. Deus nitidis Sol purior aſtris
Expurgat maculas mentis, & omne malum.

SYMB. LXXXI.

SYMBOLUM LXXXI.

IN PURO SERVATUR.

SEd nec ad ſanctiſſimum hoc Sacramentum, quô á noſtris mundamur vitiis, admittendi ſunt, qui irreverenter illud habent, & apertis quotidie ſceleribus vitam ſuam infamant. Heic animus exigitur contritus, qui veram flagitiorum ſuorum agit pœnitentiam, & ad unius Chriſti mortem confugiens, eâq; ſe ſervatum intelligens, tanta

Redemptoris ſui vulnera novis fodicare vulneribus reformidat : ſed ad id unicé vires intendit, ut odia in proximi damnum itura ponat, voluptatibus prohibitis renunciet, & in poſterum á peccatis abſtinens, Deo caſté atq; innocenter inſerviat. In tali animo ſervatur recté cæleſtis ille cibus, ſicut puro in vitro continetur vinum, ut pulchrum nativumq; ſervet colorem, neq; eum ſquallore ſpurciſſimo, aut denſâ impuritatis nigredine inficiat. At malé ſcelerati illi, qui quotidie in ſuis volutari ſordibus gaudent, hanc ſacroſanctam cœnam adeunt: quippe fructum & gratiam tantæ corrumpunt cœnæ, & juſto Dei judicio non vitam inde, ſed æternam ſibi damnationem accelerant. Non enim patitur Deus ſacroſancta hæc illudi myſteria, quæ profundâ pectoris ſinceritate, ſummaq; cum veneratione obeunda ſunt, ut digné morientis memoria Servatoris celebretur. Sed nos examinamus cum tremore vitam noſtram, ſcrutamur conſcientiam, dum ad tantæ cœnæ communionem accedimus miſeri: neq; tamen debilitas noſtra, quam in nobis maximam reperimus, abſterret nos, quo minùs perterritô animo, & magnum in luctum abjecto, in conſpectu Dei nos ſiſtamus: quum miſeris potiſſimùm, & magnis peccatoribus hanc paratam eſſe cœnam agnoſcamus. Et quanquam ſæpiùs inter pœnitentiæ noſtræ documenta, noſtrâ victi debilitate, iterum transgrediamur mandata Dei, attamen mox ad benignum recurrimus miſericordemq; Deum, qui haud ſervilem póſtulans metum, filiali á nobis honorari cultu cupit, qualis potiſſimùm in obedientia ac ſimplicitate pectoris noſtri conſiſtit.

Quid, veſane, capis cæleſtis munera vitæ,
Tantasq; impuro pectore condis opes?
Pectore perverſo, vaſtat quod conſcia culpa,
Et rapit in varium dira libido ſcelus.
Pura placent Superis. nec tanti gratia doni
Polluto proprias pectore ſervat opes.
Ipſa etiam ſquallent generoſi dona Lyæi,
Si purus ſubiit ſordida vaſa liquor.

Sed quis purus erit, vitæ ſi crimina noſtræ,
Admiſſumq;, Deus, reſpicis, alme, nefas?
Quid, ſcelerate venis, dices, divinaq; libas,
Nec reverenter adis ora tremenda Dei?
Hei mihi quàm tantæ formido ad fulmina vocis!
Quàm gelidus currit per mea membra tremor!
Sed vindex tantùm proſternet culpa nocentem.
Quem peccaſſe piget, non erit ille nocens.

SYMBOLUM LXXXII.

TENERAS DEFENDO A FRIGORE MYRTOS.

TEneras heic & pubeſcentes ſiſto myrtos, quas ſollicita tegit manus, ne frigoris inclementiâ rigidiq; aeris afflatu affligantur correptæ, & enecentur: ſed ut grato illo circumamictæ tegumento adoleſcant ſecuriùs, ac radices altiùs fortiusq; agant. Juventutis teneræ adumbro educa-

tionem,

tionem, quam ſicut nimius gubernatorum rigor, & ingrata aſperitas affligunt, ita lenitas ac manſuetudo tegunt, ut fortiore animata ſpiritu ad res præclaras creſcat. Semper nocuit ingrata illa moroſitas, quæ ſine ullo diſcrimine, eadem aſperitate, tam maxima, quàm minima adoleſcentiæ vitia caſtigat, & intempeſtivo rigore comminuit teneros ſurculos, qui blandiore curâ fovendi erant. Quippe Juvenilis illa ætas, poſtquam nimio illo rigore concuſſa eſt, aut in nimiam deſcendit contumaciam, aut in ſtolidam degenerat ſimplicitatem: ſtupefactô per importunam aſperitatem ingeniô, ut nullâ deinde ratione tam facilé ad vitia, quàm ad virtutes perferatur. Unde præclari iſti tandem fructus proveniunt, ut hi fœdam, tam in moribus geſtibusq;, quàm in verbis oſtendant meticuloſitatem & inconſtantiam; illi miſerando ſemper mœrore langueant, ac animi ægritudine quadam naturales amittant mentis vires, nullo deinceps pretio recuperandas: alii ſuis immerii deliciis terant ſuos vitæ dies, omnis virtutis & gloriæ immemores: cæteri obſtinatâ ferociâ partim ad crudelitatem, partim ad libidinem, aliaq; vitia intemperanter agantur. Nam animus, dum duritate intempeſtivâ ſibi omnes videt occludi deliciarum vias, injuriæ hujus impatientiſſimus, deinceps liberioribus annis, confuſo ſpiritu ſuas ita perſequitur voluptates, ut nominis ſui familiæq; honorem parùm æſtimans, plurima indecoré committat, quæ aliàs liberiori ingeniô fruitus omiſiſſet. Tunc ex rigida tutelà emancipatus, ubi apertum videt deliciarum campum, præcipiti curſu ad voluptates fertur, ſeriarumq; rerum hoſtis, ſe illis intemperanter ſatiare rebus cupit, á quarum exiguo uſu tantum per rigorem hactenus detractus fuit; ſimilis feré iis, qui ubi inquietis vigiliis conſumſére noctem, altiore gravioreq; matutinô ſomnô jacturam illam compenſant. Ac quanquam ab una aut altera parte quidquam corrigatur: attamen inſitus ex antiquo rigore metus, impreſſaq; animo confuſio illud efficient, ut nunquam ad illam glorioſam perveniant vitæ famam, ac ii, qui liberali atq; amicâ manſuetudine ad virtutem deducti, liberiori fruuntur ſpiritu, decora ſua generoſitate gaudentes. Proinde melius eſt, frænari ardentiſſima Juventutis deſideria, quàm unô impetu penitùs extingui: melius eſt manſuetudine, quàm aſperitate tenellas illas tractare arbuſculas, ut radices validiùs concipiant. Honeſta lenitate conciliatur amor: ſed intempeſtiva moroſitas irreconciliabile ſemper ſecum fert odium, & rem magis dejicit, quàm erigit.

Littora myrtus amat, Veneri eſt gratisſima myrtus,
Perpetuoq; virens ſervat honore decus.
Sed tu creſcentem tueâre à frigore ſtirpem:
Mollior eſt, primis dum nitet ipſa comis.
O quoties cecidit primæ lanuginis annis,
Dum Boreas gelidam ſparſit ab axe nivem!
Dura alias deceant. quæ primo flore tenella
Luxuriat, teneram poſtulat illa manum.

SYMB. LXXXIII.

SYMBOLUM LXXXIII.

MIHI DESTINET ÆTHER.

SAnctiùs autem educatio procedet Juventutis, ſi Pietatis ſtudium inprimis inculcabitur; quæ ubi ſemel in animo adolevit, illos ſecum fert felicitatis fructus, qui hominem veré beatum & fortunatum efficiant. Præſertim omnia vitæ ornamenta exſpectet á cœlo, neq;

neq; intempeſtivis ea ardens cupiditatibus invadat, quum de ſua directé judicare nequeat vocatione, niſi ea jam ſit in actu, & Deo placere illam intelligat. Certum enim eſt, Deum immortalem ex ſingulis hominum generibus hos ad illa, alios ad diverſa obeunda munera deſtinâſſe: de quibus malé judicat homo, dum cupiditatum ſuarum fervore æſtuat; quum Deus imprudentes ſæpe, & aliud cogitantes ad clariſſimi facti gloriam improvisò excitet, ut ejus ſolam adfuiſſe manum, ipſe eventus oſtendat. At licitum tamen ab illo flagitare ea, quæ nobis noſtrum honeſtâ ambitione agitant animum, ut ſi ad ejus pertineant gloriam, voluntatiq; placeant, illa poſſimus exſequi. Hoc ſenſu non damnanda eorum cupiditas, qui Majorum ſuorum æmulari gloriam, & bellicâ inclareſcere laude cupiunt; quum & pié poſſe geri bellum conſtet, ubi libertas ac religio defendenda ſunt; & tunc ſanctè arma induantur, ubi ea Deus deſtinat. Is dum ex omnibus ſuis gloriam exſpectat operibus, nobis nihil præſtabilius conſultiusq; agendum relinquit, quàm ſi nos noſtraq; deſideria ſubjiciamus ejus voluntati, illudq; petamus, ut ea tantùm patiatur nos exſequi, ad quæ ille nos ſapientiſſimo ſuo arbitrio deſtinavit. Ac cæterarum quidem rerum auſpicia, quæ aliunde ſumuntur, exitu ſuo deficiunt: hoc unum certiſſimum & ſanctiſſimum eſt, nihil auſpicari aut aggredi velle, niſi quod Deus juſſerit.

Scilicet ingentes volvis ſub pectore curas,
Et ſpondes fronti laurea ſerta tuæ.
Impatiensq; moræ fulgenti accingeris enſe,
Ut mucrone metas proxima quæq; truci.
Sed miſer incaſſum ſævis? non deſtinat æther
Hæc deſiderio læta trophæa tuo.
Nil noſtris agimus votis, cæleſtia votis
Si non reſpondent Numina prona piis.

(:o:)

Qui rutilus pendet mediis é nubibus enſis,
Hunc protenſa quidem pollice dextra notat.
Sed nihil affecto temeré, nihil ambio quicquam,
Nec cupidâ mea mens ambitione flagrat.
Non opus, ut quæram, gladium ſi deſtinet æther;
Sponte vel in noſtram decidet ille manum.
Quod pia Fata volunt, certó cum tempore fiet;
Sed ſpe præripiam, quod pia Fata volunt.

SYMB. LXXXIV.

SYMBOLUM LXXXIV.

QUÆQUE SUO DECORA LOCO.

INter cunctas vitæ humanæ virtutes, Deus omnibus ferme rebus antepoſuit amorem, ut invicem bonâ concordiâ atq; ſincerâ amicitiâ alter alterum colat obſervetq; : damnatis mutuis odiis infeſtoq; deſpectu, quum omnes pariter ad decorandam Dei Eccleſiam Civitatemq; accerſiti ſimus.

ſimus. Intuemur diverſi generis columnas, Joniis, Doricis, Corinthiis artibus diverſas, quæ tamen æquò ornamentô unum inſigniunt palatium, dum quæq; ſuô poſita locô, ſuisq; deſtinata uſibus, majore excellentiâ auget ſtructuræ dignitatem, præſtanti diverſitate inſignem. Nos quoq;, qui non ſolùm diverſâ naſcendi ſorte diſtinguimur, ſed etiam ingenii artisq; imparibus gaudemus donis, oportet deſpicere neminem, aut proximi noſtri expolitas minùs, eminentesq; faſtidire virtutes, ſi ipſi altioribus præſtamus dotibus; quum & illum ſuo loco decorum Deus collocet, etſi tantis eum muneribus non ornaverit. Sed & eadem poſtulat ratio, ne alteri ſuas invideamus virtutes, & diro hinc livore contabeſcamus: quum etſi minores nobis adſint dotes, locô tamen noſtrô pulchri inſignesq; ſtemus. Si me ipſum adſpicio, me quibusdam video antecellere virtutibus, quæ alteri haud acceſſére: ſed & me quibusdam implicatum vitiis animadverto, quæ alios non contaminant. Ita quisquis ſua bona ac mala poſſidet, omnesq; nævis noſtris laborantes, nihil habemus, quod non alter alteri exprobrare poſſit. Quod ſi tamen Te ab aliis diſtinxit divina benignitas, & majoribus virtutum fortunæq; ornamentis ſuſtulit, illud ſubmiſſiore agnoſcas animo; teq; tanto magis obſtrictum exiſtimes, ne excuſſo abjectoq; amore, pulcherrimum ſocietatis humanæ fœdus violes, aut diris odiis illud ſanctiſſimum rumpas conſortium, quo communis omnium Parens Deus, nos in hoc terrarum orbe conjunxit.

Multiplici variæ ſplendentes arte columnæ
Stantq;, manentq; ſuo quæq; decora *locô.*
Jones hanc, aliam Dores fecére: ſed ambæ
Non obſcura ſuæ nomina gentis habent.
Quæq; placet, ſtat cuiq; decus, ſtat gratia cuiq;,
Nobilis & propria qualibet arte nitet.
Diverſi diverſa tenent. Sed in ordine quivis
Ecce ſuo pulcher, ſi facienda facit.

(:o:)

Non eadem lux eſt aſtris, non flumina rivis,
Et varia hic totus corpora Mundus habet.
Non eadem tua dextra, Deus, conceſſit iisdem
Munera, non eadem gloria rebus ineſt.
Ordine quisq; ſuo, ceu pulchra columna, niteſcit,
Si facienda facit, ſi fugienda fugit.
Tu, quamcunq;, Deus, me juſſeris eſſe columnam,
Si placeam cælo, ſat mihi pulcher ero.

SYMBOLUM LXXXV.

DIVERSUS ET IDEM.

QUod pulveri accidit nitrato, ut diſpare effectu ſuas exſerat vires, idem in hominum genere obſervamus, in quo diverſi aliiq; ſæpe videntur qui tamen iidem erant. Ac pulvis quidem pyrius nudo impoſitus lapidi, nulloq; ſtipatus firmatusq; vinculo, ubi flammam

concepit, ſine ullo ſtrepitu noxaq; in deſpiciendum convertitur fumum, ſimulq; evaneſcit. Idem veró ubi mortariis ac tormentis bellicis demerſus eſt, ferroq; ſtipatus, concepto igne erumpit, horrendoq; mugitu in cœlum tonans, ſerpentibus undiquaq; flammis, volitantium pilarum procellam ſpargit, virorumq; ac mœnium ſtrage, altoq; cinere ſubjectos laté campos obruit. Priori compato ignavam mortalium vitam, quæ otio ſuo ac puſillanimitati inhærens, ſine ſtrepitu inglorié evaneſcit, nullo virtutis negotio laudanda. Sed poſterioris vim adumbrabit homo, quem Deus ad præclara facinora deſtinat, generoſoq; agitatum ſpiritu, egregiis rebus admovet; quibus ille decoré perfunctus, famam roburq; virtutis ſuæ laté diffundit. Hic etſi idem cum cæteris ſit hominibus, diverſum tamen ſe agnoſcit; quum diſpar utriusq; effectus, illum digniſſimæ inſerat gloriæ, hunc inter pudendum torporem deſtituat. Nec tamen in ignavorum numero ponam eum, qui á rebus aliquibus, quarum tractatione alii ſe extollunt, naturali quodam odiô averſus, nihil potiùs agit, quàm ut ſe inimico immiſceat negotio: nam iſte ad alias adſpirare poteſt occupationes, quæ non minorem famam mereantur. Sed id demum damnandum otium eſt, quod hominem lethali quodam occupat veneno, ut prohibitis voluptatibus immerſus, ſuos vitiorum inſaniâ inquinet dies, ſomnoq; & ventri tantùm deditus, inſtar pecudis, inglorié conſeneſcat.

Anguſto pyrius compactus carcere pulvis
Admoto durum disjicit igne globum.
Vi disrupta volant tremulas fragmenta per auras,
Altaq; terribilis concutit aſtra fragor.
Aſt ubi nitratus liber ſine carcere pulvis
Ardet, ibi innocuô ſurgit in alta ſonô.
Non vis ſemper ineſt eadem validisſima rebus;
Sed ſua quæq; loco convenienter agunt.

(o)

Omnis homo rerum non ſemper idoneus Auctor,
Nec digné ſemper, quæ facienda, facit.
Si moveat cupidam divina vocatio mentem,
Viribus inſtructus tum valet ille ſuis.
Tunc valet, effectus tunc edit ubiq; ſecundos,
Atq; vocante Deo fortiter urget opus.
Vis, ut agam, Deus alme, voca, Deus inſtrue mentem,
Et quæcunq; jubes juſſa, vocatus agam.

SYMBOLUM LXXXVI.

SUOS SERVENTUR IN USUS.

ETiam prædominantes hominum cupiditates, quanquam valido ardore ferantur ad promovendam alicujus virtutis dignitatem, retineri debent, ut deinceps commodiori occaſione, & majori utilitate poſſint impendi, atq; cum laude extolli. Prudens ſagittarius lethiferis ar-

matus ſagittis, nunquam eas fruſtraneo uſu emittit in aerem, jactuq; intempeſtivo perdit: ſed illas adverſùs hoſtes, & feras incurrentes præſtantiore commodo ſervat, & ne ſitu contactuq; corrumpantur, ſollicité in theca cuſtodit. Quisquis mortalium honeſtiſſimâ flagrat ambitione, ut ſuam propaget nominis famam, ubi deſtinatum à Deo tempus nondum illuxiſſe agnoſcit, recté patienti atq; tranquillô exſpectat divinam voluntatem animô, ardentesq; ſuas cupiditates ad illud reſervat momentum, quo exſeri eas ſuam in gloriam ſummus ille Arbiter juſſerit. Ac tametſi res ſæpiùs haud ſecundùm noſtrum promoveantur votum, attamen divina haud emanens gratia, ubi cenſuerit juſtum adveniſſe tempus, tarditatem illam majore compenſat benignitate, ac feliciore demum efficaciâ promulgat, quæ nos anticipato fervore in nobis agi ſenſimus. Quod ſi veró nunquam permittet, ut affectus noſtri ſuo gaudeant propoſito; illud cenſendum eſt, adverſa Deo noſtra fuiſſe vota, quæ ex amore cupiditatum noſtrarum, & imaginatione vana ſuſceperamus. Utcunq; autem placeat Deo, ſive maturé, ſive ſeró, ſive nunquam noſtris indulgere deſideriis, quibus ad honeſtarum rerum actiones famamq; adſpiramus; id ſemper neceſſum eſt, ut ejus gratiam dejecto atq; patienti exſpectemus animo, & nos haud invitos ſervari in eos patiamur uſus, quibus divina approbatio nos noſtramq; vitam deſtinavit.

Prodiga lethiferas emittit dextra ſagittas,
Et volat in vacuas præpes arundo plagas.
Quid facis? hæc uſu perierunt ſpicula nullo,
Nec ſunt vulneribus nobilitata ſuis.
Debebant medios torqueri tela per hoſtes,
Aut ferri in jugulum, ſæva leæna, tuum.
Felix, qui pharetris geſtat ſua tela recluſis,
Si pavidum terrent juſta pericla caput!

❧:(o):❧

Sunt mihi ſtridentes lethali felle ſagittæ,
Quas tulit in pugnam Colchica virgo trucem.
Has arcu emittam, ſi me ferus occupet hoſtis,
Aut ruat in noſtrum bellua ſæva latus.
Nunc pharetris clauſæ tantos ſervantur in uſus,
Seu ſera hos tulerit, ſeu hodierna dies.
Quid, pueri, ejicitis veſtras per inane ſagittas?
Sæpe immaturus perdidit arma furor.

SYMB. LXXXVII.

SYMBOLUM LXXXVII.

DONEC ATTIGERIT.

ADhuc noſtram ſagittæ lubet comparare vitam, ſed tali, quæ ad ſcopum deſtinata, tamdiu per aerem volitat, donec præfixum locum attigerit. Violentiore arcu emiſſa, facilé perrumpit ventum imbremq; , qui ſe tranſeunti opponunt : & nec requieſcit, nec moratur in

itinere, quum ad ſcopum properet, quò dirigitur à collimantis manu, & torquetur. Nobis ad divinam gloriam collimantibus nihil debet eſſe obſtaculo, quanquam orbis, & quicquid ipſi inſedit malitiæ, huic laudabili ſe opponant propoſito, ſed perſequendum omni ſtudio conſilium, quô ad ſanctiſſimum illum ſcopum contendimus. Si rebus impedimur adverſis, ſi invidia & obtrectatio, pietatis cultoribus ſemper infeſta vitia, ſe objiciunt, ſi ipſa noſtra imbecillitas conſilium fruſtrari videtur: inſtare propoſito lubet, donec id attigerimus. Nec ardorem noſtrum frangent ulla obſtacula, quum preces noſtræ ſagittis potentiores perrumpant occurrentem tempeſtatum vim, & fortiùs per acerbitates ipſas animata, ad ſcopum ſuum properent. O quanta gloria eſt, hoc pulcherrimum conſilium inſigniore coronare actione, eamq; metam attingere, quam animæ noſtræ benigniſſimus Deus poſuit! Sed & ille, ſi minùs feliciter hunc petamus ſcopum, interna animi noſtri voluntate contentus eſt, noſtræq; ſuccurrit debilitati: quæ interceſſione & meritis Jeſu Chriſti ſubnixa, tandem ſolenni extolletur gloriâ, ultimæ metæ immortali ſcopo acquiſitô.

Quàm mea ſe celeri ſubducit vita volatu!
Heu ruit, ut nervô miſſa ſagitta ſuo!
Et volat, & lapſis fugit irrevocabilis annis,
Jamq; ſubit metæ ſigna ſuprema ſuæ.
Nec tamen accuſo fluxæ diſpendia vitæ,
Si rectè ſummum tango petoq; ſcopum.
Hoc unum, Deus alme, meæ concede ſaluti,
Ut digitis fuerim miſſa ſagitta tuis.

Excuſſo properè volat irrevocabilis arcu,
Et petit oppoſitum miſſa ſagitta ſcopum.
Talis inoffenſo cupio contendere curſu,
Quo cupis, ut tendam tramite, magne Deus.
Lex tua ſancta ſcopus, timidos quò dirigo greſſus,
Anxia quò mentis torqueo tela meæ.
Improbe, ne noſtram remoreris, ut ante, ſagittam!
Illa volat, donec tangat anhela ſcopum.

SYMB. LXXXVIII.

SYMBOLUM LXXXVIII.

NON DEVIA COECA SECUTUS.

TRitum eſt, Virtutem in medio conſiſtere; unde & rectô ad eam itinere contendendum, non ad dextram aut ſiniſtram deflectendum, homines ſapientiſſimi præcepêre. Nos in orbe terrarum, veluti in denſa vagamur ſylva, & facillimé á regia via deflectentes, devia cœca ſequimur:

ſequimur: dum aut nimiæ noſtræ conſilii ſecuritati, divinum cultum negligimus, aut ſuperſtitioſo nimis timore turbati, ſupremi Numinis gratiæ diffidimus. Ad primum illud vitium plerumq; aberramus, ſi noſtro nimiùm indulgentes genio, magnitudinem opum potentiæq; noſtræ intuemur: quippe animus hac deliciarum dulcedine victus cupiditatibus ſuis tantùm inhæret, avaroq; acquirendi augendiq; lucri fervore ſtimulatus, & planè confuſus, ſacra & profana inſolenter miſcet. Tunc facilè rerum terreſtrium confidentiâ ſe erigit, & pleno gradu ad devium impietatis tramitem contendit, rerumq; ſuarum amore ſeductus contemnit ipſum felicitatum omnium fontem, gaudiorumq; optimam originem. Nec levius alterum vitium, ad quod ſuperſtitionis pervenitur viâ, dum ambitioſa pietate turbati omittimus ſolidum robuſtumq; Pietatis iter, & per prærupta ire diverticula gaudemus. Cujus pravi erroris duæ potiſſimùm cauſæ ſunt; quarum prima eſt ipſa Melancholiæ vis, quæ plurimis ſollicitis cogitationibus divertit mortalium judicia, ut intempeſtivè anxii timidiq; ſe ſcrupuloſæ adſtringant religioni, duraq; & rigidâ pietate blandum placidumq; Dei cultum commutent. Altera eſt hypocriſis, quæ originem ex arrogantia & ſuperbia trahens, ſimulatum pietatis introducit genus, & internâ diffluens malitiâ, externâ larvâ rigidum pietatis ſtudium præ ſe fert. At nobis recta illa placet via, quæ ſinceritate ac robuſta pietate inſignis, nos ad integram atq; perfectam ducit felicitatem, nullo unquam tempore violandam.

An ferar ad dextram, patulis ubi ſemita clivis
Et tumet, & rurſus valle frequente ſedet?
An tendam ad lævam, raris ubi ſemita ſulcis
Implexo cæcum tramite verſat iter?
An mediam calcabo viam, quæ tramite recto
Et trito certum calle miniſtrat iter?
Hoc properè faciam; mediô tutisſimus ibo;
Nec fraus decipiet tramitis ulla gradum.

Ut variis currunt homines ambagibus acti,
Et ſuus huc illuc quemlibet error agit!
Ille per ignotos calles, cæcasq; latebras
Gaudet ſæpe ſuos ferre referre gradus.
Hic cupit implexo properare per avia calle,
Atq; placet nullo ſemita trita pede.
O felix, recto legitur cui ſemita ductu!
Dextra tegit vitium, fraude ſiniſtra ſcatet.

SYMB. LXXXIX.

SYMBOLUM LXXXIX.

MORTEM DABIT IPSA VOLUPTAS.

QUanta miſeria ſit eorum, qui ſuis indulgentes voluptatibus, ventri gulæq; obediunt, & corporis ſe ingurgitant deliciis, admonet nos ex minimis animalculis viliſſima, muſca, quæ butyrum deglutiens, dulci hoc veneno ad mortem nutritur. Nam nefandæ mortalium cupidi-

cupiditates, ubi corporis ſervitio, luxuiq; animum mancipàrunt, & vires utriusq; immaturâ imbecillitate conſumunt, & ſuavi venenô nutriti, mortem æternam ſibi depaſcunt. Nam ubi natura nimio cibo & potu oppreſſa, aut aliis voluptatibus defatigata perdit valetudinis vim judiciiq; ſenſum, tunc & Deo & hominibus ingrata, ad nullum ampliùs uſum apta, peſſimo hoc nutrimento acquirit, ut vires ante tempus langueſcentes, tandem indecoro pereant fato, omnibus mortalibus inprimis præcavendo. Atq; hi dum dediti corporis gaudiis, vitam cum belluis communem tranſigunt, oſtendunt animam ſibi eſſe oneri, quum eam per luxum atq; ignaviam peſſundent, & incultu atq; ſocordiâ torpeſcere ſinant. Quorum tamen conditio tolerabilior foret, ſi veluti pecora, pernicioſa lubidine capti, vitam ſilentio tranſirent, & ut vitam, ſic mortem eandem cum iis obtinerent: nunc poſtquam per voluptates corpus defluxit, anima diro ulterioris mortis pœnæq; cruciatu laceratur.

Illecebræ infames, turpis mala gaudia mentis,
Et ſcelerum mater, deſidiæq; parens;
Cede meis properé tectis damnoſa voluptas,
Nec mentem fœdet tetra libido meam.
Non tantùm nocet ira Deûm, nec tela, nec hoſtes,
Quantùm prava noces mentibus una piis.
Sic dum molle capit temeraria muſca butyrum,
Illa voluptatis gaudia morte luit.

Paſcitur appoſitô temeraria muſca butyrô,
Inde illi gelidæ cauſa parata necis.
Paſcitur ad mortem. Fugite hinc, latet anguis in herba;
Dum paſci gaudet ſtridula muſca, perit.
Sola nocet, turpisq; emitur vel morte voluptas,
Et valet in clades ingenioſa ſuas.
Sperne voluptates. divis ſe mentibus æquat,
Pectore qui caſto ſuevit adire Deum.

SYMB. XC.

SYMBOLUM XC.

QUID JUVAT?

EX iis vitiis, quæ animum á recta pietatis via abducunt, maximè eminet avaritia, quæ ubi ſemel in animum influxit, eundem quaſi vinculis conſtrictum alligatumq; tenet. Neq; enim noctes dieſq; aliis eum agitari patitur cogitationibus, quàm quibus inſatiabilem auri

expleat ſitim ; ad quod obtinendum miris modis excruciat animum , nihilq; penſi habens , eum in maximas ſæpe fraudes impellit , & in perjuria , crudelitatem , omnemq; aliam improbitatem fœdé ſeducit. Ac turpius hoc vitium eſt, quòd quum alia deferveſcere plerumq; ſoleant ætatis deflexu, hoc vires ab annorum ſumat acceſſione , & in immenſum in ſenilibus quoq; animis excreſcat. Unde certé ſi ullum ab ineunte ætate propellendum ex pectore noſtro crimen eſt , hoc ipſum avaritiæ crimen erit : quum ſi ſemel occupaverit animum , evelli nequeat. Quod facile factu erit , ſi nobiſcum reputemus miſerrimam eorum conditionem , quos pecuniæ ſtudium habet ; qui in mediis opibus eſuriunt, & quo plùs poſſident, plura inquieto animo expetunt. Et quid juvat omnia poſſidere , ſi abſente divina benedictione recté tuis frui nequis fortunis ? Tantalus , eó graviori ſupplicio afficiebatur , quòd & toto corpore immerſus aquis ſedare ſitim , & pendulis ante ora pomis , explere famem nequiret. At ille demum opulentus eſt, qui quanquam externas ſibi affluere divitias videat, animum tamen iis non mancipat, ſed internum aliquid eſſe agnoſcit , quod locupletem veré hominem reddat. Talis in omnibus externis rebus nullam hilaritatis aut quietis cauſam invenit, ſed faſtidit fallacem earum dignitatem , aliasq; quærit opes , & ſplendore , & perpetuitate beatiſſimas.

Quæ capiti incumbunt , fugientia poma laceſſit
Pauper , & in mediis Tantalus optat aquis.
Quid juvat *immergi liquidis humerotenùs undis ,*
Si poſſit nullam pellere lympha ſitim ?
Quid juvat , *heu capiti ramis hærere gravatis ,*
Si fugiant cupidas , aurea poma , manus ?
Malo frui paucis , & cœlo reddere grates ,
Quàm miſer in multis ſemper egere bonis.

(o)

Tandem pœna meo par eſt inventa furori ,
Quo me dira diu cura momordit opum.
Inter opes opibus careo , fulvôq; metallo
Plenum vexat adhuc non ſatianda ſitis.
Ora fame pallent , tenuant mea corpora curæ ,
Et mentem terrent ſomnia dira meam.
Tantalus heic ego ſum , qui poma fugacia captat,
Cuiq; vel in mediis quæritur humor aquis.

SYMB. XCI.

SYMBOLUM XCI.

FRUCTUM, NON STIRPEM AMBIMUS.

NE temeré cuivis exteriori credamus imagini, ipſa hominum levitas & avaritia evincit; quæ dum omnia ad ſuum dirigit lucrum, tam familiaritatis ſanctioris pietatem cum Deo, quàm mutuæ amicitiæ negotia cum homine, ad ſolius utilitatis regulas metitur. Quales aves illæ, quæ

ceraſum arborem fructibus inſignem catervatim circumvolitant, & ſtirpem propter eſcam adeunt, ambiuntque. Multi Deo ſe conſecrant, animamq; & corpus addicunt: ſed ut terreſtribus ille donis compenſet pietatem iſtam, ut muneribus ornet devotos, ut potentiâ, viribus, auctoritate cultores tanti Numinis in his terris extollat. Ipſius pietatis amore pauci iſtas ſibi leges imponunt, ut in ſolum Deum intenti animum ab illecebris Mundi abſtrahant, viamq; ingrediantur aſperam, & calamitatibus miſeriisq; pleniſſimam. Pariter multi in amicitiæ ſacra tranſeunt cum aliis, ſed ut proprium adjuvent rerum ſuarum incrementum; quod ubi ſemel obtinuére, ingrato eos deſerunt deſpectu, quos ſimulato favore coluerant. In quorum numero potiſſimùm ſunt adulatores, qui ex præſcripto libidinis, quicquid cum amico agunt, ad commodum & lucrum ſuum dirigunt. Humilitatem in converſatione & familiaritate affectant, ut tutiùs fraudes condant: ſerviliter in verba alterius jurant, ut egeſtatem aut ambitionem ſuam exſatient. Sed haud ſervant vultum, ſi ſuum fortuna vultum immutat: quippe ſorti proſperæ, non adverſæ ſe addixére. Rurſus non abſimiles iis avibus, quæ fructibus deſpoliatam arborem, hyemis inclementiâ torpentem, frigidiùs parciusq; ambiunt.

Ecce catervatim volucres per inane volantes
Hac cupiunt faciles figere ſtirpe pedes.
Non tamen his viduata placet ſine fructibus arbor,
Nec ſtirps nuda ſuas, ſi generavit, opes.
Commoda ſola petunt; qui pendet ab arbore fructus
Allicit aërias ſolus & unus aves.
Utilitate ſuos populus metitur amores;
Vel cœlos linquet, ſi nihil inde capit.

Vilis adulator nutum ſe vertit ad omnem,
Blandiloquus linguâ, blandior obſequio.
Hoc agit, ut picto jaceat felicior oſtro,
Turgeat & multo vaſta crumena lucro.
Incumbant adverſa Tibi: mox deficit ille,
Languet amicitiæ gratia, languet amor.
Propter opes colimur. ſi fulvum miſeris aurum,
Deſeret & magnum turba profana Deum.

SYMB. XCII.

SYMBOLUM XCII.

SED NON CORPUS ERAT.

JUvat adhuc ſinceram atq; falſam amicitiam in hac intueri imagine, & illam ſtatuæ ipſi, hanc ejus umbræ comparare. Illa decoris conſtructa membris, ſolidoq; metallo compacta, pulchritudine ſuâ robuſtâ, omnibus eſt ſpectaculo atq; admirationi: hæc ejus umbra, quæ etſi lon-

etſi longiore ſæpe imagine formâq; per terram ſe projiciat, inſtar fumi habetur, nulloq; firmata corpore, exiguum poſt tempus abolctur. Multi quidem á ſimulata decepti fuére amicitia, ut falſo ſinceritatis veſtimentô obductam, pro vera integraq; habuerint: ſed hæc tandem inconſtantiæ vitiô ſe prodidit, inaniq; umbrâ ſubmotâ artificium ſceleris aperuit. Vera fraudis omnis ignara, ſcelerisq; pura in ſincero conſiſtit pectore, quæ amicis in tempore, & ingraveſcente neceſſitate, partim candido conſilio, partim aliis remediis ſuccurrit; quæ eadem in adverſis rebus, ac in ſecundis, quum ſortem amici communem ſibi eſſe ducat: quæ paritatem in congreſſu, veritatem in familiaritate poſtulat; quæ deniq; nullum aliud emolumentum munificentiæ ſuæ exigit, quàm ut firma ipſa atq; mutuo in amore conſtans perſeveret. Simulata autem nil niſi proprium intendit commodum, magnificisq; atq; externis oſtentationibus repræſentat ſcenam prolixi amoris; quem tamen in ipſa neceſſitate, & rerum mutatione infelici facilé deponunt leves hi amici, tantoq; miſeros ſæpe proſequuntur odio, quanto olim amore coluerant. Et hæc illa quidem præclara amitia eſt, quæ nunc apud maximam hominum partem viget: nam qui veram illam apertamq; amplectuntur, ſimplices exiſtimat ſeculi improbi malitia, eosq; demum ſummis extollit laudibus, qui tempori callidé inſervientes, aliud ore, aliud pectore clauſum geſtanr, & utilitare propria, fraudibus, diffidentiâ, nomen amicitiæ metiuntut. Sed bone Deus, qualis hic eſt deteſtandus vivendi modus? quæ hæc peſſima in humano conſortio levitas, ut externam ſimules amicitiam, &释internô odiô flagres? Quod ad me attinet, potiùs inter urſos atq; leones vitam tranſigerem meam, quàm inter hos homines, quum faciliùs apertum eorum furorem, quàm clandeſtinas horum fraudes, operta blanditiis odia, fallacesq; riſus evitarem.

Sole ſub adverſo præſens habet umbra figuram
Corporis, at dempto corpore corpus abeſt.
Umbra levis vacuam ſublato corpore formam,
Nil ſolidi, quamvis forté putetur, habet.
Ut celer abſceſſit nocturno tempore Phœbus,
Jam brevis umbra fugit, quæ modó viſa fuit
Fraus aliquam veri ſpeciem ſub imagine falſa
Sæpius incautis objicit atra viris.
Sed fugitura brevi; ſi preſſiùs omnia luſtres,
Nil adeó ſolidi, nilq; vigoris habet,
Non amo fucatam, nec amas, Deus optime, mentem:
Pectus amas ſolidæ dexteritatis amans.

SYMBOLUM XCIII.

ET OBDUCTA LUCET.

VEritas clariſſimo comparanda lumini , nunquam extinguitur , aut inſtar vulgaris ignis conſumitur : perpetua enim lux eſt , quæ nullo obduci tegiq; poteſt tegumento , quum omne ſibi objectum obſtaculum illuſtribus tranſeat radiis, Solem ſerenitate antecedens.

Ipſa vera pietatis anima, eam ſolida confirmat virtute, ut aliis juſta dignitate præſtantior, meritó omnium prima habeatur: inde & Deo gratiſſima, qui in veritate ſuum á nobis exerceri cultum voluit. Itaq; quum puriſſimâ & ſolidiſſimâ ſuâ vi virtutes cunctas commendet, & omnium vitiorum hoſtis ſit; viciſſim ab his, veluti infenſiſſimis exagitatur inimicis, dum ſcelerato flagrantes odio mortales, omni modo conantur eam deſtruere, nocte ſua & tenebris delectati. Sed neq; obſcuris, neq; manifeſtis unquam machinationibus oppriment hoc clariſſimum veritatis lumen: nam ſicuti candelæ ſplendentis lux non obducto velari ita poteſt pannô, quin ſuos transmittat radios; ita longé fortiùs excellens veritatis ſplendor tranſit nubem illam, quam impietas illi obvolvit. Hæc facilé clandeſtinas atq; ſecretas aperit nequitiæ inſidias, illasq; adeó confundit, ut earum ſcelere penitùs in lucem protracto, quisq; agnoſcat pravitatis magnitudinem, etſi pulcherrimo juſtitiæ probitatisq; velamento ſe abſconderat. Id enim divinæ placuit juſtitiæ, ut per veritatem peſſima ſceleratorum proderentur conſilia, illiq; confunderentur, qui ingenioſo crimine acuti, falſo artificiô tegere animum, & omnia miſcere fraudibus ſtuduerant. Quorum obſcuram malitiam, fœdasq; machinationes manifeſtat ſuprema illa veritas, ut cæteri mortales pudendo hoc eventu territi caveant á mendaciorum fraudisq; nequitia, & ſinceré atq; pié coram Deo ambulent.

Undiq; prætenſo candela tapete refulget,
Et ſpargit radios ad latus omne ſuos.
Si te poſſe putas omnem præcludere lucem,
Deſipis, illa ſuum mittit ubiq; jubar.
Non poterit penitùs tolli lux aurea Veri,
Tecta ſuum ſpargit ſemper in aſtra decus.
Si tegitur premiturq; diu, tamen illa reſurgit,
Et tandem é nigra nocte ſepulta redit.

(o)

Sperabas, mea mens, multâ te tollere laude,
Si fraus ingenium verteret usq; tuum.
At Veri nequiit tolli lux candida ſancti,
Confuditq; artes pæna ſevera tuas.
Incorrupta fides, & fallere neſcia virtus,
Semper honoratum tollit in aſtra caput.
Sis recti veriq; tenax. hæc gloria nunquam
Deſerit Auctorem, ſi moriâre, ſuum.

SYMB. XCIV.

SYMBOLUM XCIV.

OMNES DIFFUGERE UMBRÆ.

QUamobrem nemo falſam illam induat opinionem , illud facinus nocte atq; caligine obrutum iri , neq; ullo unquam tempore ex tenebris emerſurum , quo improbé flagitioſeq; animum fœdavit. Habent peccata hominum atq; flagitia ſpectatorem & vindicem Deum,

qui tecta & inulta ea eſſe non patitur, ſed cuncta illuſtrat, ut noſtra ab omnibus cupiditas, ſcelus, improbitas, audacia manifeſtò teneatur. Nihil opertum adeo eſt, nihil adeò abſconditum, quod non iſte videat, non obſervet, non puniat. Quis umbram ſuam, noctemq; ſatis teget, ut hoc fulgente Sole non agnoſcantur? Et quum eam Solis iſtius, quem quotidie orientem occidentemq; conſpicimus, vim eſſe videamus, ut incultos obſcurosq; intret parietes, & ſereno lumine omnes umbras diſpellat; quâ ſecreti fiduciâ Creatorem illum rerum omnium, Rectorem, & Arbitrum fallere nos poſſe exiſtimabimus? At amemus diem, quum lucis ſimus filii; amemus veritatem, quæ á quocunq; eſt, certé á Deo eſt; fugiamus dolos, fraudes, injuſtitiam, cæteraq; noctis opera, quum hæc magnas peccati pœnas ſecum trahant. O quam miſerrima hæc eſt vita, quæ compreſſa ægritudine, non vitalem haurire auram, non jucundum perferre Solis ſplendorem, lumina oculorum violantem, deſiderat! Sed longé majori calamitate lacerantur ii, qui in perjurii, fraudum, injuſtitiæq; tenebris jacentes, nefando metu fugiunt veritatis lumen, neq; ſe oſtendere audent illi, quæ præſentiâ ſuâ detegit ingenioſiſſima etiam ſcelera, quanquam ſecurô admodum tegumentô obducta videantur.

Nox erat, ut turpi mea mens obnoxia facto,
Permiſit ſceleri fræna ſoluta malo.
Utq; ſolet pavidum nox atra accendere furem,
Credebam tenebris crimina tecta ſuis.
At Deus occultam detexit lumine labem,
Pœnaq; ſpectandum præbuit ipſa nefas.
Ne Tibi celanti fas ſit peccare! ſceleſtum
Adſpicit, & punit crimina tecta Deus.

Diffugiunt umbræ, mediô ſi Phœbus olympô
Splendeat, & ſummo tramite findat iter.
Tunc latebras, tunc antra ſubit, piceasq; cavernas,
Et radiis penetrat luſtra profunda ſuis.
Hos quum tu videas Solis, mens noſtra, triumphos,
Quid celare putas Te potuiſſe Deum?
Condere ne credas tua Te peccata tenebris.
Eſt Deus, occultos qui vetat eſſe dolos.

SYMB. XCV.

SYMBOLUM XCV.

TAMEN EST CONSTANTIA MAJOR.

MUndus ſerpente circumvolutus ſapientiam indicat humanam, quæ ex acri judicio, ingenioq; alto profluens, recté vitam civilem ordinat, periculorum diſcutit caſus, & prævidendo ac providendo fortunam ſibi fingit. Quæ etſi ſemper optanda ſit á Deo, ut

 illâ freti,

illa freti, rectè vivamus, cæteriſq; prævalentes arte & judicio mortalibus, digna extollamur laude; video tamen á ſupremo Numine aliquid adhuc impetrari poſſe præſtantius, quo vitam veré beatam efficiamus. De conſtantia loquor, quæ virtus cæteris longé major, nos in perpetua continet pietate, abſtinentiam noſtram confirmat, juſtitiæ curam tuetur, omnibusq; virtutibus robur & perpetuitatem communicat. Quid mihi prodeſt, ſi ſapientiæ prudentiæq; laudibus cæteros antecellam, & tandem turpi levitate, vitiorumq; labe extremos vitæ dies inquinem? ſi levi dolore, aut calamitate preſſus, á pietatis juſtitiæq; ſtudio dimovear? ſi in fidei ſacræ deficiam negotio, cujus conſtantia nos inſerit cœlo, & beatiſſimos reddit? Mihi quidem ſatius erit, ſolâ fidei hujus conſtantiâ, ac laude ad ſacram properare æternitatis tranquillitatem, quàm humanis illuſtrari factis, quæ nullam in morte afferunt conſolationem, quum ſuæ tantùm ambitionis laudibus valida, vanam nominis gloriam poſteris relinquant. Ac in cæteris quidem rebus inconſtantiam excuſaverit humana imbecillitas, quæ ſine prolapſione non conſiſtit: at illa levitas ſemper damnanda, ſemper deteſtanda eſt, quæ fidei ſacroſanctæ conſtantiâ excuſſâ, pietatem hominum religionemq; tempori accomodat, variumq; ac mutabile pietatis genus introducit. Mihi hanc ſolam concedat laudem Deus, ut perpetua mea in ipſum ſit fides, eaq; gaviſus ex hac vita ad exoptatiſſimam illam demigrem felicitatis gloriam, quæ fideles conſtantesq; in cœlo manet.

Terris circumfuſa regit Prudentia Mundum,
Et vaſtum ſerpens circulus ambit opus.
Hæc velut hydra potens totum complectitur orbem,
Et fovet auſpiciis Regna laresq; ſuis.
Sed licet hæc præſtet, tamen eſt Conſtantia major,
Si micat ex factis omnibus illa tuis.
Sola refert palmam Conſtantia, ſola triumphat
Jugiter, & noſtrum ſola coronat opus.

:(o):

Hoc ſtamus, Fortuna, loco. Conſtantia noſtra
Ingenii vincit prælia cauta tui.
Quid vis, ut metuam, quum me quoq; ſidera cingant,
Et mihi ſupremi ſplendeat aula Dei?
Quo recubant Reges, hoc tegmine claudor eodem,
Et mihi, quæ ſummis Regibus, aſtra micant.
Quid moror hunc orbem, dum conſcia Numina ſervo?
Cui præſens Deus eſt, nullibi ſolus erit.

SYMB. XCVI.

SYMBOLUM XCVI.

SE INTRICAT.

INfeliciter muſcis ea cedit temeritas, quâ in aranearum telam imprudentes ſe demittunt: nam filis implicitæ tenuiſſimis, curioſitatis ſuæ luunt pœnas, correptæq; ab inſidiante aranea, ad paſtum mactantur. Sic documento ipſis ſunt hominibus, quàm celeriter in ſuum ruant interitum,

teritum ; qui ex mera petulantia animiq; laſcivia ſe iis immiſcent rebus, quæ & tractatu difficiles, & contactu periculoſæ, neq; utilitatem, neq; gloriam, ſed ex adverſo certam perniciem afferunt. In quorum numero primùm ſunt, qui judiciô ſuô perſcrutari arcana Dei, eaq; ſuæ ſubjicere rationi aggrediuntur: digni, quos in his ſpeculationibus corripiat divina vindicta, & confuſo animo ſpirituq; proſtituat. Quàm multos illa ſublimior cognoſcendi aviditas præcipites egit, iisq; intricavit negotiis, & ſimul perdidit, quibus judicii ſui ſapientiæq; famam extollere ſtatuerant? Sed & ii, more muſcarum, ſe intricant, qui tritam vulgaremq; faſtidientes viam, in rebus civilibus præcipitia tantùm amant, illisq; temeré ſe immiſcent negotiis, quæ ſicuti auſpiciis ſuis ardua, ita eventu periculoſa, triſtem cultoribus ſuis exitum relinquunt. O quot Sejanos hæc ambitio evertit, populoq; præbuit ridendos; qui feliciter lubricam illam negotiorum civilium calcâſſent viam, ſi tuta, præſentia, & obvia, quàm periculoſa, ardua, & ambigua elegiſſent! Semper ſané nocuit difficillimis & à captu ſuo remotis ſe implicuiſſe negotiis; quibus vir prudens facilé abſtinendum cenſet, quum latiſſimum ſatis habeat operum, & honeſtorum laborum campum, in quibus ſalvus ſoſpesq; ingenium ſuum atq; virtutem exercere poſſit.

Dum gracili ſolers diſcurſat aranea filô,
Et leve deſerta ſub trabe nectit opus;
Muſca vago tenuem luſtrat pede ſtridula telam,
Subtiliq; alas intricat hauſta domô.
Quam properé implicitam velox invadit Arachne,
Et prædam cupido lancinat ore ſuam.
Diſcite ſubtilis vitare pericula telæ!
Tutior eſt, ſolidam qui pede calcat humum.

Me quoq;, quum trito ſorderet ſemita calle,
Inſuetum & præceps carpere juvit iter.
Magnarum aggredior perplexa negotia rerum,
Conſilioq; placent ardua quæq; meo.
Sed nimis infido ſuſpenſa negotia filo,
Vix tetigi, & noſtras implicuiſtis opes!
Sic ubi ſubtilem temeraria carpſit Arachnen
Muſca, revincta pedes, triſte pependit onus.

SYMB. XCVII.

SYMBOLUM XCVII.

FACILIS DESCENSUS.

VIrgilianum illud eſt VI. libro Æneidos :

——————— facilis deſcenſus Averni,
Noctes atq; dies patet atri janua Ditis :

Sed revocare gradum, ſuperasq; evadere ad auras,
Hoc opus, hic labor eſt.

Nobis id veriſſimé de iis dicere lubet hominibus, qui omnis pietatis immemores, in cuncta vitia atq; ſcelera præcipites ruunt; facili quidem deſcenſu, ſed ex quo revocare gradum, operis maximi laborisq; ſemper fuit. Lupus aviditate capiendi anatis incenſus facilé capitur; nam fallaci aſſere, cui præda infixa hæret, excuſſus in foveam decidit lapſu præcipiti, quem fruſtra diro deplorat gemitu, fruſtra inani ſaltu revocare ſtudet. Multos ardens animi cupiditas provexit ad graviſſima pericula, & ſimul dejecit: nequicquam poſtea Deûm hominumq; invocantes fidem, & temeritatem ſuam accuſantes, quâ deducti eò ſunt, quo ſe extricare nequeunt. Quàm facilis eorum lapſus eſt, qui terreſtrium bonorum amore capti, & avaritiâ occæcati, dirâ habendi cupiditate æſtuant, & in omne nefas provolvuntur? Quàm facilé ſuaviterq; pereunt, qui voluptatibus dediti, inter vanas corporis delicias vitam traducunt, animamq; cum corpore interire putant! Quàm non gradu, ſed præcipiti curſu ad ſuam properant perniciem, qui conculcatâ ſacrâ religione, omniq; divino metu profligato, auxilium ſuum á propriis petunt viribus, & cœlo convitium faciunt! Atq; horum mors demum oſtendit, quàm facili lapſu in profundiſſimum miſeriarum barathrum deciderint, dum diverſo itinere á bonis, ad æterna ſupplicia ſe perveniſſe animadvertunt, unde nulla illis liberatio exſpectanda. De muſtela ſcribitur, mori illam malle, quàm fœdari luto, quod ſibi circumfuſum cognoſcit. Hanc beſtiolam imitari lubet, potiusq; vitam effundere, quàm impiis terræ deliciis inquinare animam placet: exorato precibus noſtris Deo, ne nos vitiis permittens noſtris, ad æterna inferorum ſupplicia ſedesq; delabi nos patiatur.

Deceptum cæco foveæ qui cernis hiatu,
Et fruſtrà optantem patria tecta lupum:
Siſte pedes! pasſim ſimiles ager abdit hiatus,
Et furvos laxat ſemita trita lacus.
O quoties tutus, dum ſpernit verba, viator
Excuſſus facili tendit in antra pede!
Nempe eſt deſcenſus facilis, ſed ſurgere in auras,
Et revocare gradus, hoc erit artis opus.
Heic gemit, exanimemq; citatus anhelitus urget,
Et fruſtrà quærit jam lupus inde fugam.

SYMB. XCVIII.

SYMBOLUM XCVIII.

PERITURA VIRET.

QUauquam ſæpius videamus, impiis maximas opes affluere, fortunas cumulari, ſingula ex animi ſuccedere ſententia, ad extremum tamen, ſerâ prodeunte pœnâ, feralem illam exitialemq; fuiſſe felicitatem comperimus, quum ſubitâ cultores ſuos eversio-

everſione, ſupplicii dolore, & longo cruciatu mulctet. Neq; enim illa diuturna eſſe poterat felicitas, quæ vitiis ſceleribusq; ſuperſtructa, verum pietatis fundamentum, quod ſolum æternum eſt, haud ſibi ſubſtraverat. Quin florent impii, ut pereant: quemadmodum periturae virent arbuſculæ, quæ in ruinis & ruderibus veterum ædificiorum creſcunt, jamjam caſuræ, ubi parietum iſtorum fragmenta per fragilitatem & infirmitatem ſoluta, corruant. At conſtantiùs virent in decus ſuum arbores, quæ robuſto ſolo inſitæ, latiùs ſpargunt radices, & adverſùs tempeſtatum vim fortiſſima ſtatione ſe firmant. Quales pii ſunt, qui ſolam ſuam in Deo collocant fiduciam, & in illo vivere, in illo florere cupiunt: relictis terræ amoribus, qui animum dulci paſcunt fortunarum imagine, ut citiùs eum opprimant. Atq; ſicut contingere vix poteſt, ut, qui totum vitæ ſuæ tempus libidinibus ſuis explendis conſumſerint, non etiam celeriter ſimilem reliquæ vitæ exitum conſequantur: ita ex adverſo neceſſum eſt, ut felicitate & morte ſanctorum decedant, qui vitam ſanctè atq; inculpatè his in terris exegerant. Itaq; quum impiorum memoria ſuis tumulata jaceat ruderibus, & ad damnationis ſcopulos alliſa tandem eorum fortuna faticat; pii in cœlo cum reliquis beatorum mentibus æternum agunt ævum, virentq; nunquam perituri.

Si reſupinatis procumbent atria muris,
Atria ruderibus mox tumulanda ſuis:
Tunc ſimul arboreos involvent rudera fœtus,
Qui viridem in ſàxis explicuére comam.
Sic peritura viret muris labentibus arbor,
Nec manet inde ſuo, quo ſtetit ante, locô
Floreat, & multo mens impia ſurgat honore!
Nil equidem invideo; nam peritura viret.

❧:o:)❧

Impius ipſe levi proſtratus turbine rerum
Corruit, & fato præcipitante ruit.
Quid mirum? viret hæc muris nutantibus arbor,
Deſtituitq; illud fuſa ruina decus.
Stat pius, & ſolidà nixus pietate fideq;
Deſpicit adverſas, ſi fremuére, minas.
Fundamenta fides poſuit, quibus integra virtus
Durat ab interitu tuta futura ſuo.

SYMB. XCIX.

SYMBOLUM XCIX.

PARITERQUE PERIBUNT.

ILlud veró mirandum ſimulq; deflendum, eſſe plúrimos, qui quum nihil in rebus humanis tam arduum, tam magnificum robuſtumq; cernant, quod non perfringat mors, & ætatis cœliq; injuria ſubvertat, perituris tamen monumentis conſecrare gloriam ſuam, & propagare clariſſimam

 nominis

nominis famam, anxié contendunt. At ſolus animus immortali naturâ præditus eſt, & incorruptus permanet: qui ſi probitate, integritate, innocentiaq; ſe commendaverit, nobiliſſimum in animis poſterorum erigit monumentum, quod omni ære perennius, nullo mortis imperio quati delerią; poteſt. Ex adverſo illi, qui ſuperba ambitione accenſi, cupiunt eſſe famâ inclyti, & ad amplificandas poteſtatis ſuæ vires, ut iis æternam laudem ſibi pariant, omne ingenium omnesq; curas intendunt, & juſtitiam fidemq; imperii gratiâ violari impuné poſſe exiſtimant, nunquam ſibi perpetuum poſuére monumentum, ſed cum perituris rebus ſuam quoq; periiſſe gloriam oſtenderunt. Nec abſimilis eorum fortuna, qui voluptatibus dediti ſatis ſe ad æternitatem nominis obtinendam contuliſſe exiſtimant, ſi in ſplendido marmore, decoroq; ſepulchrali monumento poſiti putreſcant; perinde ac ſi non ipſa ſaxa cum oſſibus ipſis quotidie mori videremus. Sed Deus eſt ſola rerum omnium vita, qui ubi haud propitius noſtris adeſt cœptis, & cœlum, & terra, & quicquid eſt, ad exſtirpandam nominis noſtri famam conſpirant: incaſſumq; laborat is, qui hunc fortunæ gloriæq; ſuæ non habet auctorem, & tamen ad nominis perpetuam graſſari famam cupit. Itaq; monumentum noſtræ gloriæ ſit confidentia in Deum, ſit vita ſcelerum pura, ſit animus cæleſti amore captus; quibus freti, ipſâ æternitatis conſtantiâ donabimus nominis noſtri gloriam, ſpretisq; vanis magnificæ ſepulturæ lapidibus, majori atq; præſtantiori fruemur laudis perfectione, quàm ii, qui in media opum potentiæq; majeſtate, ſplendorem cum gemitu relinquunt.

Hæc etiam noſtram ludit veſania mentem,
Ut cineres cupiam condere rité meos.
Felicem voco, quem dives fortuna ſepulchri
Mauſolum claro marmore in aſtra vehit.
Sed vah ſpes fluxas! nam vos periiſtis & oſſa,
Et buſta, & tumuli limina vaſta ſacri.
Sat pulchrum ſervat tumulum, qui tradit Olympo
Mentem, & vel nudæ corpora linquit humo.

Illa ſepulchrorum laté monumenta niteſcunt,
Inſcriptisq; tegunt oſſa ſuperba notis.
Omnia fatalis, ſi venerit hora, peribunt,
Tranſit honor, tranſit gloria, tranſit homo.
Mens pia, quæ ſeſe velut extulit ales in altum,
Effugit extructos non peritura rogos.

SYMB. C.

SYMBOLUM C.

HÆC ME POST FATA MANEBAT.

TRiſtem quidem atq; funeſtam heic mortis intuemur imaginem, dira facie terribilem, & tam oris rictu, quàm oculorum vacuitate pertimeſcendam: ſed ubi lugubre illud in Chriſtianis, & ſinceræ pietatis hominibus conſideramus ſpectaculum, mox pavidus ille men-

ille mentis noſtræ horror aufugit, dum relictam terrarum miſeriam, & felicioris vitæ initium ſignificari nobis illo animadvertimus. Et quanquam corporis animæq; ſeparatio dura, violentusq; videatur ſenſuum abitus, præſtantiſſima tamen hujus demigrationis ratio nos ad inſignem potiùs excitat lætitiam, quàm in fœdo continet timore, quem amor vitæ terreſtris, & innata debilitas plerumq; commovere ſolent. Tunc etiam non cogitatione ſolùm, ſed oculis ipſis accipimus, corpus hoc noſtrum tantopere à nobis cultum, & in deliciis habitum, nihil niſi fœtidum cœnum ac funeſtum eſſe pulverem: ſimulq; inde recordamur gravitatem delicti, & obſtinatam primorum Parentum inobedientiam, quâ pœnas meruimus hæreditariâ culpâ, easq; noſtris intendimus ſceleribus, ut morte digniſſimi eſſemus. Sed laudetur in æternum amor divinæ gratiæ, laudetur immenſa ejus miſericordia, quòd nobis & Parentum labe fœdatis, & ex noſtra petulantia graviter delinquentibus, adeoq; omni gratiâ indignis, propter Jeſum Chriſtum ingentia noſtra condonaverit flagitia; ut dum minima adhuc pars bene meriti ſupplicii reſtat, eam per exiguos mortis dolores abſolvamus, ſimulq; illâ ad æternam ſummæ felicitatis vitam diſcedamus. Planè ut mors fidelium non ampliùs ſit pœna peccati, ſed felix tantùm tranſitus ad vitam cæleſtem: quum animus, ubi corporis vinculis ſolutus eſt, liber & gaudio plenus ad Deum ſuum contendat. Itaq; dum inter corporis ſolvitur dolores, dum abitum parat, jam ſpe ſanctiſſimâ præcipit gaudium illud ſolidiſſimum, & ex calamitoſa ad felicem demigrare ſe vitam lætatur. Loquor adhuc de piis, quibus exploratum atq; certum eſt, non totum in morte interire hominem, ſed animam, meliorem partem, rectâ proficiſci ad Deum, ut præmiis innocentiæ atq; probitatis ſuæ fruatur. Quod parùm ab iis obſervatur, qui ad mortem, tanquam rem maximè terribilem trepidant, cæleſtesq; honores terrenis deliciis poſtponunt. Nam humana imbecillitas illam ſemper ſecum fert ſtoliditatem, ut ſi in jucundo ſit collocata ſtatu, patentis ſemper optet voluptatis augmentum; ſæpe etiam obteſtata intempeſtivis votis Deum, ut proroget vitæ dies, imò ùt in omne ævum his in terris ſe florere patiatur. At naturæ debitum certiſſimum eſt mors; quam tamen Chriſti interceſſione ira emollire poſſumus, ut poſt deletas ab ipſo naturæ noſtræ ſordes, cunctasq; ſcelerum noſtrorum maculas, inſontes ante divinam compareamus faciem, remiſſâ culpâ lætantes. Sed piè recteq; moriendi leges multi ſanctiſſimi tradidére viri, quas feliciter duabus his obſervabimus partibus; primùm ſi noſtram

miſeriam

miſeriam fragilitatemq; conſideremus, deinde ſi caſtis precibus meliorem illam cæleſtis vitæ conditionem quæramus. Sané noſſe vitæ hujus imbecillitatem calamitatemq;, vel primum addet ſtimulum, ut nullam in fluxa illa inconſtantiq; ponamus ſpem, quæ ſingulis momentis everti infringiq; poteſt. Quæ enim ætas homini ad moriendum non opportuna eſt? quis locus tam arduus, tam deſertus, tam ſeptus, quo morti non pateat acceſſus? quæ dignitas, quæ fortuna, quæ mortem non omni tempore timeat? Quamobrem recté faciet, qui fragilitatis ſuæ memor, memoriam mortis nunquam removet ab animo, ſed eam quotidie ſic metuit, tanquam præſens adeſſet. In hac conſideratione vir pius ad aliam confugit ſanctioris vitæ tranquillitatem, quæ nos veré beatos felicesq; reddat. Dum enim mortales, rebus etiam proſperé fluentibus, ſe vident inconſtanti judicio, dubia valetudine, & impari ſenſuum ſpiritu quotidie vexari, ut hoc momento gaudeant, altero contriſtentur: nunc ament, nunc infeſtiſſimô ardeant odiô; ſatis agnoſcunt, infeliciſſimos eſſe ſe, neq; ullam factorum egregiorum conſtantiam ſibi exſpectandam, niſi á majori cauſa, á ſola nimirum Dei gratia animentur. Scio gentes, veri Dei ignaras, ſtrenuis facinoribus claras fuiſſe, ut proinde inepté ſolam Dei benedictionem favoremq; ad proceſſus negotiorum noſtrorum fortunandos exigere videar: ſed ea Dei eſt miſericordia in genus humanum, ut & excellentiſſima ſua dona largiatur infidelibus, quæ tamen longé præſtantiore vi in piis electisq; Deo animis eluceſcunt. Itaq; uterq;, & fidelis, & infidelis præſtantes animi dotes virtutesq; á Deo habent, cui & debetur, ſi per ſingularem ejus gratiam pii ab improbis diſtinguantur: naturâ enim ad omne malum propenſi, æqué ac alii in ſcelera rueremus, niſi á Spiritu Sancto revocati, ad tempeſtivam reduceremur pœnitentiam, divinô Numini acceptiſſimam. Hujus radios dum in nobis agi ſentimus, innatam imbecillitatem noſtram emendamus, vitiorum illecebras, quibus irretiti ſumus, vitare diſcimus, & ad ſanctiorem ac Deo pergratam vitam contendimus. At quicquid boni per illam præſtamus gratiam, non in terrena laude, aut vana ambitione conſiſtit; neq; enim ad periturum adſpiramus gaudium, ſed ex quotidiana tentationum & cupiditatum noſtrarum pugna illam exſpectamus victoriam, ut laureâ æternæ gloriæ inſigniti, ad perpetuam extollamur felicitatem, conſtantiſſimâ quiete & jucunditate clariſſimam. Hac ſpe ſuffulti, non horremus mortem, ut ſupplicium, non expaveſcimus minantes temporum caſus, pace divina gaviſi: & quanquam adhuc indies vexemur moleſtiis, affligamurq; calamitatibus, non tamen his ſuccumbimus, ſed ſperamus exiguum hujus vitæ dolorem, præſtantiſſimô tandem

commutatum iri gaudiô, quo noſtræ ſpes non illis, quibus nunc rapimur, cupiditatum ſuarum explebuntur deliciis, ſed ſincero & caſto in Deum amore, ſed tranquillitate animi perpetuâ, ſed lætitiâ illibatâ, in æternitatem omnem fruentur. Ad hanc autem acquirendam felicitatem, non aliud præſentius validiusq; remedium eſt, quàm ſi caſtiſſimis precibus quotidie invocemus Deum, ut validiſſimo ſuo nobis adſit auxilio, ne carnis noſtræ ſuccumbamus fragilitati, laſſatoq; & pigro animo ad eam beatiſſimam pergamus vitam, quæ & æternâ abundans quiete, & perpetua felicitatis pollens dulcedine, nos Deo propiùs adjungit. Et quum tanta noſtra ſit infirmitas, ut omnibus caſibus obnoxium ducamus corpus, & mille periculis expoſiti vivamus; quid certius præſidium circumponemus nobis, quàm quod ab ardentiſſimis precibus, á ſincera Dei invocatione capeſſimus? Nihil autem flagrantius rogandum eſt Chriſtiano homini, quàm ut ipſius anima moriatur morte juſtorum: hoc eſt, ut firmâ in Deum fide, innocentiâ & integritate vitæ fretus, ex hiſce terris, velut ex diverſorio diſcedat. Ac aliorum quidem famam, etſi præcelſa Mauſolæa, & ſparſæ carminibus laudes extollant, mors ipſa tandem abolet; at hujus gloria perpetua & ſempiterna eſt; vigebitq; illa capiti ſanctiſſimo impoſita corona, dum cæteri orbis honores concidunt, & fœdé emarceſcunt.

Nuper eram facie lætâ, validâq; juventâ,
Vernabatq; meis purpura pulchra genis;
Nunc oculi effoſſis retró fugére cavernis,
Et ſedet in gemino nox tremebunda ſpecu:
Jam cum pelle pili ceſſére, & rictibus atris
In vacuos hiſcunt ora ſupina ſinus.
Quem fugis, ah demens? quod ſum, tu mox eris ipſe:
Hoc juvat extremùm dicere, diſce mori.

(o)

Nam

Nam Mors dira arcu, volucriq; celerrima telo,
Heic juvenes, illic funerat atra ſenes.
Nemo venenatæ vitavit arundinis ictum;
Heic Crœſi atq; Iri corpora mixta jacent.
Forté tamen ſeras differs tua fata per horas?
Heu certam præſens non habet hora fidem!
Craſtina forſan erit, quæ Te lux funere merget,
Si non ad tumulum lux hodierna vocet.

Quare age, ſi rapto ferrum Mors diriget arcu,
Excipe magnanimâ, mens mea, tela manu.
Et pede collato crudelem cominùs hoſtem
Invade, & forti pectore bella cie.
Hæc etenim impavidum depoſcunt prælia pectus:
Magnum eſt, heic timidé non cecidiſſe, decus.
Cæſar agat victo præclaros hoſte triumphos!
Mortis erit pretium pulchra corona tuæ.

At quereris, dulces veni cur lucis in auras,
Si vitæ fuerant fila ſecanda meæ?
Si properata nimis maturæ fata ſenectæ,
Si vix orta ætas funera noſtra ciet?
Non aliter celeres numerat ſibi floſculus horas,
Natali tumulant quem ſua fata die.
Sed peream, frontem dum cingat laurea noſtram.
Non moritur, virtus quem decoravit ovans.

Hæc quoq; cauſa tuum ſuccendit forté dolorem,
Et lachrymas auget, flumina mœſta, tuas.
Quód linquenda domus, gnatiq́, & amabilis uxor,
Et cumulatarum copia dives opum.
Nimirum ſolus gelidas migrabis ad umbras,
Nec tecum hinc ullum ferre ſinêris onus.
Illa tamen vivo, quæ culta eſt inclyta virtus,
Exequias ſequitur, ſarcina ſóla, tuas.

❧:(o):❧

Tandem, ſeró licet, quæ me poſt fata manebat,
Involvit frontem ſacra corona meam.
Cedite regalis diademata ſplendida luxûs!
Hæc veſtrum vincet laurea diva decus.
Ipſum etiam calcat mors imperioſior oſtrum:
At noſtra æternus ſerta revincit honor.
Verſibus indigeant alii. mihi laudis abunde eſt,
Quòd tegat extinctum ſacra corona caput.

FINIS.

Brockhaus: 375 f.

complet
A. E.